

Väylävirasto
Trafikledsverket

Väyläviraston julkaisu
19/2023

Väyläviraston tilinpäätös 2022

Väyläviraston tilinpäätös 2022

Väyläviraston julkaisu 19/2023

Kannen kuva: Väyläviraston kuva-arkisto

Verkojulkaisu (pdf) (www.vayla.fi)

ISSN 2490-0745

ISBN 978-952-405-055-5

VÄYLÄ/1250/01.02.01/2023

Väylävirasto

PL 33

00521 HELSINKI

puh. 0295 34 3000

Sisällysluettelo

TOIMINTAKERTOMUS.....	4
1 JOHDON KATSAUS.....	4
2 TULOKSELLISUUS.....	10
3 VAIKUTTAVUUS.....	14
3.1 Toiminnan vaikuttavuus.....	14
3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	17
4 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS	18
4.1 Toiminnan tuottavuus	18
4.2 Toiminnan taloudellisuus	18
4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	19
4.4 Yhteisrahoitteen toiminnan kustannusvastaavuus	24
5 TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA.....	26
5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	26
5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	29
6 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	38
7 TILINPÄÄTÖSANALYYSI	40
7.1 Rahoituksen rakenne.....	40
7.2 Talousarvion toteutuminen	41
7.3 Tuotto- ja kululaskelma	44
7.4 Tase	45
8 SISÄISEN VALVONNAN ARVIOINTI- JA VAHVISTUSLAUSUMA.....	50
9 YHTEENVETO HAVAITUISTA VÄÄRINKÄYTÖKSISTÄ.....	52
10 VÄYLÄVIRASTON TALOUSARVION TOTEUTUMALASKELMA.....	53
11 VÄYLÄVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA.....	58
12 VÄYLÄVIRASTON TASE.....	59
13 LIITETIEDOT.....	61
14 ALLEKIRJOITUKSET	80

Toimintakertomus

1 Johdon katsaus

Toimintaympäristö 2022

Väyläviraston toimintavuotta leimasivat muutokset turvallisuusympäristössä (Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa), voimakas inflaatio ja siitä aiheutunut väylien kunnossapidon ja rakentamisen kustannustason nousu ja ostovoiman heikkeneminen sekä liikenne- ja kuljetusvirtojen muutokset.

Viraston toiminnassa pystyttiin reagoimaan nopeasti toimintaympäristömuutosten vaikutuksiin viraston toiminnassa ja väylänpidossa.

Verkkojen liikennöitävyys, erityisesti pääväylillä, pystyttiin säilyttämään hyvänä kustannusten noususta ja ostovoiman heikkenemisestä huolimatta. Toimitusaikojen pitkittymisestä huolimatta pystyttiin turvaamaan rataverkon korjaukseen ja kriittisiin hankkeisiin tarvittavat materiaalit. Eräillä rata-verkon osilla lisääntyneet kuljetusmäärät pystyttiin hoitamaan.

Virasto vei pakotteiden asettamat vaatimukset ohjeistuksiin, hankintoihin ja voimassa oleviin sopimuksiin sekä vastasi tehokkaasti yhteistyössä muun valtiohallinnon kanssa varautumiseen ja huoltovarmuuteen liittyviin kysymyksiin, mistä esimerkkinä on Inkoon kaasuterminaalin nopea käyttöön-otto. Mahdolliseen sähköpulaan valmistauduttiin.

Maarakentamisen kustannustaso nousi vuonna 2022 14 % vuoteen 2021 ja 22 % vuoteen 2020 verrattuna. Nopea kustannustason nouseminen ja ostovoiman heikkeneminen näkyi verkon hoito- ja käyttökustannusten nousuna, korjaukseen käytettävissä olevan rahoituksen vähenemisenä sekä myös korjausten hintojen nousuna. Tämä heijastui päällystettyjen teiden (vähäliikenteinen verkko) kuntoa sekä asiakastytyväisyyttä ja kuvaaviin tunnuslukuihin niiden heikkenemisenä.

Tavoitteiden toteutuminen

Viraston hallitusohjelmaan ja hallinnonalan konsernistrategiaan pohjautuvat tulostavoitteet asetettiin kaudelle 2020–2023. Perustehtävässä onnistumista seurattiin tulossopimuksessa olevien toiminnan tunnuslukujen avulla.

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Väyläviraston välisessä tulossopimuksessa oli vuonna 2022 yhteensä 42 yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tulostavoitteiden mittareiden osatavoitetta, joista toteutui 41/42. Lisäksi tulossopimuksessa oli 22 toiminnan tunnuslukua, joista kuuden osalta asetettua tavoitetasoa ei saavutettu. Kokonaisuutena toimintavuotta voidaan pitää varsin onnistuneena.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) toimeenpano

Kaksitoistavuotisella valtakunnallisella liikennejärjestelmäsuunnitelmalla tavoitellaan liikennepolitiikan pitkäjänteisyyttä ja ennakoitavuutta yli hallituskausien. Suunnitelmassa muodostetaan tahtotila olemassa olevan väylästä kunnosta ja palvelutasosta. Liikennejärjestelmäsuunnitelma on keskeinen väline myös väyläsuunnittelukohteiden valinnan ohjauksessa ja investointikohteista sekä perusväylänpidon tason päätöksenteon tukena. Valtioneuvosto on hyväksynyt Liikenne 12 -suunnitelman vuosille 2021–2032 ja antanut sen selontekona eduskunnalle keväällä 2021.

Osana Liikenne 12 -suunnitelman toimeenpanoa Väylävirasto laati ja julkaisi väylänpidon perussuunnitelman vuosille 2022–2025. Väylänpidon perussuunnitelma kuvaa, kuinka perusväylänpidon määrärahat kohdennetaan väylien palvelutason ja tavoitteiden saavuttamiseksi. Suunnittelu tehdään pääasiassa yhdelle vuodelle ja alustavana sitä seuraaville kolmelle vuodelle ja päivitetään vuosittain. Suunnitelman ensimmäisen vuoden rahoitus on valtion talousarvion mukainen ja seuraavat vuodet julkisen talouden suunnitelman rahoituskehysten mukaisia.

Vuonna 2022 Väylävirasto laati toista kertaa valtion väyläverkon investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) toimeenpanoa. Vuosien 2023–2030 investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Ohjelma sisältää kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä perusväylänpidon parantamishankkeita. Ohjelma sisältää myös EU:n tuella tai yhdessä kaupunkiseutujen tai elinkeinoelämän kanssa rahoitettavia hankkeita. Eduskunta päättää investointiohjelman kehittämishankkeiden toteuttamisesta. Investointiohjelman toteutumista seurataan vuosittain ja seurannan tuloksia hyödynnetään investointiohjelman vuosittaisessa päivityksessä.

Väyläviraston suunnitteluohjelma vuosille 2023–2026 on myös osa valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toimeenpanoa. Suunnittelukohteiden valintakriteerit perustuvat valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (Liikenne 12) määriteltyihin tavoitteisiin. Suunnittelukohteiden ohjelmoinnilla mahdollistetaan väyläverkon investointien riittävä ja oikea-aikainen suunnitteluvalmius ennen päätöksentekoa.

Väyläverkon rahoitus ja kunto

Perusväylänpidon rahoitustaso oli varsin korkea, noin 1,46 miljardia euroa. Tämä johtui osaltaan eduskunnan vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa myöntämästä 40 milj. euron rahoituksesta valtakunnallisen puuterminaaliverkoston edistämiseen sekä neljännessä lisätalousarviossa myönnetystä 31 milj. euron lisämäärärahasta korjausvelan ja kustannusten nousun hallintaan.

Vuoden 2022 niukan korjausrahoituksen ja kustannustason nousun takia väylien korjausvelka lisääntyi noin 60 milj. euroa ja oli vuoden lopussa runsaat 2,9 miljardia euroa. Korjausvelka on tässä raportoitu ilman ostovoimakorjausta. Korjausvelasta 57 % on tieverkolla, ja velka on suurelta osin vähäliikenteisellä tieverkolla. Rataverkolla korjausvelkaa on merkittävä määrä myös pääväylillä johtuen pääväylien suuresta osuudesta. Korjausvelka muodostuu huonokuntoisen, korjaustarpeessa olevan väyläomaisuuden korjauskustannusten yhteenlasketusta summasta. Korjausvelkaa vähentäviä toimia ovat korjaukset ja uusimiset, kuten päällystetyn tien korjaus, ratavaihteiden vaihdot ja sillan uusiminen. Sen sijaan uuden väylän, sen osan tai lisäkapasiteetin rakentaminen ei vähennä korjausvelkaa vaan lisää perusväylänpidon rahoitustarvetta, koska kunnossapidettävän väyläomaisuuden määrä kasvaa.

Maanteiden osalta varmistettiin vilkkaan verkon kunto, mutta alemman tieverkon (päällysteet, sora-tiet) kunto heikkeni vuonna 2022 ja huonokuntoisten siltojen määrä kasvoi. Vuoden 2022 maanteiden päällystysohjelma lyheni vuodesta 2021 ja oli yhteensä 2 316 km (josta 113 km kävely- ja pyöräilyväyliä), kun kestävä, korjausvelan kasvun estävä päällystysmäärä olisi noin 4 000 km vuodessa. Rahoitustaso oli edellisvuotta matalampi ja kustannustaso korkeampi. Esimerkiksi maarakennuskustannusindeksin päällysteitä koskeva alaindeksin mukaan vuoden 2022 kustannustaso oli n. 25 % korkeampi kuin edeltävänä vuonna.

Rautateiden osalta rahoituksen niukkuus ja joltain osin materiaalien saatavuus näkyi korjausten viivästymisenä, tilapäisinä nopeusrajoituksina sekä teknisten järjestelmien (erityisesti asetinlaite- ja tiedonsiirtoviat) häiriötilanteiden yleistymisenä. Radanpidosta johtuvat rautatieliikenteen viivästykset

lisääntyivät matkustajakaukoliikenteessä aikaisempiin vuosiin verrattuna eikä asetettua tavoitetta valitettavasti vieläkään saavutettu. Vuoden 2022 aikana peruskorjattiin tieverkolla 139, ja rataverkolla 26 siltaa. Tulevina vuosina siltojen kunnan heikkeneminen kiihtyy johtuen niiden ikääntymisestä ja korjaustarpeen lisääntymisestä.

Vuoden 2022 aikana valtion rataverkolta poistettiin 49 tasoristeystä. Tasoristeysturvallisuutta edistettiin myös lisäämällä tai parantamalla puolipuomilaitoksia, valo- ja äänivaroitulaitoksia tai tasoristeysvaloja yhteensä 15 tasoristeyksessä.

Väylien käyttäjien ja sidosryhmien tyytyväisyys

Haastava vuosi heijastui myös asiakastyytyväisyyteen: Tienkäyttäjien tyytyväisyys maanteiden tilaan ja kuntoon kokonaisuutena laski sekä raskaan liikenteen (2,6) että yksityishenkilöiden (3,0) osalta, mikä oli ennakoitavaa perusväylänpidon rahoitustaso ja kustannustaso huomioiden. Autoilijat ovat kohtuullisen tyytyväisiä pääteiden kuntoon ja talvihoitoon. Tyytymättömyys kohdistuu erityisesti muiden päällystettyjen teiden ja sorateiden kuntoon ja talvihoitoon. Tuloksissa näkyvät kesän alhaiset päällystysmäärät. Talvihoidon osalta tulokseen vaikutti myös Etelä-Suomessa vallinnut pitkä ja luminen talvi sekä helmi-maaliskuun haastavat sää- ja keliolosuhteet, jolloin sää vaihteli nollan molemmin puolin. Myös jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden tyytyväisyys jalankulku- ja pyöräteiden talvihoitoon (2,94) ja päällysteiden kuntoon (3,08) laski edellisvuodesta.

Matkustajainformaatiokyselyn 2022 mukaan matkustajat ovat tyytyväisiä asemien tietolähteisiin ja opasteisiin. Matkustajista jopa 82 % on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä saamaansa matkustajainformaatioon. Poikkeus- ja häiriötilanteiden tiedonsaantiin ollaan kriittisempiä, ja kehitettävää näissä tilanteissa on erityisesti asemien ja laiturialueiden kuulutuksissa. Jäänmurron palvelutasotutkimuksen 2022 mukaan tyytyväisyys talvimerenkulun palveluihin on pysynyt kauttaaltaan hyvänä. Kokonaistyytyväisyys on pysynyt samalla tasolla tai jopa hieman parantunut edellisistä vuosista.

Vuonna 2022 toteutettiin ensimmäinen Väyläviraston oma laaja sidosryhmätutkimus. Tutkimuksen mukaan Väylävirasto onnistui toiminnassaan hyvin. Erittäin hyvän arvosanan antaa hieman yli viidennes (22 %) ja hyvän yli puolet (57 %) sidosryhmien edustajista. Tyytymättömien osuus on ilahduttavan pieni (7 %). Niin ikään yhteistyön sujumuuden Väyläviraston kanssa on koettu olevan erittäin hyvällä tasolla. Vaikka arvio on yleisesti hyvä, tulosten perusteella on tunnistettavissa yksittäisiä sidosryhmäkohtaisia kehittämiskohteita.

Ilmastonmuutos ja ympäristö

Ilmastonmuutoksen hillintä on hallituskauden keskeisiä tavoitteita. Myös Väylävirasto on sitoutunut edistämään Suomen kehittymistä hiilettömän liikenteen edelläkävijänä parantamalla liikennejärjestelmän energiatehokkuutta, lisäämällä kestävä liikenteen houkuttelevuutta sekä kehittämällä väyläomaisuuden hallintaa ja väylänpitoa hiilineutraaliksi ja ympäristövastuullisemmaksi. Tehokas nykyisen verkon elinkaaren hallinta, hankearvioinnin ja suunnittelun sekä rakentamisen ja kunnossapidon menettelyiden kehittäminen (muun muassa päästölaskenta) ovat keskeisiä toimenpiteitä osana hiilineutraalia liikennejärjestelmää.

Ilmastonmuutoksen hillinnän lisäksi toiminnassa korostuu ilmastokestävyys ja sen riskien ja niiden aiheuttamien haittojen ennaltaehkäisy. Väylävirasto jatkoi tunnistettujen toimenpiteiden toimeenpanoa (muun muassa suunnittelun ohjeistus, väylärakenteiden kuivatus, myrskyjen vaikutusten vähentäminen, häiriötilanteiden kunnossapito- ja liikennöintimallit), osallistui vuonna 2022 yli hallinnonalojen laadittuun KISS2030-suunnitelman tekemiseen yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa ja on tiiviisti mukana sen jatkona tehtävässä, toimenpiteiden integroinnissa osaksi toimintaa ohjaavia strategisia asiakirjoja.

Ympäristövastuullisuus (luontokadon estäminen, kiertotalous, vaikutustenarviointitiedon ja menetelyiden kehittäminen sekä ympäristöhaittojen vähentäminen) olivat edelleen keskeinen osa Väyläviraston ilmasto- ja ympäristötoiminnan painopistettä. Erityisesti kiinnitettiin huomiota luonnon monimuotoisuuden laajemmän keinovalikoiman tunnistamiseksi väylänpidon kaikissa eri vaiheissa (luontokatoselvitys), kiertotalouden keinovalikoiman laajentamiseksi ja käyttöönoton kehittämiseksi (KEINO-akatemia, Green Deal -valmistelu, ohjeistus liittyen uusiomateriaaleihin ja rakentamisen aikaiseen massatalouteen ja jätteiden käsittelyyn) sekä ympäristökriteerien kehittämiseksi viraston hankinnoissa.

Turvallisuus

Väylävirasto on sitoutunut vahvaan turvallisuuskulttuuriin ja edistää turvallisuutta kaikessa toiminnassaan yhdessä palveluntuottajiensa kanssa läpi koko palveluketjun.

Väylävirasto jatkoi osallistumista hallinnonalan yhteiseen liikenneturvallisuuden strategiatyöhön. Viraston keskeisimpiä toimia ovat suunnitelma automaattisen liikennevalvonnan kehittämisestä ja lisäämisestä, nopeusrajoitusohjeen päivittäminen ja siihen liittyvät selvitykset sekä tasoristeysohjelman jatkaminen.

Tieturvallisuudirektiivin täytäntöönpanon mukanaan tuomia tehtäviä lähdettiin toteuttamaan yhdessä ELY-keskusten kanssa. Direktiivi toi uusia menettelyjä, joiden käytännön suorittamiseen liittyviä ohjeita ja menetelmiä tarkennettiin.

Rataverkon kyberturvallisuusohjelman nykytilan kartoitus saatiin valmiiksi riittävällä tasolla. Virasto aloitti myös rataverkon laitetilojen fyysisen turvallisuuden korjaavat toimenpiteet. Muiden parannustoimenpiteiden suunnittelua ja toteutusta jatkettiin. Kyberturvallisuustyötä hankaloittaa kuitenkin rautatiejärjestelmän teknisestä ja toiminnallisesta kompleksisuudesta johtuva osaavien asiantuntijoiden kapeikko. Lisäksi parannettiin viraston hankintojen tietoturvan ja tietosuojan ohjeistusta.

Viraston johtamisjärjestelmien yhdistämistä jatkettiin, ja samalla vietiin loppuun toimintajärjestelmän käyttöönotto. Johtamisjärjestelmätyössä keskityttiin erityisesti poikkeamien ja havaintojen hallinnan sekä väylänpidon (elinkaaren) riskienhallinnan menettelyihin. Samalla aloitettiin ISO 27000 -sertifiointiin tähdäten viraston digitaalisen turvallisuudenhallintajärjestelmän päivitys ja integrointi johtamisjärjestelmään. Turvallisuuden tietojärjestelmistä TURI-järjestelmän korvaaminen uudella TUTKA-järjestelmällä oli merkittävä parannus edellä mainitun poikkeamien ja havaintojen hallinnan menettelyjen uudistamisessa.

Liikenneturvallisuustyössä päivitettiin muun muassa maantietunneleiden ohjeet, radanpidon turvallisuusohjeet sekä kehitettiin turvallisuutta tukevien tieto- ja teknisten järjestelmien käyttöä.

Investointihankkeet

Väylävirastolla oli vuoden 2022 aikana kaikkiaan 72 elinkaarensa eri vaiheessa olevaa kehittämismomentin investointihanketta, joiden toteuttamiseen oli käytettävissä noin 890 milj. euron määräraha. Näiden hankkeiden käytettävissä oleva valtuus oli kokonaisarvoltaan kaikkiaan 6,4 mrd. euroa. Lisäksi perusväylänpidon rahoituksella oli käynnissä hankkeita noin 250 milj. eurolla.

Vuoden 2022 aikana kilpailutettiin 55 kehittämishankkeiden urakkaa ja 48 perusväylänpidon rahoituksella tehtävää urakkaa. Vuoden 2022 valtion talousarviokäsittelyjen päätöksillä käynnistettiin kaksi tiehanketta. Lisäksi peruttiin maailmanpoliittisen tilanteen takia Saimaan kanavaan liittyneet

hankkeet. Eräiden aiemmin käynnistettyjen väyläverkon kehittämishankkeiden valtuuksia korotettiin lisätalousarvioissa muun muassa kustannustason nousun vuoksi.

Vuoden aikana saatiin valmiiksi useita kehittämishankkeita. Tiehankkeista valmistuivat: Vt 8 parantaminen Eurajoen kohdalla, Vt 3 Hämeenkyrön väylä, Kt 68 Edsevö eritasoliittymän parantaminen, Kt 68 parantaminen rakentamalla uusi Kolpin ylikulkusilta V-1879, Pedersöre, Vt 23 parantaminen välillä Varkaus-Viininjärvi sekä Vt 25 Lepin liittymän alikulku mt 111 liittymän kohdalla. Ratahankkeista valmistui Oulu-Kontiomäki-rataosan välityskyvyn parantaminen, 1. vaihe.

Väyläviraston hankkeet saivat tunnustuksia vuoden aikana: Projektiammatillaiset ry myönsi hankkeelle Vuosaaren Meriväylän ja sataman syventäminen Vuoden projekti -kunniamaininnan yli 10 miljoonan euron projektien sarjassa ja Pirkanmaan yhdyskuntatekniikan yhteistyöryhmä (Pyry ry) palkitsi Vt 3 Hämeenkyrönväylä -hankkeen vuoden Y-tekona.

Väylävirastolle myönnettiin vuoden 2022 aikana rahoitusta Verkkojen Eurooppa (CEF)-välineestä kahdeksalle hankkeelle yhteensä 70,77 miljoonaa euroa (muut suomalaiset osapuolet mukaan lukien tuki oli 107 miljoonaa euroa).

Digirata-hanke

Rautateiden kulunvalvonnan uudistavaa Digirata-hanketta edistettiin vuoden 2022 aikana monella tavalla. Erityisen maininnan arvoisena tuloksena voidaan todeta koko rataverkon kattava kaupallisten radioverkkojen mittaustyö, jonka lopputulokset olivat lupaavia valitun teknologiaratkaisun toteutettavuuden näkökulmasta. Lisäksi hankkeen osana edistettiin testiradan rakentamista Kouvola-Kotka/Hamina rataosuudella ja aloitettiin testaaminen ensimmäisen vaiheen ERTMS-laboratoriossa. (ERTMS: European Rail Traffic Management System).

Digiradan kehitys- ja verifiointivaiheen töitä tehtiin Fintraffic Raide Oy:n kanssa allianssimallilla. Vuoden loppupuolella neuvoteltiin ja allekirjoitettiin FT Raiteen kanssa kehitys- ja verifiointivaiheen allianssin jatkosopimus, joka on voimassa vaiheen loppuun, vuodenvaihteeseen 2027–28.

Väyläviraston ja Fintrafficin strateginen kumppanuus

Väylävirasto vastaa liikenteenohjauksen järjestämisestä. Väylävirasto ja Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy kehittivät edelleen strategiseen kumppanuuteen perustuvaa yhteistoimintaa ja palvelutasomäärittelyä sekä valmistelivat yhdessä palvelusopimuksen päivityksen. Vuoden lopulla vahvistettiin yhtiöittämisvaiheen keskeneräiseen omaisuuteen liittyvä kolmas lunastuspaketti. Väylävirasto päivitti palvelukuvaukset, palvelusuunnitelmat ja palveluiden mittareiden määrittelydokumentit yhteistyössä liikenteenohjausyhtiön kanssa.

Jäänmurto

Väyläviraston tehtäviin kuuluu talvimerenkulun edellytysten turvaaminen. Virasto teki tuloksellista yhteistyötä Ruotsin kanssa pitkän aikavälin jäänmurtokapasiteetin ja -palveluiden varmistamisessa. Vuonna 2022 valmistui ruotsalaisten kanssa yhteisesti suunniteltu jäänmurtajasuunnitelma.

Henkilöstö

Väyläviraston henkilöstömäärä oli vuoden lopussa 481 (478 vuonna 2020) ja henkilötyövuosien määrä oli 461 (451 vuonna 2020).

VMBaro-työtyytyväisyyskyselyn mittareihin ja indekseihin liittyvät tulostavoitteet saavutettiin. Johtajuusindeksi oli 3,80 (3,81 vuonna 2020), innovointikyvykkyyssindeksi 4,13 (4,06 vuonna 2020) ja työyhteisöindeksi 4,18 (4,16 vuonna 2020).

Vuonna 2022 henkilöstön kehittämisen keskiössä oli toimintakulttuurin kehittäminen, muun muassa uusiin työn tekemisen tapoihin liittyvien osaamisten, toimintamallien ja vuorovaikutuksen kehittäminen. Lisäksi erityistä huomiota kiinnitettiin esihenkilötoiminnan kehittämiseen muun muassa toteuttamalla esihenkilöiden 360-arvioinnit sekä toteuttamalla esihenkilötyön vuosikelloa, joka sisälsi useita tilaisuuksia ajankohtaisista esihenkilötyöhön liittyvistä teemoista. Strategista henkilöstösuunnittelua tehtiin määrittelemällä viraston osaamisen kehittämisen ja suuntaamisen painopisteet.

2 Tuloksellisuus

Väyläviraston tulossopimuksessa on asetettu hallinnonalan yhteiskunnallisuuden vaikuttavuuden tavoitteita tukevia viraston tulostavoitteita. Viraston tulostavoitteita tarkentamaan on tulossopimukseen kirjattu tavoitemittareita. Tavoitemittareiden alle on asetettu vuosittaiset sanalliset tavoitetasot, joiden avulla viraston tulostavoitteiden ja mittareiden toteutumista arvioidaan. Tulostavoitteiden toteuman analyysi on esitetty kappaleessa 5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.

Viraston tulostavoitteiden toteutuminen 2022:

Tulostavoite	Mittari	Tavoitetaso 2022	Toteuma 2022
Yhteiskunnallinen tavoite 1: Suomi kehittyä edelläkävijänä kohti hiiletöntä liikennettä ja viestintää.			
1.1 Parannamme liikennejärjestelmän energiatehokkuutta ja lisäämme kestävästi liikenteen houkuttelevuutta	1.1.1 Liikenteen päästövaikutusten huomioiminen väyläpidon ja liikennejärjestelmän suunnittelussa sekä hankesuunnittelussa ja -arvioinnissa (tarkentuu hallinnonalan yhteisenä)	1) On tunnistettu hankesuunnittelussa tehtävien suunniteluratkaisujen merkitys energiatehokkuuteen ja kiertotalouteen sekä laadittu toimeenpanosuunnitelma energiatehokkuuden ja kiertotalouden huomioimiseen suunnittelussa.	Toteutunut
		2) a) On laadittu selvitys sähköteiden potentiaalista tieliikenteen päästöjen vähentämisessä. On laadittu arvio Fossiilittoman liikenteen tiekartan vaikutuksista liikenteen kysyntään ja sitä kautta liikenneverkkojen tarpeisiin. b) On kartoitettu väylänpitäjän toimenpiteitä, joilla parannetaan liikennejärjestelmän sopeutumista ilmastomuutokseen.	
		3) a) On pilotoitu rakentamisen aikaisten päästöjen arviointia siihen soveltuviin hankearviointikohteisiin. b) On otettu liikenteen päästöjen arviointi mukaan myös pienten parantamishankkeiden arviointeihin.	
		On tunnistettu ja edistetty väyläverkkojen tärkeimpiä toimenpiteitä päästövähennysten edistämiseksi eri suunnittelun tasoilla.	
	1.1.2 Raideliikenteen potentiaalinn tunnistaminen ja houkuttelevuuden lisääminen	1) On kehitetty ja lisätty tavaraliikenteen ja henkilökauliikenteen toimenpiteiden vaikutusten arviointia.	Toteutunut
		2) On edistetty raideliikenteen kehittämistä MAL-sopimusten pohjalta kaupunkiseuduilla (selvitykset, suunnittelu, erilaisien toimenpiteiden toteutus).	
		3) On edistetty rataverkon pitkäjänteistä kehittämistä ja suunnittelua sekä keskeisiä toimenpiteitä matka- ja kuljetusketjujen toimivuuden parantamiseksi osana Liikenne 12 -suunnitelman toimeenpanoa.	
	1.1.3 Pyöräilyverkon yhtenäisyyden (jatkuvus, laatu) ja pyöräilyn houkuttelevuuden lisääminen	1) Kävelyn ja pyöräilyn seurannan ja vaikutusten arvioinnin menettelyjä on kehitetty.	Toteutunut
		2) On toteutettu pyöräilyverkon toimenpidesuunnitelma.	
Yhteiskunnallinen tavoite 2. Verkot ja palvelut helpottavat arkea ja edistävät elinkeinonharjoittamista.			
2.1. Muodostamme kokonais kuvan väyläomaisuudesta ja menettelyt sen kokonaistaloudellisesti	2.1.1. Väyläomaisuuden ajantasainen, dokumentoitu tieto sekä järjestelmällisten menetelyiden kehittäminen kunnan kehityksen ja suorituskyvyn ennakkointiin	1) Rataomaisuus: Valittujen rataomaisuuslajien kuntomallit on tarkennettu saatavilla ja malliin kytkettävissä olevan tarkastus- ja mittaustietojen avulla. Tieomaisuus: Kävely- ja pyöräiteiden, kaiteiden ja liikennemerkkien kuntomallit ja mallien datapohja on kuvattu perustasolla.	Toteutunut

Tulostavoite	Mittari	Tavoitetaso 2022	Toteuma 2022
seen, pitkäjänteiseen ohjelmointiin (hallintaan)		2) Kävely- ja pyöräilyväylien, liikennemerkkien ja kaiteiden kunnonennustemallit on tarkennettu. Rataomaisuuden päällysrakenteiden, vaihteiden ja sähköratojen kunnonennustemallit on tarkennettu. (Tarkennettu ennustetekijöitä.)	
		3) Suorituskykyindikaattoreiden tietojen kattavuus on varmistettu. Indikaattoreiden hyödyntämisen mahdollisuudet on kuvattu.	
	2.1.2 Elinkaarikustannuksiin pohjautuvan, kokonaistaloudellisen väylänpidon toimenpidesuunnitelman sekä yhteensovitetun ja oikea-aikaisen toteutuksen kehittäminen	1) On tarkennettu siltoihin liittyvien kunnossapitotoimenpiteiden vaikutusmallit merkittävimpien toimenpiteiden osalta. 2) Elinkaarikustannusten soveltaminen väylänpidon ohjauksessa on kuvattu. Elinkaarikustannusten hallinta on pilotoitu yhdellä omaisuuslajilla, hankkeella tai yhteysvälillä. 3) On muodostettu valittujen omaisuuslajien osalta suorituskyvyn, riskien ja taloudenhallinnan optimoinnin viitekehys ohjelmointiin.	Toteutunut
2.2. Parannamme (omaisuuden) väylänpidon tehokkuutta ja laatua sekä markkinoiden toimivuutta	2.2.1 Markkinoiden toimivuuden sekä alan tuottavuuden kehittäminen	1) Väylänpitoa on johdettu systemaattisesti markkinoiden toimivuutta kuvaavien tunnuslukujen avulla kohti tavoitettua. 2) On toteutettu hankinnan toimintalinjojen vuodelle 2022 ajoitetut kehittämiskohteet.	Toteutunut
	2.2.2 Väylänpidon (suunnittelu, rakentaminen, kunnossapito, käyttö) turvallisuuden, laadun ja niiden seurannan kehittäminen osana palveluntuottajien hallintaa	1) On jatkettu digitaalisten menettelyjen kehittämistä väylänpitotoimenpiteiden reaaliaikaiseen laadun seurantaan ja todentamiseen. On viety tuotantoon väylänpidon reaaliaikaisen laadunseurannan ja todentamisen digitaalisten menettelyiden valitut kokeilut. On varmistettu jatkuvan tiedon laatu. 2) On laadittu palveluntuottajien ohjeistus väylänpidon toimintamalleista ja menettelyistä ja otettu käyttöön laatumittarit.	Toteutunut
2.3 Kohdistamme väylänpidon toimenpiteet vaikuttavuuden perusteella, asiakastarpeita priorisoiden ja väylän kunto huomioiden	2.3.1 Perusväylänpidon toimenpiteiden vaikutusten ja vaikuttavuustiedon parantaminen sekä päätöksenteon ja priorisoinnin menettelyiden kehittäminen	1) Sorateiden toimintalinja on otettu käyttöön ja taitorakenteiden toimintalinja valmistui siltojen osalta joulukuussa. Radan korjausten ohjelmoinnissa on käynnistetty ja kuvattu viraston yhteinen radanpidon korjausten ohjelmointiprosessi (ohjelmointinyrkki), jonka perusteella vuoden 2023 toimenpiteet on ohjelmoitu. 2) On hyödynnetty vaikutustietoa teiden ja ratojen pienten parantamishankkeiden priorisoinnissa. Keskeiset vaikuttavuuden kriteerit ovat käytössä ja kehittämistyötä on jatkettu edelleen.	Toteutunut
		3) Pienten parantamishankkeiden ohjeet on otettu käyttöön.	
	2.3.2 Tietoon perustuvan, liikennemuotokohtaisen dokumentoidun väylänpidon perussuunnitelman laatiminen	1) On parannettu perussuunnitelman vaikutusten kuvaamista sekä verkon kuntoon että asiakkaisiin kytkeväällä omaisuudenhallinnan kehittämisen (STOHA), korjausvelkailaskelmien ja asiakastutkimusten tulokset nykyistä tiiviimmin osaksi perussuunnitelmaa. 2) Perussuunnitelman esittämisessä ja hyödyntämisessä on käytetty rakenteellisen tiedonhallinnan menettelyjä.	Toteutunut
2.4 Parannamme liikennejärjestelmän	2.4.1 Väyläverkon palvelutason ja sen saavuttamiseen	1) On kehitetty investointiohjelman ja strategisen tilannekuvan kokonaisuutta yhteistyössä hallinnonalan kanssa.	Toteutunut

Tulostavoite	Mittari	Tavoitetaso 2022	Toteuma 2022
turvallisuutta, toimivuutta ja saavutettavuutta	tarvittavat väyläverkon toimenpiteiden (suunnittelu, rakentaminen, kunnossapito, käyttö) ja mittareiden määrittäminen (osana Liikenne 12 -suunnitelmaa)	2) On kuvattu sopimukselliseen yhteistyöhön liittyvät periaatteet ja prosessit viraston roolin näkökulmasta ottaen huomioon hallinnonalan linjaukset.	
	2.4.2 Yhteisten tavoitteiden määrittäminen liikenneturvallisudelle ja väylänpitäjän toimenpiteiden ohjelmointi yhteistyössä sidosryhmien kanssa	1) On luotu menettelyt liikenneturvallisuusstrategian toteutumisen seurannalle ja tehokkaalle toimeenpanolle.	Toteutunut
	2.4.3 Toiminta- ja turvallisuuskulttuurin sekä toimintatapojen kehittäminen yhteistyössä sidosryhmien kanssa.	1) Rataverkon kyberturvallisuusohjelman nykytilan kartoitus on valmistunut. 2) On laadittu suunnitelma tieturvallisuudirektiivin täytäntöpanosta virastossa yhdessä ELY-keskusten kanssa.	Toteutunut osittain
Yhteiskunnallinen tavoite 3. Uudet toimintamallit ja innovaatiot vauhdittavat hyvinvointia ja kilpailukykyä.			
3.1 Jatkamme rata- verkon haltijan palveluiden hallinnan ja toimintamallien kehittämistä (muutuvassa toimintaympäristössä)	3.1.1 Rataverkon haltijan palveluiden (mm. kapasiteetti, ratapihat jne.) tuottamisen ja toimintamallien kehittäminen ja käyttöönotto	1) Ratapihakoordinaattorimallia on laajennettu yhteistyössä Fintraffic Raiteen kanssa (vaiheittain 2021=>), projektisuunnitelman mukaisesti. Palveluiden varaamisprosessin 1. vaihe on otettu käyttöön yhteistyössä Fintraffic Raiteen kanssa. 2) Simulointityökalu ja kapasiteetin hallinnan uudistuneet prosessit (2.vaihe) on otettu käyttöön. Kapasiteettiperiaatteet (RNE:n TTR kapasiteettistrategia) vuodelle 2025 on laadittu.	Toteutunut
	3.1.2 Rataverkon haltijan palveluiden määrittely, kuvaaminen ja hinnoittelun periaatteet	1) On otettu käyttöön hinnoitteluperiaatteiden mukaiset hinnat verkkoselostukseen 2024 (asteittain). On arvioitu ja linjattu millä tasolla palveluita hinnoitellaan. Palveluiden hinnoitteluperiaatteet on määritetty ja kuvattu verkkoselostukseen 2024. On selvitetty muiden hinnoittelukomponenttien periaatteet. 2) On laadittu tavoitetilä rataverkon haltijan tarjoamien palveluiden kehittämiseksi. On aloitettu palveluiden kustannus- ja käyttötiedon kerääminen.	Toteutunut
	3.1.3 Rataverkon ja sen palvelutason ennakoinnilla kuvaaminen toimijoille (ml. muutosten ennakoinnilla)	1) Ratainfran palvelutason muutokset on ennakoitu, muutoksiin on valmistauduttu ja niistä on viestitty ajantasaisesti (prosessi, toimintatavat, viestintä): valtakunnallisesti 2021-2023. Ratainfran palvelutason muutoksiin liittyvän tiedon tuottamisen ja tiedonhallinnan prosessien sekä muutoksista viestinnän kehittämisohjelma on toteutettu 2021-2023.	Toteutunut
3.2 Aloitamme automatisoitavan liikenteen edellyttämisen ja edistämme liikenteen digitalisaatiota	3.2.1 Rautatieliikenteen automatisoitumisen edistäminen osana turvalaitejärjestelmien kustannustehokasta elinkaarhallintaa	1) On huomioitu "Digiradan" ja "Liikenteen automaation avaintoimenpide- ja lainsäädäntösuunnitelman" jatkotoimenpiteet ja niiden toteuttamiseksi on organisoiduttu. 5G:n hyödyntämisen toteutusmalli on osana Digirataa (FRMCS) päätetty.	Toteutunut
	3.2.2 Automatisoituvan tieliikenteen edistäminen väylänpitäjän digitaalisen tietopohjan ja yhteistyön kehittämisen avulla	1) On käynnistetty kaistamerkintöjen ja tieverkon kunnon prosessien sekä liikennemerkkien koneluettavuuden toteutus siten, että täytetään "day one C-ITS palvelujen" vaatimukset asetetun määräajan puitteissa yhdessä Fintrafficin kanssa. 2) Tietomallien konvertointi tietovarantoihin on pilotoitu.	Toteutunut

Tulostavoite	Mittari	Tavoitetaso 2022	Toteuma 2022
		3) On tehty tieliikenteen automaation toteutussuunnitelma.	
	3.2.3 Viestintäteknologian ja digitalisaation hyödyntämisen edistäminen liikenteessä	1) Uusi toimintamalli teleoperaattoreiden kanssa on vakiintunut ja suunnittelun ohjeistus on täsmennetty. 2) On laadittu meriliikenteen älyväyläkonseptin toteuttamissuunnitelma ja käynnistetty sen mukaiset toimenpiteet. 3) Logistiikan digitalisaatiostrategiassa Väyläviraston vastuulle määriteltyjen toimenpiteiden toteutusta on jatkettu ja tunnistetut uudet kuljetuksia hyödyttävät tiedot julkaistu avoimena datana.	Toteutunut
3.3 Hallinnonalan virastot ovat määrittäneet IL:n johdolla ja yhteistyössä Fintrafficin kanssa yhteisen tavoitetilan ja kehittäneet yhteisen toimintamallin, jolla parannetaan liikenteen olosuhdetietojen hankintaa, jallostamista ja käyttöä siten, että se on kustannustehokas, edistää liiketurvallisuutta ja säämallintamista sekä tehostaa kunnossapitoa	3.3.1 Pilottihankkeen toteuttaminen	1) Hallinnonalalla on tehty tarvemäärittely tieliikenteen olosuhdedatalle sekä määritelty uusi tavoitetila toimintamallille.	Toteutunut

3 Vaikuttavuus

3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttaminen

Väylävirasto tukee liikenne- ja viestintäministeriötä hallinnonalalle asetettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa. Liikenne- ja viestintäministeriön ja Väyläviraston välisessä tulossopimuksessa 2020–2023 virastolle on kolme hallinnonalan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitetta.

- Suomi kehittyä edelläkävijänä kohti hiiletöntä liikennettä ja viestintää.
- Liikenteen ja viestinnän verkot ja palvelut helpottavat arkea ja edistävät elinkeinonharjoittamista.
- Uudet toimintamallit ja innovaatiot vauhdittavat hyvinvointia ja kilpailukykyä.

Viraston tulostavoitteet on asetettu tukemaan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita. Viraston tavoitteiden toteutuminen on raportoitu tarkemmin toimintakertomuksen kappaleessa 2. Tuloksellisuus ja kappaleessa 5. Tuotokset ja laadun hallinta. Kokonaisuutena tavoitteet toteutuivat hyvin ja yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden näkökulmasta toimintavuotta voi pitää onnistuneena.

Hallinnonalan yhtenäisyyden edistäminen

Toiminnallisten tulostavoitteiden lisäksi virastolle asetetaan toimintatapoja koskevia tavoitteita ja lähtökohtia, jotka liittyvät konsernin yhtenäisyyden edistämiseen. Tavoitteet on tässä kappaleessa esitetty tulossopimuksen mukaisena ja *kursivoituna*.

Johtaminen on avointa ja johtamisosaamista ja potentiaalia kehitetään systemaattisesti. Johtamisen kehittämisen painopiste koko hallinnonalalla on tietojohdaminen, erityisesti ennakoitiedon hyödyntäminen päätöksenteossa sekä osaamisen johtaminen ja hallinnonalan ennakointi- ja muutokkykyiden vahvistaminen.

Esihenkilötyön yhtenäistämistä ja kehittämistä jatkettiin esihenkilösparraailujen ja esihenkilöfoorumien aktiivisella järjestämisellä. HR-tietoa koostettiin johdolle HR-raportoinnin vuosikellon aikataulussa. Toimintakulttuurityöstä saatiin pohjaa ennakointi- ja muutokkykykkyyksien ylläpitämiselle. Kaikki esihenkilöt osallistuivat 360-arviointiin esihenkilötyössä kehittymisen tueksi.

Osaamisen kehittämistä koskevinä tavoitteina olivat:

Toteuttaa, seurata ja päivittää viraston strategisista tavoitteista tukevaa ja konsernistrategian huomioon ottavaa strategista henkilöstösuunnitelmaa ja sen toimenpiteitä.

Keväällä 2022 toteutettu selvitystyö viraston strategisesta tahtotilasta asiantuntijapalvelujen käytössä (ns. STAJO-projekti) nosti keskeisiä huomioitavia asioita strategisessa henkilöstösuunnitelmassa huomioitavaksi. Tuloksia tehdään näkyväksi myös viraston vuoden 2023 toimintasuunnitelmassa sekä henkilöstösuunnitelman koulutusosiossa.

Hyödyntää edelleen Osaava-järjestelmää osaamisen hallinnassa laatimalla osaamisroolikuvauksia sekä pilotoimalla Osaavan osaamiskartoituksia.

Rautatieliikennetehtävien osaamisroolikuvausten pilotointia laajennettiin.

Laajentaa e-Oppiva -oppimisolustan hyödyntämistä osaamisen kehittämisen välineenä.

E-Oppivan verkkokoulutukset ovat muodostuneet vakiintuneeksi osaksi viraston koulutustarjontaa. Virastossa on linjattu ns. kaikille pakolliset koulutukset. Koulutusten osallistumistoteumaa seurataan.

Tuetaan edelleen kehityskeskusteluiden suuntaamista vahvemmin tavoitteiden määrittelyyn ja seurantaan muun muassa esimiesvalmennuksella.

Otettiin käyttöön Osaava-järjestelmän suoritusarviointilomake ja valmennettiin esihenkilöt sen käyttöön.

Henkilöstön liikkuvuutta koskevana tavoitteina olivat:

Kehitettävässä toimintaa ja toimintatapoja huolehtia aktiivisesti henkilöstön mahdollisuudesta uusiin tehtäviin ja tehtäväkiertoon viraston sisällä.

Tehtäväkiertoa tuetaan sisäisillä ilmoittautumismenettelyillä sekä tehtäväjärjestelyin huomioiden vi-
ranhakusäännökset. Kaikkiin esihenkilöiden määräaikaisiin tehtävämääräyksiin oli mahdollista ilmoit-
tautua.

Hallinnonalan osaamisen ja ymmärryksen lisääminen muun muassa perehdytystä kehittämällä sekä hallinnonalan HR- ja HRD-verkostojen toimintaan aktiivisesti osallistumalla.

Osallistuttiin aktiivisesti sekä oman hallinnonalan että VM:n järjestämiin tilaisuuksiin ja ryhmiin. Jat-
kettiin harjoittelijoiden vuosittaisen perehdyttämistilaisuuden toteuttamista.

Valtion työnantajakuvan parantamista koskevana tavoitteina olivat:

*Kehittää edelleen rekrytointimarkkinointia ja oppilaitosyhteistyötä sekä perehdytysmateriaalia ja -
prosessia työnantajakuvan ja liikennealan houkuttelevuuden vahvistamiseksi.*

Perehdytysmateriaalia on jatkuvasti parannettu. Muun muassa viraston työnantajaviestein vahviste-
taan viraston työnantajakuvaa. Käynnistettiin työnantajakuvan kehittämisprojekti viestinnän ja HR:n
yhteistyönä.

*Edistää valtion henkilöstöjohtamisen periaatteita, kuten valmentavaa johtajuutta sekä yhtenäistä
esimiestyötä.*

Yhtenäinen esihenkilötyö on ollut punaisena lankana jo useamman vuoden. Esihenkilöille tarjotaan
mahdollisuuksia osallistua esihenkilökoulutuksiin. Toteutetaan esihenkilötyön vuosikelloa.

*Toteuttaa hallinnonalan HR- ja HRD-verkostossa yhteistyössä toimenpiteitä työnantajakuvan kehit-
tämiseksi*

On osallistuttu hallinnonalan ja valtiovarainministeriön järjestämiin verkostoihin.

Toimintatapojen kehittämistä hallinnonalalla ohjasivat lisäksi seuraavat lähtökohdat:

Virasto osallistuu hallinnonalalla valmisteltavien periaatepäätösten ja strategioiden valmisteluun ja toimeenpanee tehokkaasti linjauksia ja päätöksiä, joihin hallinnonala on sitoutunut tai velvoitettu.

Väylävirasto osallistui tehtäväkenttäänsä kuuluvien periaatepäätösten valmisteluun ja toimeenpanoon. Vuonna 2022 merkittävin oli Liikenne 12 -suunnitelman toimeenpano sisältäen muun muassa tiedon tuottamista liikenneverkon strategisen tilannekuvaan sekä väyläverkon suunnittelu- ja investointiohjelmien ja perusväylänpidon suunnitelman laatimisen. Liikenneturvallisuusstrategian jatko-toimenpiteenä käynnistettiin esimerkiksi nopeusrajoitusohjeen päivittämisen taustaselvitykset. Liikenteen automaation periaatepäätöksen jatkotoimenpiteenä valmisteltiin tieliikenteen automaation toimenpidesuunnitelma.

Virasto osallistuu roolinsa mukaisesti jäänmurtokaluston uudistamiseen ja sen edellyttämiin tehtäviin.

Yhteinen murtajan suunnitteluhanke ruotsalaisten kanssa saatiin päätökseen huhtikuussa 2022. Yhteistä CEF-hanketta (Itämeren alueen rajat ylittävän talvimerenkulun turvaaminen (WINMOS III – Winter Navigation Motorways of the Sea III) ruotsalaisten kanssa valmisteltiin CEF-hakuun 01/2023. Yhteistyötä Viron kanssa tiivistettiin strategisella tasolla muun muassa murtajien hankinnan osalta. Arctian kanssa tehtiin yhteistyötä kaluston elinkaaren turvaamiseksi ja yhteisen kaluston uusimissuunnitelman muodostamiseksi.

Virasto toteuttaa hankintatoimensa suunnitelmallisesti ja pyrkii edistämään kestävien hankintojen tekemistä. Se seuraa hankintojensa menettelyjen toimivuutta, vaikutuksia ja tavoitteita säännöllisesti sekä arvioi mahdollisuuksia kestävä kehityksen periaatteiden huomioimiseen hankinnoissaan.

Väylävirasto on tiiviisti mukana edelleen valtakunnallisessa HankintaSuomi –projektissa. Virastossa ja sen ohjauksessa ELYjen liikennevastuualueilla tehtiin vuonna 2022 hankintasopimuksia yhteensä arvoltaan 1 503,7 M€. Vuoden 2022 alusta aloitti toimintansa markkinoiden toimivuutta seuraava tiimi. Virastossa käynnistettiin myös hankintojen ympäristökriteereitä koskeva esiselvitys, joka valmistuu tammikuussa 2023. Venäjän hyökkäyssodan tuomista materiaalien saatavuus- ja kustannuspaineista huolimatta väyläpitoon liittyvät hankkeet ja tehtävät pystyttiin hoitamaan yhtenäisesti. Väyläviraston tulevaisuudessa hyödynnettävä päästötietokanta valmistui ja otetaan käyttöön v. 2023. Väyläviraston ilmastotiimi jatkoi toimintaansa aktiivisesti linjaten ilmastonäkökulmasta tärkeitä seikkoja.

Virasto edistää innovatiivisuuteen liittyviä tavoitteita ja käytäntöjä hankinnoissaan. Vuonna 2022 virasto pyrkii saavuttamaan 10 prosentin innovatiivisten hankintojen tavoitteen ja sitoutuu arvioimaan tavoitteen täyttymistä vuoden aikana.

Innovatiivisille hankinnoille asetettu 10 % tavoite saavutettiin, joskin melko niukasti. Osasyynä tähän oli innovatiivisten hankintojen kansallinen määritelmä, johon ei ole kirjattu innovatiivisuutta siltä osin, kun se hankintavaiheessa mahdollistetaan palveluntuottajien osalle. Näitä hankintoja Väylävirastolla olisi lukuisia. Allianssimallilla toteuttavat hankkeet ovat edenneet erinomaisesti ja perinteisiin urakkamuotoihin on lisääntyvässä määrin otettu mukaan allianssimallin hyviä puolia. Väylävirastossa kehitetyt uudet maanteiden hoitourakkamallit voidaan myös laskea innovatiivisiksi hankinnoiksi. Innovatiivisuutta mittaava hankinta- ja yhteistyökymmittaus uusittiin vuoden aikana ja sen tuloksia saadaan alkuvuodesta 2023.

Virasto arvioi tulostavoitteisiin liittyviä riskejä säännöllisesti ja informoi riskien aktualisoitumisesta ministeriötä.

Tulostavoitteiden raportoinnin yhteydessä tavoitevastaavat arvioivat myös tavoitteiden toteuttamisen poikkeamat ja riskit. Havainnot käytiin läpi toimialojen ja viraston johtoryhmissä ja keskeiset havainnot raportoitiin ministeriöön.

3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Väylävirastolla ei ole siirto- ja sijoitusmenoihin kohdistuvaa ilmoitettavaa.

4 Toiminnallinen tehokkuus

4.1 Toiminnan tuottavuus

Toiminnallisen tehokkuuden osalta liikenne- ja viestintäministeriön ja Väyläviraston välisessä tulossopimuksessa on kaksi mittaria: korjausvelka tieverkolla sekä korjausvelka rataverkolla.

Operatiiviset mittarit	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Korjausvelka (€) tieverkolla (ennuste)	1570 milj.	1625 milj.	1664 milj.
Korjausvelka (€) rataverkolla (ennuste)	1286 milj.	1310 milj.	1226 milj.

Korjausvelan määrä oli nyt tavoitteena kolmatta kertaa. Edellisen vuoden korjausvelkatiedot päivit-
 tyivät vasta vuoden 2022 puolella, mikä teki tavoitteiden asettamisesta haasteellista. Maanteillä ei
 päästy asetettuun tavoitteeseen, sillä korjausvelka kasvoi odotettua enemmän vähäliikenteisellä tie-
 verkolla. Maantiesiltojen korjausvelka kasvoi myös, sillä muutaman keskimääräistä suuremman sillan
 kunto heikkeni. Rataverkolla korjausvelka väheni vuoden 2021 lopun tilanteesta merkittävästi, mikä
 johtui Tampere-Seinäjoki-rataosan uuden asetinlaitteen käyttöönotosta. Myös ratojen päällysraken-
 teiden peruskorjauksiin pystyttiin panostamaan edellisvuotta enemmän, jolla pystyttiin estämään
 korjausvelan kasvu.

4.2 Toiminnan taloudellisuus

Ministeriö ei ole asettanut Väylävirastolle toiminnan taloudellisuutta kuvaavia tulostavoitteita eikä
 seurantamittareita. Väylävirasto esittää tältä osin kunkin väylämuodon osalta taloudellisuutta kuvaava-
 van tunnusluvun (kustannukset/väyläkilometri).

Kustannukset väyläkilometriä kohden ovat nousseet edellisen vuoden tasosta kaikissa väylämuo-
 doissa. Vuoden 2022 kustannukset eivät sisällä pääoman korkokustannuksia, koska Valtiokonttorin
 ohjeistuksen mukaisesti käytetään 0,0 %:n korkokantaa. Väylien pituuksissa ei ole tapahtunut mer-
 kittäviä muutoksia.

Tienpidon, radanpidon ja vesiväylänpidon laskelmassa pientä nousua edelliseen vuoteen nähden on
 tapahtunut sekä kulutusmenoissa että poistoissa.

Toiminnan laskennalliset kustannukset / km	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Kustannukset, euroa/maantiekkm (77 933 km)	13 562	14 034	14 481
Kustannukset, euroa/ratakkm (5 918 km)	100 959	104 221	108 271
Kustannukset, euroa/kauppamerenkulun väyläkm (4 027 km)	7 722	7 747	8 208

Tienpidon kustannuksissa on huomioitu kaikkien Väyläviraston talousarviotilien tienpitoon liittyvät
 kulut. Pääomakustannuksista laskelmassa on huomioitu tieomaisuuden poistot. Radanpidon
 kustannusten laskelmassa on Väyläviraston talousarviotilien radanpitoon liittyvät kulut.
 Pääomakustannuksista laskelmassa on huomioitu rataomaisuuden poistot. Kauppamerenkulun
 kustannusten laskelmat on tehty siten, että kustannuksiin on sisällytetty kauppamerenkulun väyli-
 en ylläpidon kustannukset ja ne on jaettu väyläkilometreillä. Kustannukset sisältävät kauppamerenkulun
 poistot pl. väyliä ja kanavien pääomakustannukset.

4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksullisen toiminnan laskelmat käsittävät julkisoikeudelliset ja liiketaloudelliset suoritteet, radanpidon kustannusvastaavuuden sekä yhteisrahoitteen toiminnan. Väylämaksulaskelma esitetään erillisenä osiona Valtiontalouden tarkastusviraston ohjeistuksen mukaisesti.

Toiminnan kannattavuus	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	100	100	100	100
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, %	121	118	100–120	119

Valtiokonttorin ohjeen mukaisesti vuoden 2022 laskelmissa käytetty korkokustannus on 0,0 %, vuonna 2021 korkokustannus oli myös 0,0 %. Toiminnan kannattavuuden kustannusvastaavuustavoitteet saavutettiin vuonna 2022.

Väylävirasto on ottanut vuonna 2020 käyttöön Valtiokonttorin ylläpitämän valtion yhteisen kustannuslaskentamallin ja sen ratkaisun Kieku-järjestelmässä. Kustannuslaskennan periaatteet Väyläviraston kustannuslaskennassa ovat Valtiokonttorin mallin mukaiset. Vuoden 2021 ja 2022 laskelmat ovat toisiinsa nähden vertailukelpoisia. Vuosien 2020 ja 2021 laskentamallissa on eroa yhteiskustannusten jaossa tukitoimintojen ja muiden yhteiskustannusten osuuksiin. Vuoden 2021 mallissa henkilöstökustannuksiin liittyvät vyörytetyt yhteiskustannukset on esitetty kategoriassa muut yhteiskustannukset Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti, kun ne vuoden 2020 ohjeistuksen mukaan ovat sisältyneet tukitoimintojen yhteiskustannuksiin. Lisäksi ydintoiminnan tietohallinnon kustannukset ovat vuoden 2020 laskelmissa muissa yhteiskustannuksissa, mutta vuoden 2021 luvuissa tietohallinnon vyörytetyt kustannukset sisältyvät tukitoiminnan yhteiskustannuksiin.

Valtion yhteisessä kustannuslaskentamallissa lasketut kustannusvastaavuudet sisältävät kaikki suoritteelle tiliöidyt erilliskustannukset välittöminä kustannuksina ja yhteiskustannukset on käsitelty välillisinä kustannuksina. Välilliset kustannukset kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti lopullisille laskentakohteille. Väyläviraston laskentamallissa käytössä on pääasiassa talousarviomenojen sekä HTV:n mukaiset aiheuttamisperiaatteet. Valtion yhteisessä seurantakohtemallissa välittömien ja välillisten kustannusten määrittely on tehty toimintoseurantakohteen avulla. Väyläviraston laskenta on pääasiassa projektitasolla, lisäksi laskentaa toteutetaan toimintotasolla. Yhteiskustannuksina lopullisille laskentakohteille vyörytetään tukitoimintojen kustannukset, esimerkiksi talous- ja henkilöstöhallintotehtävät, kiinteistöhallinto, yhteinen tietohallinto, asiakirjahallinto ym. tukitoiminnot sekä palkalliset poissaolot.

Investointien määräraahankäyttö (11- ja 12-alkuiset lkp-tilit) ei sisälly kustannusvastaavuuslaskelmille, mutta myös investointien projekteille vyörytetään yhteiskustannuksia jakopalkkojen, htv-määrien tai talousarviomenojen suhteessa. Investointiprojektien parissa työskentelee paljon henkilöitä suoraan ja välillisesti, ja täten näille projekteille vyörytetään myös yhteiskustannuksia. Käytännössä tämä tarkoittaa eri asiakokonaisuuksien kustannusten laskennassa sitä, että yhteiskustannukset jakaantuvat kaikkien projektien kesken huolimatta siitä, onko määräraahankäyttö vuosikulua vai investointia. Aikaisempien vuosien laskennassa yhteiskustannuksia on vyörytetty vain projekteille, joiden määräraahankäyttö on ollut vuosikulua, jolloin yhteiskustannusten osuus on ollut huomattavan suuri toiminnan luonteeseen nähden. Valtion yhteisen mallin myötä yhteiskustannukset jakaantuvat tasaisesti kaikelle toiminnalle.

Kustannusvastaavuuslaskelmiin vaikuttaa osaltaan myös se, että vuoden 2020 alusta virastossa luovutettiin Kiekun CATS-järjestelmään tehdystä työtuntien kohdentamisesta ja siirryttiin työajan oletus-seurantakohteiden käyttöön. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jokaiselle virkamiehelle syötetään Kiekuun ne toiminto-projekti-yhdistelmät, joihin kunkin työaika on suunniteltu menevän. Oletustoimintoja tarkastellaan vuoden aikana ja muutetaan tarvittaessa, lisäksi maksullisen toiminnan osalta käytössä on erillinen työajanseuranta, jonka avulla todennetaan maksulliseen toimintaan kohdistuvat henkilöstökustannukset.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus 100 %

Väylävirastolla on viisi julkisoikeudellista suoritetta, jotka ovat tasoristeyslupa, lupa rautatien ylittämiseen, liikenteenohjaus rautateiden vaihtotyöliikenteessä, erivapauspäätökset alusten jääluokissa ja jäänmurtaja-avustuksissa sekä ratalain 40 §:n mukaisesti myönnettävä poikkeuslupa koskien lain 37–39 §:ssä säädettyjä kieltoja ja rajoituksia.

Julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 €)	2020	2021	TA 2022	2022
Tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 253	1 259	1 243	994
Maksullisen toiminnan muut tuotot	0	0	0	0
Vuokrat ja käyttökorvaukset	0	0	0	0
./.. tuottojen oikaisuerät	0	0	0	0
Tuotot yhteensä	1 253	1 259	1 243	994
Kustannukset				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0
Henkilöstökustannukset	1	4	2	3
Vuokrat	0	0	0	0
Palvelujen ostot	1 252	1 252	1 239	992
Muut erilliskustannukset	0	0	0	0
Erilliskustannukset yhteensä	1 253	1 256	1 241	995
Käyttöjäämä	0	3	2	1
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen yhteiskustannukset	2	4	3	3
Poistot	0	0	0	0
Korot	0	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	0	1	0	1
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	2	5	3	3
Kokonaiskustannukset yhteensä	1 255	1 261	1 244	998
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	-2	-2	-1	-4
KUSTANNUSVASTAAVUUS	99,80 %	99,90 %	99,90 %	99,60 %

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (100 %) pysyi samana kuin edellisellä vuonna.

Julkisoikeudellisten suoritteiden tulot 1,0 milj. euroa ovat laskeneet edelliseen vuoteen verrattuna. Suurin tekijä julkisoikeudellisten suoritteiden tuloissa on liikenteenohjaus rautateiden vaihtotyöliikenteessä, jossa tulotaso on laskenut edellisvuodesta. Tulot ovat laskeneet tavaraliikenteen volyymin vähenemisen myötä ja lisäksi pidemmällä aikavälillä tapahtuva liikennöinnin rakenteen muutos vaikuttaa vaihtotyön vähenemisenä.

Muiden julkisoikeudellisten suoritteiden volyymi on pientä ja myös niissä toiminta laski hieman edellisestä vuodesta.

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus 119 %

Väyläviraston liiketaloudellisia suoritteita ovat muun muassa kiinteistötoimen palvelut, sijoitussopimus rautatiealueella tehtävästä työstä, rautateiden liikkuvan kaluston koeajoradan käyttö ja radanpitoon liittyvä koulutustoiminta. Laskelmassa ovat mukana myös ELY-keskusten hoitamien teiden levähdysalueiden vuokratulot.

Liiketaloudelliset suoritteet (1 000 €)	2020	2021	TA 2022	2022
Tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	1 330	1 692	1 345	1 540
Maksullisen toiminnan muut tuotot	257	332	212	612
Vuokrat ja käyttökorvaukset	5 441	5 141	5 046	5 699
./. tuottojen oikaisuerät	-7	-66	0	0
Tuotot yhteensä	7 021	7 099	6 603	7 851
Kustannukset				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 324	1 556	1 329	2 109
Henkilöstökustannukset	191	163	219	213
Vuokrat	427	405	427	402
Palvelujen ostot	2 723	2 635	2 723	2 685
Muut erilliskustannukset	731	758	734	683
Erilliskustannukset yhteensä	5 396	5 517	5 432	6 092
Käyttäjäämä	1 625	1 581	1 171	1 759
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen yhteiskustannukset	189	340	218	357
Poistot	93	103	93	91
Korot	0	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	129	44	149	40
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	411	486	461	488
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 807	6 004	5 893	6 580
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	1 214	1 095	710	1 271
KUSTANNUSVASTAAVUUS	120,90 %	118,20 %	112,00 %	119,30 %

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 119 % vuonna 2022 ja nousi hieman edellisestä vuodesta (118 %).

Kustannusvastaavuuden kasvu johtui pääosin kustannusten maltillisesta kasvusta tuloihin nähden. Tuloissa kasvua edelliseen vuoteen verrattuna on 0,8 milj. euroa johtuen pääasiassa vuokraustoiminnan tulojen kasvusta. Tulot nousivat ratakiinteistöjen vuokraustoiminnassa noin 0,8 milj. euroa. Liiketaloudellisissa suoritteissa tulotaso on vaihdellut vuonna 2022 suoritteittain ja useissa suoritteissa tulotaso onkin laskenut vuodesta 2021. Suurin lasku tuotoissa on Ratateknisen oppimiskeskuksen koulutuksissa, joissa tuotot ovat edellistä vuotta 0,26 milj. euroa pienemmät.

Erilliskustannuksissa kasvua oli aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa 0,5 milj. euroa, mikä johtui sähkön kustannusten noususta. Muissa erissä kustannusten muutos oli vähäistä.

Radanpidon kustannusvastaavuus 12 %

Radanpidon kustannusvastaavuuslaskelmasta ilmenee, kuinka suuren osan ratamaksun perusmaksulla kerätyt tulot ja eräät muut tuotot kattavat radanpidon vuosikustannuksista. Rautatieliikenteeltä peritään ratamaksun perusmaksua rataverkolla liikennöinnistä. Rautatieliikenteeltä on perittävä vähintään rataverkolla liikennöinnistä suoraan radanpitäjälle aiheutuvat kustannukset ja ratamaksun perusmaksu perustuu tämän periaatteen mukaisesti rajakustannushinnoitteluun. Radanpidon kustannusvastaavuuden laskelmalla esitetyt muut tuotot sisältävät vuosittain vaihtelevia tuloeriä, kuten EU-tukia, materiaalien myyntituloja ja suorituskannustinjärjestelmän sanktiotuloja.

Radanpidon kustannusvastaavuus (1 000 €)	2020	2021	2022
Tuotot			
Ratamaksun perusmaksu	42 267	46 114	42 808
Muut tuotot	14 165	12 713	30 218
Tuotot yhteensä	56 432	58 827	73 026
Kustannukset			
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	12 289	16 814	20 826
Henkilöstökustannukset	5 579	6 626	7 226
Vuokrat	911	804	1 316
Palvelujen ostot	325 673	329 838	320 600
Muut erilliskustannukset	1 016	1 378	1 120
Erilliskustannukset yhteensä	345 468	355 459	351 087
Käyttäjämä	-289 036	-296 632	-278 061
Osuus yhteiskustannuksista			
Tukitoimintojen yhteiskustannukset	14 093	26 782	27 237
Poistot	230 194	238 250	248 616
Korot	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	12 831	2 376	2 046
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	257 118	267 408	277 899
Kokonaiskustannukset yhteensä	602 586	622 867	628 986
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	-546 154	-564 041	-555 959
KUSTANNUSVASTAAVUUS	9,40 %	9,40 %	11,60 %

Vuonna 2022 radanpidon kustannusvastaavuus oli 12 % (9 % vuonna 2021).

Ratamaksun perusmaksun yksikköhinnat olivat liikennesuoritetta eli bruttotonnikilometriä kohden sähkövetoisessa liikenteessä 0,1470 senttiä ja muussa liikenteessä 0,1341 senttiä ja niissä oli kasvua edelliseen vuoteen verrattuna sähkövetoisessa liikenteessä 1,2 % ja muussa kuin sähkövetoisessa liikenteessä 3,5 %.

Ratamaksun perusmaksua perittiin 42,8 milj. euroa vuonna 2022 (46,1 milj. euroa vuonna 2021) ja muita tuottoja kertyi 30,2 milj. euroa (12,7 milj. euroa vuonna 2021). Ratamaksun perusmaksun tuotot laskivat 3,3 milj. euroa ja tähän vaikutti Venäjän ja Suomen välisen tavaraliikenteen voimakas lasku. Henkilöliikenteen ratamaksutulot kasvoivat. Ratamaksun perusmaksu tuloutettiin radanpidon momentille.

Muut tuotot kasvoivat 17,5 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna, mikä johtui pääosin radanpiitoon liittyvien yhteisrahoitteisten tuottojen kasvusta. Yhteisrahoitteisia tuottoja saatiin vuonna 2022

huomattavasti aikaisempia vuosia enemmän johtuen Väyläviraston menestyksekkäistä hauista CEF-ohjelmassa (Connecting Europe Facility, Verkkojen Eurooppa). Viraston CEF-rahoituksesta suuri osa kohdistui ratahankkeisiin CEF-ohjelman vahvan ympäristöpainotuksen vuoksi. Vuoden 2022 yhteisrahoitteisissa tuloissa oli mukana niin uusien hankkeiden ennakkomaksuja kuin väli- ja loppumaksu-
tuksia useista hankkeista.

Kustannukset kasvoivat aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa 4,0 milj. euroa pääasiassa sähköenergi-
aan liittyvien kustannusten kasvun myötä. Palvelujen ostot laskivat 9,2 milj. euroa. Poistot kasvoivat
10,4 milj. euroa.

Radanpidon kokonaiskustannukset olivat 629 milj. euroa vuonna 2022 (623 milj. euroa vuonna 2021)
eli kustannukset kasvoivat 6 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Veronluonteisten maksujen kustannusvastaavuus

Veronluonteisten maksujen kustannusvastaavuuslaskelmissa esitetään Väylämaksulaskelma.

Kauppamerenkululta perittävä väylämaksu on veronluonteinen maksu, jonka kantaa tulli. Tullin kan-
taman väylämaksutulon lisäksi laskelmaan sisältyy tullin kustannukset väylämaksupäätöksiin ja lau-
suntoihin liittyvien tehtävien osalta.

Hallinnonalalla 2019 alusta lähtien toteutetussa organisaatiomuutoksessa merenmittaustoiminta siir-
rettiin Liikenne- ja viestintävirasto Traficomiin. Väylämaksulaskelmaan on sisällytetty Liikenne- ja
viestintävirasto Traficomista saadut rannikon kauppamerenkulun väylien merenmittauksen tulot ja
kustannukset.

Rannikon kauppamerenkulun palvelujen kustannusvastaavuus 49 %

Väylämaksun alaisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma kertoo, kuinka suuren osan vuosiku-
luista perityt väylämaksut kattavat ollen 49 % vuonna 2022. Vuonna 2021 vastaava tunnusluku oli
47 %.

Väylämaksun alaisen toiminnan tuotot ja kulut (1 000 €)	2020	2021	Tavoite 2022	2022
Tuotot				
Väylämaksutuotot	46 700	44 667	47 800	51 737
Muut tuotot	1 583	833	252	891
Tuotot yhteensä	48 283	45 500	48 052	52 628
Kokonaiskustannukset				
Erilliskustannukset yhteensä	74 269	92 900	83 992	103 795
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	15 094	4 295	4 673	5 020
Kokonaiskustannukset yhteensä	89 363	97 195	93 665	108 815
Ylijäämä (+) / Alijäämä (-)	-41 080	-51 695	-45 613	-56 187
KUSTANNUSVASTAAVUUS	54,00 %	46,80 %	51,30 %	48,40 %

Väylämaksutuotot olivat 51,7 milj. euroa (44,7 milj. euroa vuonna 2021). Väylämaksutuotoissa oli
kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 7 milj. euroa risteilyliikenteen elpymisen ja kauttakulku-
kvaliteettien vähentymisen johdosta. Väylämaksujen osalta koronapandemian jälkeinen tilanne on nor-
malisoitumassa. Muissa tuotoissa ei ole merkittäviä muutoksia edellisestä vuodesta.

Kokonaiskustannukset olivat 108,8 milj. euroa (97,2 milj. euroa vuonna 2021) eli kustannukset nousivat 11,6 milj. euroa. Meriliikenteenohjaustehtävät ovat olleet vuodesta 2019 Liikenteenohjausyhtiö Fintrafficin vastuulla ja Väylävirasto tilaa yhtiöltä meriliikenteenohjauksen palvelut, mikä vaikuttaa vuosittaiseen palvelujen ostojen määrään.

Suurin yksittäinen tekijä kustannusten kasvussa on jäänmurron polttoaineet, missä kustannukset nousivat edellisestä vuodesta lähes 6 milj. euroa. Polttoaineiden kustannuksiin vaikutti poikkeuksellisesti pääasiassa polttoaineiden maailman markkinahinta ja aikaisemmista vuosista poiketen kulutus oli pienempi tekijä kustannusten kertymisessä. Lisäksi kustannuksissa nousua aiheutti jäänmurtaja Polariksen telakointikustannukset.

Rannikon kauppamerenkulun väylien merenmittauksen kokonaiskustannukset 2022 olivat 1,7 milj. euroa, joka on 0,6 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna (2,3 milj. euroa vuonna 2021). Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien mukaan vuonna 2022 rannikon kauppamerenkulun väylien merenmittauksia tehtiin enemmän kuin vuonna 2021, mikä aiheutti kustannusten kasvun.

4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Väyläviraston yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot koostuvat pääosin kuntien, muiden virastojen tai EU:n rahoitusosuuksista hankkeissa. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus kuvaa, millä osuudella ulkopuoliset rahoittajat osallistuvat yhdessä toteutettavien hankkeiden kustannuksiin. Yhteisrahoitteisten hankkeiden luvut vaihtelevat vuosittain suurestikin johtuen käynnissä olevien yhteisrahoitteisten hankkeiden määrästä ja volyymeistä.

Vuonna 2022 yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 280 %, edellisvuoden luvun ollessa 74 %. Vuonna 2022 yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja on edellisvuosien tasoon nähden poikkeuksellisen paljon. Väylävirasto on menestynyt CEF-ohjelman (Connecting Europe Facility, Verkkojen Eurooppa) hauissa erinomaisesti vuosina 2020–2022 ja tukea on saatu 15 hankkeelle, joiden tuloja tuloutetaan vuosina 2021–2027. Vuodelle 2022 on tuloutettu useiden ennakkomaksujen lisäksi väli- ja loppumaksatuksia. CEF-tuissa ennakoiden ja saatujen maksatusten käsittely on talousarviomääräysten mukaan maksuperusteista. Väyläviraston hankkeet ovat pääsääntöisesti monivuotisia, joten CEF-tukien maksuperusteisuus aiheuttaa huomattavaa vaihtelua kustannusvastaavuuteen hankkeiden kustannusten jakaantuessa useammalle vuodelle.

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ja kulut (1 000 €)	2020	2021	Tavoite 2022	2022
Tuotot				
Muilta valtion virastoilta saatu rahoitus	2 608	0	0	0
EU:lta saatu rahoitus	15 049	4 740	3 986	37 177
Muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	202	0	0	0
Yhteisrahoitteisen toiminnan muut tuotot	5 715	13 337	11 217	3 753
Tuotot yhteensä	23 574	18 077	15 203	40 931
Kustannukset				
Maksullisen toiminnan erilliskustannukset				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	1
Henkilöstökustannukset	230	239	303	831
Vuokrat	0	236	299	7
Palvelujen ostot	13 176	22 382	28 354	8 244
Muut erilliskustannukset	360	8	10	282
Erilliskustannukset yhteensä	13 766	22 865	28 966	9 364

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot ja kulut (1 000 €)	2020	2021	Tavoite 2022	2022
Käyttöjäämä	9 808	-4 789	-13 763	31 566
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen yhteiskustannukset	198	1 254	1 589	2 413
Poistot	85	140	177	290
Korot	0	0	0	0
Muut yhteiskustannukset	700	27	0	2 536
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	983	1 421	1 800	5 239
Kokonaiskustannukset yhteensä	14 749	24 286	30 766	14 603
Alijäämä (-)	8 825	-6 210	-15 563	26 328
KUSTANNUSVASTAAVUUS	159,80 %	74,40 %	49,40 %	280,30 %

5 Tuotokset ja laadunhallinta

5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Toiminnan tunnusluvut

Liikenne- ja viestintäministeriön ja Väyläviraston tulossopimuksessa on tulostavoitteiden lisäksi sovittu toiminnan tunnuslukumittareista, jotka kuvaavat viraston tuottamaa palvelutasoa ja julkishyödykkeitä. Tulossopimuksessa on kirjattu niiden toteuma-arviot.

Toiminnan tunnusluvut	Toteuma 2019	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Tavoite 2022	Toteuma 2022
Raskaan liikenteen tyytyväisyys maanteiden kuntoon talvikaudella / kesäkaudella (vähintään)	2,59	2,64	2,78	2,6	2,6
Kansalaisten tyytyväisyys maanteiden kuntoon, talvikaudella / kesäkaudella (vähintään)	3,08	3,0	3,17	3,0	3,0
Elinkeinoelämän tyytyväisyys väylien palvelutason (tehdään joka toinen vuosi) (vähintään)	3,07	-	3,2	-	-
Vesiväylien käytettävyystudkimus (tehdään neljän vuoden välein) (vähintään)	-	3,6	-	-	-
Liikennesuorite huonokuntoisella maantieverkolla (pääväylät / muut) % (enintään)	-	8,0/10,7	7,8/11,2	7,5/12,5	7,3/12,8
Radanpidosta johtuvat viivästykset kaukojunaliikenteessä, % junista väh. 5 min. myöhässä (enintään)	7,44	5,0	5,25	6,5	7,5
Radanpidosta johtuvat viivästykset lähijunaliikenteessä, % junista väh. 3 min. myöhässä (enintään)	3,63	2,41	4,15	3,4	2,7
Talvimerenkulun palveluiden odotusaika, h (enintään)	2,5	2,6	2,7	4,0	3,7
Ilman odotusta läpipäässeet alukset, % (vähintään)	95,6	97,4	96	90	95,5
Painorajoitetut maantiesillat, kpl (enintään)	423	415	387	410	380
Tilapäiset nopeusrajoitukset rataverkolla, km (enintään)	118	93	120	140	115
Huonokuntoiset päällystetyt tiet (vilkasliikenteinen / muu verkko), km (enintään)	992/6719	980/6310	911/6434	950/6850	879/7161
Huonokuntoiset sillat, maantiet / rautatiet, kpl (enintään)	yht. 853	762/115	756/129	810/120	779/ 123
Vesiväylien huonokuntoiset kiinteät turvalaitteet, % (enintään)	6,5	6,5	5,9	6,5	5,4
Henkilövahinkoon johtaneet onnettomuudet maanteillä kpl(enintään)	2103	2240	1671	1900	1602
Valtion rataverkolla olevien tasoristeysten onnettomuusriski (10 v. riskisumma) (enintään)	217,5	200	201	185	189
Johtajuusindeksi (vähintään)	3,51	3,7	3,81	3,8	3,8
Innovointikyvykkyyssindeksi (vähintään)	3,89	4,0	4,06	4,0	4,13
Työyhteisöindeksi (vähintään)	4,01	4,1	4,16	4,1	4,18

Raskaan liikenteen asiakastyytyväisyys (2,6) maanteiden tilaan ja kuntoon kokonaisuudessaan laski edelliseen vuoteen verrattuna ja tavoite (2,6) saavutettiin juuri ja juuri pyöristyssäännön myötä. Yksityishenkilöiden tyytyväisyys (3,0) maanteiden tilaan ja kuntoon kokonaisuudessaan laski edelliseen vuoteen verrattuna, mutta tavoite (3,0) saavutettiin.

Kohonnut hintataso ja päällysteisiin käytettävä alhainen määrärahojen taso heijastui asiakastyytyväisyyteen. Talvihoidon osalta tulokseen vaikutti myös Etelä-Suomessa vallinnut pitkä ja luminen talvi sekä helmi-maaliskuun haastavat sää- ja keliolosuhteet, jolloin sää vaihteli nollan molemmin puolin. Jatkuvalle ja aktiivisella viestinnällä sidosryhmien ja käyttäjien kanssa on ollut positiivista vaikutusta tulokseen.

Elinkeinoelämän asiakastutkimus tehdään kahden vuoden välein ja seuraavan kerran vuonna 2023.

Vesiväylien käytettävyyystutkimus tehdään neljän vuoden välein ja seuraavan kerran vasta vuonna 2024.

Tavoite liikennesuoritteesta huonokuntoisella maantieverkolla toteutui hyvin pääväyläverkolla, mutta muulla verkolla tavoitetta ei saavutettu. Tieverkkoa kokonaisuutena tarkastellessa tavoite kuitenkin toteutui.

Radanpidosta johtuvat viivästykset lisääntyivät selvästi kaukoliikenteessä (7,48 %) ja tavoite (6,5 %) jäi saavuttamatta. Lähiliikenteen osalta radanpidosta johtuvat viivästykset sen sijaan vähenivät selvästi (2,65 %) ja tavoite (3,4 %) saavutettiin. Haastavat sääolosuhteet sekä alkuvuodesta että joulukuussa näkyivät jonkin verran myös infraan liittyviä haasteina, mutta kaukoliikenteen osalta suurimmat haasteet olivat kesällä. Ratatöistä ja tilapäisistä nopeusrajoituksista aiheutuneet myöhästymiset lisääntyivät selvästi vuoteen 2021 verrattuna. Ratatöitä oli paljon, mutta toisaalta juhannuksen ratatöihin liittyneet haasteet aiheuttivat yli neljänneksen kaukoliikenteen ratatöihin liittyneistä myöhästymisistä. Tilapäisiä nopeusrajoituksia oli hieman enemmän kuin vuonna 2021, mutta myöhästymisiä aiheutui kuitenkin selvästi enemmän. Rajoituksia oli melko paljon vilkasliikenteisillä rataosilla ja etenkin kiskobussiliikenteelle aiheutui paljon myöhästymisiä pitkistä radan kunnostustöihin liittyneistä rajoituksista.

Lähiliikenteen osalta ratatöistä aiheutuneet myöhästymiset puolestaan vähenivät merkittävästi. Vuosi 2021 oli haastava ratatöiden osalta lähiliikennealueella, mutta vuonna 2022 ratatöihin liittyviä myöhästymisiä kirjattiin selvästi vähemmän kuin aiempina vuosina. Muuten radanpidon vastuulla olevia myöhästymisiä kirjattiin lähiliikenteelle suunnilleen vastaava määrä kuin 2021.

Talvimerenkulun palvelujen odotusaika oli 3,7 h, joka kohosi hieman edellisestä vuodesta talven haastavuudesta johtuen, joten palvelutasolupauksen edellyttämä 4,0 h tavoite saavutettiin. Ilman odotusta läpipäässeiden alusten toteumaprosentti pysyi edellisen vuoden tasolla ollen 95,5 %. Tavoite (90 %) ylitettiin. Vaikka talvi oli luokituksestaan leuto, oli se jäänmurtotoiminnan kannalta osin haastava muun muassa ahtojäistä johtuen, lisäksi isoilla murtajilla oli melko monia, joltain osin pitkäkestoisiaakin teknisiä ongelmia.

Tilapäisten nopeusrajoitusten määrä rataverkolla vuodenvaihteessa pysyi suunnilleen vuodentakaisella tasollaan ollen 115 kilometriä, jolloin tavoite (< 140 km) saavutettiin. Väylävirastoissa on vakiinnutettu käytäntö tarkastella säännöllisesti tilapäisiä nopeusrajoituksia, määritellä niille poistomenettelyt ja vastuut sekä resurssien rajoissa poistaa tilapäisiä nopeusrajoituksia. Kuukausittain uusia tilapäisiä rajoituksia tulee ja poistetaan kunnossapidon toimin kymmeniä. Tilapäisten nopeusrajoitusten lukumäärä on tyypillisesti suurimmillaan kesän rakentamiskauden aikana, jolloin niitä voi olla vuodenvaihteen tilanteeseen verrattuna moninkertainen määrä. Nopeusrajoitusten hallinta -prosessin kautta helpoimmin poistettavissa olevat rajoitukset onkin saatu poistettua, jolloin jäljellä on pääasiassa työläitä tai kustannuksiltaan merkittäviä poistotoimenpiteitä.

Henkilövahinkoihin johtaneiden onnettomuuksien määrä maantieverkolla väheni ollen 1 602 ja tavoite 1 900 alitettiin selvästi. Suhteellisesti suuri vähenemä edellisvuoteen verrattuna (-18 %) oli kuolemaan johtaneissa onnettomuuksissa, mutta yhden vuoden perusteella ei vielä voida tehdä varmoja tulkintoja pysyvämmästä voimakkaasta laskusuuntaisesta kehityksestä. Kaikkien henkilövahinkojen osalta viralliset onnettomuustilastot viittaavat myös pidemmällä aikavälillä positiiviseen kehitykseen, mutta poliisin kirjaamien loukkaantumiseen johtaneiden onnettomuuksien vähenemä selitynee ainakin osin raportointiteknisin syin. Muiden tilastojen valossa vähenemä ei ole yhtä suuri. On siis syytä kiinnittää huomiota tilaston eheyteen, sillä moni etenkin lievempiin henkilövahinkoihin johtanut onnettomuus jää lopulta tilastojen ulkopuolelle.

Kauppamerenkulun väylien huonokuntoisten kiinteiden turvalaitteiden määrä (5,4 %) laski vuodesta 2021. Tavoite (<6,5 %) toteutui hyvin, ja on nyt tasolla, josta ei ole resurssien tehokkaan käytön perustella syytä pyrkiä parempaan tilanteeseen. Tavoitteen hyvän toteutumisen taustalla on pääosin Saimaan kanavan liikenteen pysähtyminen ja sitä kautta resurssien vapautuminen kiinteiden turvalaitteiden kunnossapitoon. Vuonna 2023 raportoinnissa siirrytään Taitorakennerekisterin tietojen pohjalta raportointiin, mikä vaikuttaa tavoitteeseen.

Painorajoitettujen siltojen määrä laski edellisestä vuodesta toteuman ollessa vuoden lopussa 380 kpl, ja tavoite (<410 kpl) saavutettiin. Painorajoituksia poistui siltojen uusimisten yhteydessä enemmän kuin tuli tarpeita uusien painorajoituksen asettamiselle.

Huonokuntoisten tiesiltojen määrä jatkoi lievästi kasvuaan ollen vuoden lopussa 778, mutta tavoite saavutettiin (enintään 810 kpl). Huonokuntoisten rautatiesiltojen määrä väheni hieman ollen vuoden lopussa 123, mutta tavoitetta ei aivan saavutettu (enintään 120). Tiesiltojen kunnan heikkeneminen on ollut ennakoitua hitaampaa ja rahoitus on käytetty tehokkaasti. Rautatiesiltojen korjaustoiminta on ollut tehokasta, mutta käytettävillä resursseilla ei ole aivan päästy tavoitteeseen.

Huonokuntoisten päällystettyjen teiden määrää vilkasliikenteisellä tieverkolla onnistuttiin hieman vähentämään (911 -> 879 km), mutta muulla tieverkolla määrä kasvoi edellisvuodesta odotettua enemmän (6434 -> 7161 km). Tavoitteet (< 950 / 6 850 km) saavutettiin vilkasliikenteisellä tieverkolla, sillä niiden kunnosta huolehdittiin ensisijaisesti strategian mukaisesti, mutta jo vuodesta 2020 selkeästi vähentynyt rahoitus ei riittänyt muun tieverkon kunnan pitämiseen nykytasolla.

Valtion rataverkolla olevien tasoristeysten onnettomuusennusteluku oli 189. Tavoitetta (185) ei saavutettu, koska tasoristeysten poisto- ja parantamisohjelma purki edelleen pandemiavuosien aiheuttamaa toimitussumaa ja kohteita jouduttiin siirtämään vuodelle 2023.

Henkilöstö ja kyvykkyyks -teeman alla olevat tavoitteet pohjautuvat henkilöstön työtyytyväisyystutkimuksen (VM-Baro) tuloksiin. Kaikkien indeksien (johtajuus 3,8, innovointi 4,13, ja työyhteisö 4,18) osalta tulokset pysyivät edellisvuoden tasolla ja asetetut tavoitetasot saavutettiin.

Muut suoritteiden tunnusluvut

Väyläviraston muut suoritteet, jotka kuvaavat viraston tuottamaa palvelutasoa ja julkishyödykkeitä, on esitetty oheisessa taulukossa:

Muut suoritteiden tunnusluvut	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Maanteiden pituus, km	77 908	77 906	77 933**
Päällystepituus, km	50 647	50 611	50 698**
Kevyen liikenteen väylien pituus, km	6 032	6 119	6 123
Kevyen liikenteen väylien kunto, huonokuntoisten määrä, km	732	674	***
Maantiiliikenteen onnettomuuksissa kuolleet, lkm	162	161	134*
Liikennesuorite, maantiet, mrd. ajoneuvokm	36,0	36,6	36,2**
Maantiesiltojen lukumäärä, kpl	15 093	15 117	15 138
Rautatiesiltojen lukumäärä, kpl	2 485	2 506	2 515
Rataverkon pituus, km	5 924	5 918	5 918**

Muut suoritteiden tunnusluvut	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Liikennöidyn rataverkon pituus, km	5 650	5 645	5 645**
Nopean (vähintään 160 km/h) rataverkon pituus, km	1 120	1 120	1 120**
25 tonnin akselipainon sallivien rataosien pituus, km	1 319	1 319	1 392**
Varoituslaitteilla varustettujen tasoristeysten osuus kaikista tasoristeyksistä valtion liikennöidyllä rataverkolla (%)	27	28	29
Tasoristeysonnettomuuksien määrä valtion rataverkolla	16	25	13
Rannikon kauppamerenkulun väyläkilometrit	3 249	3 238	3 272
Sisävesien kauppamerenkulun väyläkilometrit	754	754	755
Muun vesiliikenteen väyläkilometrit	12 313	12 311	12 318
Talvisatamien määrä	30	30	30
Jäänmurron toimintapäivät	325	710	888
Rautatiekuljetusten osuus kotimaan tavaraliik. suoritt. (%) *****	24	26	22**
Hankintaosaamisen ja yhteistyökyvyn sidosryhmätutkimus	****	****	***

*) tilastointitavassa on tapahtunut muutos (mittaustapa muuttunut)
 **) arvio julkaisuhetkellä
 ***) tunnuslukua ei ollut saatavilla julkaisuhetkellä
 *****) tunnuslukua ei mitattu vuonna 2021
 *****) sisältää myös rautatietransiton kuljetukset Suomen rataverkolla

5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Tavoite: **Parannamme liikennejärjestelmän energiatehokkuutta ja lisäämme kestävän liikenteen houkuttelevuutta.**

Mittari: *Liikenteen päästövaikutuksien huomioiminen väylänpidon ja liikennejärjestelmän suunnittelussa sekä hankesuunnittelussa ja -arvioinnissa (tarkentuu hallinnonalan yhteisenä).*

Tavoite toteutui.

Sähköteiden jatkoselvitys valmistui keväällä 2022. Fossiilitoman liikenteen tiekartan ja liikenteen hinnoittelun vaikutuksia liikenteen kysyntään ja liikenneverkkojen tarpeisiin tarkasteltiin selvityksessä Kulkumuotosiirtymät ja kapasiteetti VJ68/2021 ja sen tuloksia hyödynnettiin liikenneverkkojen suunnittelussa vuoden 2022 aikana. Ilmastonmuutoksen sopeutumisen nykytilan tarkastelun pohjalta tunnistettiin keskeisiä väyläverkon toimenpiteitä, joilla edistetään liikennejärjestelmän sopeutumista ilmastonmuutoksen suoriin ja välillisiin vaikutuksiin. Selvitys- ja kehittämistarpeita työstettiin toimialoilla osaksi viraston vuoden 2023 toimintasuunnitelmaa. Lisäksi käynnistyi T&K-projekti, jossa tarkennetaan erityisesti väyläverkon pidemmän aikavälin sopeutumisen selvitys- ja toimenpidetarpeita.

Päästötietokannan pilotointi suunnitteluhankkeissa käynnistyi. Laskentamenetelmän ohjeistuksesta päästötietokannan pilotointia varten valmistui luonnosversio, jota tarkennetaan pilotoinnissa.

Mittari: *Raideliikenteen potentiaalin tunnistaminen ja houkuttelevuuden lisääminen.*

Tavoite toteutui.

Tavaraliikenteen ja henkilökaukoliikenteen selvityksissä ja suunnitelmissa on tehty vaikutusten arviointia aiempaa laajemmin ja muun muassa peruskorjausten ja ratapihojen toimenpiteiden vaikutusten arviointia on tuotu mukaan esiselvityksiin. Myös esimerkiksi Rataverkon raakapuun kuormauspaikkaverkon tilanne ja tulevaisuuskuva -työssä kehitettiin toimenpiteiden vaikutusten arviointia. Uutta työssä oli uudenlaisten, useiden vertailuvaihtoehtojen ja vertailuasetelmien tuottaminen, jolloin esitettyjen toimenpiteiden vaikutuksista saatiin entistä kattavampi ja monipuolinen kuva. Vaikutuksia kuvattiin ja merkittäviä vaikutuksia tunnistettiin Liikenne 12 -tavoitteiden ja strategisten linjausten sekä hankearviointimallin pohjalta.

Helsinki-Pasila-välin ratakapasiteettia ja liikennekysyntää koskeva selvitys on valmistunut. Selvitys Etelä-Suomen alueen kunnossapidon tarpeista saatiin valmiiksi. Santaradan korvaavaa paikkaa on selvitetty. Tampereen kaupunkiseudun kapasiteettiselvitys laadittiin, työ valmistuu alkuvuonna 2023. Nokian ja Oriveden ratapiha/asemajärjestelyjen suunnittelu ja toteutus oli käynnissä. Tampereen kaupunkiseudun kuntien teettämä valmistui, työssä Väylävirasto toimi asiantuntijana. Liityntäpysäköintihankkeet edistyvät. Helsingin seudulla Ainolan aseman liityntäpysäköintilaitoksen rakentamisesta laadittiin toteuttamissopimus, rakentaminen vuonna 2023. Kuopion seudulla on käynnissä Savon radan tarveselvitys ja hankearviointi. Oulussa on tehty aiesopimus asemakeskusalueen toteuttamiseksi, henkilöratapihan ratasuunnittelu ja asemakeskusalueen asemakaavamuutos käynnissä, suunnitelmat hyväksyttäneen v. 2023, suunnitelmiin kuuluu muun muassa uudet alikulut, autolastauksen siirto. Oritkarin kolmioraitteen rakentaminen on käynnistynyt. V. 2022 valmistui Väyläviraston Alueellisen junaliikenteen selvitys. Työ jatkui Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien jatko selvityksellä, johon Väylävirasto osallistui asiantuntijana.

Pitkäjänteistä suunnittelua ja toimenpiteiden edistämistä käsittelevät perussuunnitelma, investointiohjelma ja suunnitteluohjelma. Väylänpidon perussuunnitelma on julkaistu maaliskuussa 2022. Investointiohjelman päivitys vuosille 2023–2030 on julkaistu kesäkuussa. Päivitys sisältää aiempaa selkeämmin myös parantamishankkeita. Vuosien 2024–2031 investointiohjelman laatiminen käynnistettiin loppuvuonna. Investointiohjelman pohjalta tehdään hanke-esityksiä talousarviovalmisteluun. Suunnitteluohjelma vuosille 2023–2026 julkaistiin joulukuussa. Em. ohjelmat sisältävät vaikutusten arviointia eri tasoilla. Vuonna 2022 on seurattu ja arvioitu toimintaympäristömuutoksia, tehty useita selvityksiä ja arviointeja uusista hanketarpeista sekä investointiohjelmassa jo olevia hankkeita on suunnittelun alla.

Mittari: *Pyöräilyverkon yhtenäisyyden (jatkuvuus, laatu) ja pyöräilyn houkuttelevuuden lisääminen.*

Tavoite toteutui.

Vuonna 2022 Laadittiin selvitys liikennemallien hyödyntämisestä pyöräilyn määrien seurannassa. Selvitys valmistui joulukuussa 2022.

Pyöräilyverkon toimenpidesuunnitelma laadittiin vuodelle ja toteutumista on seurattu. Vuonna 2022 on toteutettu kävelyn ja pyöräliikenteen infrastruktuuria laaditun toimenpidesuunnitelman mukaisesti. Toimenpidesuunnitelma sisältää ELY-keskusten toteuttamat perusväylänpidon hankkeet ja Väyläviraston kehittämishankkeet.

Tavoite: Muodostamme kokonaiskuvan väyläomaisuudesta ja menettelyt sen kokonaistaloudelliseen, pitkäjänteiseen ohjelmointiin (hallintaan).

Mittari: Väyläomaisuuden ajantasainen, dokumentoitu tieto sekä järjestelmällisten menettelyiden kehittäminen kunnon kehityksen ja suorituskyvyn ennakointiin.

Tavoite toteutui.

Rataomaisuuden hallinnassa tehtiin IOT –kilpailutus (OKVA) ja työstettiin kunnonvalvonta-alustan viitekehystä yhdessä Väylänpito- ja Tieto-osastojen kanssa antureista saatavan datan hyödyntämiseksi. Lisäksi tunnistettiin radantarkastusvaunusta tarvittava data kuntomalleihin (esimerkiksi päällysrakenne, ajolanka) ja testattiin sen hyödynnettävyyttä muun muassa analytiikkapalveluissa. Vaihteille tehtiin dataan pohjautuva kuntoluokittelu, jota voidaan hyödyntää myös kunnon ennustamisessa. Lisäksi pilotoitiin koneoppimismallia, jolla voidaan ennustaa tulevia toimenpidetarpeita. Sähköradan (ajolanka) kuntomallia tarkennettiin ennustetekijöillä (muun muassa Meeri-data).

Tieomaisuuden hallinnassa muodostettiin kävely- ja pyöräilyväylien kuntomalli ja tehtiin kaiteiden kuntomallitarkastelu.

Kunnonennustemalleja tarkennettiin kuntomuuttujilla eri omaisuuslajeille (kävely- ja pyöräilyväylät, liikennemerkkit ja kaiteet) ja niiden hyödyntämispotentiaalia tarkasteltiin.

Vuoden aikana järjestettiin työpajoja, joissa käytiin läpi tunnistettujen mittareiden hyödyntämismahdollisuuksia ja tunnistettiin uusia potentiaalisia mittareita. Lisäksi tarkasteltiin mittareihin tarvittavan datan saatavuutta (valmiimpien mittareiden osalta).

Mittari: Elinkaarikustannuksiin pohjautuvan, kokonaistaloudellisen väylänpidon toimenpidesuunnitelman sekä yhteensovitetun ja oikea-aikaisen toteutuksen kehittäminen.

Tavoite toteutui.

Tarkasteltiin siltojen toimenpiteitä ja niiden vaikuttavuutta osana elinkaarikustannuslaskentaa. Elinkaarikustannuslaskenta toteutettiin Tampereen henkilöratapihan rakentamishankkeen (TAHERA) suunnitelmille. Lisäksi tehtiin siltojen elinkaarivaikuttavuusarviointi verkkotasolla SYRO-laskentatyökalua hyödyntäen. SYRO on viraston käyttämä siltojen ylläpidon rahoitustarpeen optimointimalli, eli työkalu, jolla lasketaan siltojen korjauksen rahoitustarvetta verkkotasolla. Lisäksi siltojen toimintalinjatyössä tarkasteltiin toimenpiteiden vaikuttavuutta ja priorisointia.

Elinkaarikustannusten soveltaminen kuvattiin osana suorituskyvyn, riskien ja talouden optimoinnin viitekehystä, jonka testaaminen jatkuu vuonna 2023. Lisäksi kehitettiin ja tutkittiin elinkaarijohtamista Väylävirastossa, sekä pilotoitiin elinkaarikustannusten hallinta Tampereen henkilöratapihan rakennushankkeessa (TAHERA).

Vuoden aikana muodostettiin valittujen omaisuuslajien osalta suorituskyvyn, riskien ja taloudenhallinnan optimoinnin viitekehys ohjelmointiin, minkä lisäksi taitorakenteiden toimintalinjatyössä muodostettiin toimintamalli suorituskyvyn, riskien ja talouden optimointiin silloille.

Tavoite: Parannamme (omaisuuden) väylänpidon tehokkuutta ja laatua sekä markkinoiden toimivuutta

Mittari: Markkinoiden toimivuuden sekä alan tuottavuuden kehittäminen.

Tavoite toteutui.

Hankinnan toimintalinjojen käyttöönotossa oli vuonna 2022 kaikissa kategorioissa yhteensä 87 kehittämiskohdetta/tavoitetta, joista useampi tavoite jakautui edelleen osatavoitteiksi. Kehittämistavoitteet koskivat muun muassa kilpailun edistämistä ja hyödyntämistä; vuorovaikutusta ja tiedonjako markkinatoimijoiden kanssa; ympäristönäkökohtien huomioimista hankinnoissa esimerkiksi ilmastonmuutoksen hillitseminen, energiatehokkuus; hankintoihin liittyvän tiedon laadun parantamista ja hankintojen tiedolla johtamista, digitaalisuuden kehittämistä ja hyödyntämistä, hankinta- ja tilaajaosaamista. Hankinnan toimintalinjojen käyttöönottoa edistettiin pääasiallisesti suunnitelmien mukaisesti. Merkittäviä poikkeamia ei ollut ja osa kehittämistoimenpiteistä on siirrytty jatkuvaan toimintaan.

Virastossa tehtiin vuoden aikana useita johtamistoimenpiteitä, joiden avulla markkinoiden toimivuutta pyrittiin ohjaamaan kohti aiemmin sovittujen tunnuslukujen tavoitetilaa. Merkittävien toimenpiteiden oli indeksiehdon käytön laajentaminen väylänpidon hankinnoissa keväällä, mikä helpotti tarjoamista vaikeassa toimintaympäristössä. Alle kolmen hyväksytyt tarjouksen osuuden kasvu saatiinkin pysäytettyä vuoden aikana. Muita merkittäviä toimenpiteitä olivat markkinoiden toimivuus -tiimin sekä -verkoston perustaminen, säännölliset johtoryhmätason käsittelyt toimialojen vastuulla olevien keskeisten väylänpidon hankintakategorioiden markkinatilanteesta ja hankintojen onnistumisesta. Hankintaohjelmien tietojen ajantasaisuuteen ja hankintojen ajoituksen seurantaan panostettiin. Lisäksi vuoden aikana vakiinnutettiin markkinoiden toimintaan liittyvä vuorovaikutus alan etujärjestöjen kanssa ja palveluntuottajille pidettävät infotilaisuudet tulevista hankinnoista niin ELY-keskusten L-vastuualueella kuin Väylävirastossakin. Hankintajohtaja kävi säännölliset keskustelut hankintakategoriavastaavien kanssa tunnusluvuista ja ne käsiteltiin myös kategoriavastaavien päivillä. Viikoittaisia markkinakatsauksia avainhenkilöille jatkettiin ja erillisiä markkinaselvityksiä tehtiin niin kustannusnoususta, kustannusarvioiden pitävyydestä kuin yleisestä suhdannetilanteesta. Tunnusluvuista innovatiivisten hankintojen osuus on suunnilleen tavoitetasolla. Ensimmäiset seurantatulokset kustannusarvion pitävyydestä ja tarjouspalautteista näyttävät lupaavilta. Alkuvuodesta 2023 käynnistyy uudistettu hankintaosaamista ja yhteistyökykyä mittaava sidosryhmäkysely, joka korvaa viimeksi vuonna 2021 tehdyn Innovaatiomittauksen.

Mittari: Väylänpidon (suunnittelu, rakentaminen, kunnossapito, käyttö) turvallisuuden, laadun ja niiden seurannan kehittäminen osana palveluntuottajien hallintaa.

Tavoite toteutui.

Digitaalisia menettelyjä ja laatumittareita on kehitetty sekä otettu käyttöön Väylävirastossa. Maanteiden hoidon uusi Autori-versio on toteutettu ja tätä kautta hoidon projektipäälliköiden tarkastusajot saadaan jatkossa siirrettyä Harjaan- Joukkoistetun ajoneuvoseurannan kokeiluista valmistui kolme raporttia ja esiselvitys varoituspalvelusta vilkkaille 2-ajorataisille teille. Erilaisia kokeiluja jatketaan useampivuotisena projektina. Maanteiden osalta jatkuvan tiedon laadun varmistusta edistetään myös yhteispohjoismaisissa projekteissa ja tutkimuksissa kotimaisten tutkimusten lisäksi. Ratainfraan tiedonhallintaa on kehitetty muun muassa toteuttamalla RAIKU:un valvontasovellus tasalaatuisemman valvontatiedon varmistamiseksi. Lisäksi on toteutettu muun muassa turvalaitteiden vikojen korjauksiin ja kirjauksiin liittyviä toiminnallisuuksia. MEERI:n tuottamien tietojen osalta on edistetty muun muassa korkeuspoikkeamatietojen, kiskoprofiilien ja ajolangan kuluneisuustietojen hyödyntämismahdollisuuksia. Vesiväylänpidossa Reimarin laadunvalvontatyökalun selvitys valmistunut ja toteutunut suunnitellusti.

Uusien sekä käytössä olevien laadunhallintaan liittyvien työkalujen ja menettelyjen koulutusta on järjestetty laajasti palveluntuottajille kaikilla väylämuodoilla. Lisäksi on kuvattu toimintamalleja, joilla saadaan paremmin hyödynnettyä käytössä olevia tietoja eri työkalujen avulla. Rautatiemateriaalien

palvelusopimuksen osalta on muun muassa määritetty kannustinjärjestelmän mittarit ja tavoitetasot sekä sovittu raportoinnin menettelyt.

Tavoite: **Kohdistamme väylänpidon toimenpiteet vaikuttavuuden perusteella, asiakas-tarpeita priorisoiden ja väylän kunto huomioiden.**

Mittari: *Perusväylänpidon toimenpiteiden vaikutusten ja vaikuttavuustiedon parantaminen sekä päätöksenteon ja priorisoinnin menettelyiden kehittäminen.*

Tavoite toteutui.

Sorateiden kunnossapidon toimintalinja on otettu käyttöön ja taitorakenteiden toimintalinja valmistui siltojen osalta joulukuussa (hyväksyntä 1/2023). Radan korjausten ohjelmoinnissa on käynnistetty ja kuvattu viraston yhteinen radanpidon korjausten ohjelmointiprosessi (ohjelmointinyrkki), jonka perusteella vuoden 2023 toimenpiteet on ohjelmoitu.

Kesäkuussa 2022 julkaistuun investointiohjelmaan vuosille 2023–2030 sisällytettiin vaikuttavuuden perusteella priorisoituja nimettyjä maanteiden ja rautateiden parantamishankkeita sekä kuvaukset hankkeisiin nimeämättömän rahoituksen kohdentamisesta. Pienten parantamishankkeiden kokonaisuudet sisällytettiin ohjelman vaikutusten arviointiin. Teiden parantamishankkeiden ja perusradanpidon korjaushankkeiden hankearviointiohjeet valmistuivat ja ne otettu käyttöön. Lisäksi kunnossapidon vaikuttavuus huomioitiin sorateiden toimintalinjoissa ja taitorakenteiden toimintalinjoissa.

Mittari: *Tietoon perustuvan, liikennemuotokohtaisen dokumentoidun väylänpidon perussuunnitelman, jolla kuvataan määrärahojen käyttö väyliä palvelutason ja asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.*

Tavoite toteutui.

Väylänpidon perussuunnitelma 2022–2025 julkaistiin verkkoalustalla alkuvuodesta 2022. Valmistettiin perussuunnitelma vuosille 2022–2026 (julkaisu verkkoalustalla helmikuussa 2023). Suunnitelman vaikutusten arviointi uudistettiin, ja arvioinnissa hyödynnettiin Liikenne 12 -suunnitelman ja investointiohjelman vaikutusten arviointikehikkoa. Perussuunnitelman 2022–2026 vaikutukset arvioitiin verrattuna nykytilaan ja muodostettuun vertailuvaihtoehtoon.

Tavoite: **Parannamme liikennejärjestelmän turvallisuutta, toimivuutta ja saavutettavuutta.**

Mittari: *Väyläverkon palvelutason ja sen saavuttamiseen tarvittavat väyläverkon toimenpiteiden (suunnittelu, rakentaminen, kunnossapito, käyttö) ja mittareiden määrittäminen (osana VLJS-työtä).*

Tavoite toteutui.

Investointiohjelmaa on vuonna 2022 kehitetty erityisesti vaikutusten arvioinnin ja hankkeiden perustelujen osalta tuoden aiempaa selkeämmin esille myös yksittäisten hankkeiden kytkeä liikenneverkon strategiseen tilannekuvaan. Investointiohjelman laatimisessa on käyty vuoropuhelua LVM:n ja Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien kanssa erityisesti seurantaan, MAL-kaupunkiseutujen hankkeisiin ja vaikutusten arviointimenetelmiin liittyen. Maantiehankkeiden ohjelmointia on tehty tiiviissä yhteistyössä ELY-keskusten kanssa. Strategisen tilannekuvan vuoden ensimmäinen päivitys julkaistiin kesäkuun alussa ja toista päivitystä on tehty loppuvuonna. Päivitysten tekemisestä ja tilannekuvan kehittämisestä on käyty vuoropuhelua Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien kanssa. Tilannekuvan sisältöä on kehitetty ja valmisteltu yhdessä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien kanssa.

kanssa erityisesti toimintaympäristön muutoksiin ja asiakastarpeisiin liittyvien osioiden ja asioiden osalta. Strateginen tilannekuva ja investointiohjelma kytkeytyvät toisiinsa myös suunnitteluohjelmassa: tilannekuvassa tunnistettuja tarpeita tarkastellaan tarkemmin suunnitteluohjelman sisältämin selvityksin, jotka tuottavat tietoa puolestaan investointiohjelman valmisteluun.

Mittari: Yhteisten tavoitteiden määrittäminen liikenneturvallisuudelle ja väylänpitäjän toimenpiteiden ohjelmointi yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Tavoite toteutui.

Liikenneturvallisuusstrategian toteutumista koordinoiva Väyläviraston ja ELY-keskuksen yhteinen seurantaryhmä perustettiin. Ryhmä kokoontui ensimmäisen kerran joulukuussa 2022 ja kokouksessa sovittiin ryhmän toimintamalli sekä aloitettiin toimenpiteiden vastuutus ja priorisointi. Väylävirasto edisti vuoden 2022 aikana omalla vastuullaan olevia toimenpiteitä.

Omalta osaltaan liikenneturvallisuusstrategian tehokasta toimenpanoa tukee viraston tieturvallisuustavoitteiden ja -mittareiden määrittelytyö, joka aloitettiin. Luonnos käsiteltiin toiminnanohjaustoimialan johtoryhmässä, keskustelua jatketaan muiden toimialojen johtoryhmissä ennen varsinaista johtoryhmän päätöksentekoa tavoitteiden ja mittareiden asettamisesta.

Mittari: Toiminta- ja turvallisuuskulttuurin sekä toimintatapojen kehittäminen yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Tavoite toteutui osittain.

Infraturvallisuusdirektiivin täytäntöönpaneva laki tuli voimaan joulukuussa 2021. Toimeenpanosuunnitelma laadittiin vuonna 2022 ja työn aikana käytiin vuoropuhelua ELY-keskusten kanssa. Lisäksi ELY-keskuksen edustajat olivat mukana toimeenpanosuunnitelman taustaryhmässä, joka jatkaa toimeenpanon seurantaryhmänä, sekä kohdennettujen tarkastusten toimintamallin suunnitteluryhmässä. Erityisesti verkon laajuisesta arvioinnista ja kytkennästä Liikenne 12 -suunnitelmaan käytiin vuoropuhelua liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien kanssa. Kytkeä investointiohjelmaan ja toimenpiteiden ohjelmointiin tunnistettiin ja keskustelu käydään kohdennettujen tarkastusten menettelyjen suunnittelun yhteydessä.

Rataverkon kyberturvallisuusohjelmaa jatkettiin hankesuunnitelman mukaisesti. Kaikkia nykytilannekartoituksia ei saatu valmiiksi, mutta riittävä nykytilanteen kartoitus valmistui tavoitteen mukaisesti. Sähköradan auditointi aloitettiin. Lisäksi laittilojen fyysisen turvallisuuden korjaavat toimenpiteet on aloitettu muutamasta rataverkon toiminnan kannalta kriittisimmästä kohteesta. Muiden parannustoimenpiteiden suunnittelua ja toteutusta jatkettiin hankeohjelman mukaisesti. Erityisesti hankkeen kokonaisuus, työskentelytavat ja tehtävät ovat jäsentyneet hyvin ja vakiintuneet; rautatiejärjestelmän kyberturvallisuuden osatekijät kartoitettiin, osaaminen ja ymmärrys lisääntyi. Haasteena on kuitenkin edelleen riittävän osaamisen saaminen hankkeen tueksi, sillä hankkeen parissa työskenteleviltä tarvitaan kokonaisvaltaista rautatiejärjestelmän ymmärrystä sekä vahvaa kyberturvallisuuden osaamista.

Tavoite: Jatkamme rataverkon haltijan palveluiden hallinnan ja toimintamallien kehittämistä (muuttuvassa toimintaympäristössä).

Mittari: Rataverkon haltijan palveluiden (muun muassa kapasiteetti, ratapihat jne.) tuottamisen ja toimintamallien kehittäminen ja käyttöönotto.

Tavoite toteutui.

Ratapihakoordinaattorimallin pilotointi Fintraffic Raiteen ja rautatieliikenteen harjoittajien kanssa Kouvolan ja Kuusankosken monitoimijaratapihoilla saatiin päätökseen maaliskuussa 2022 ja palaute pilotista oli positiivista. Ratapihakoordinaattorimallin valtakunnallinen laajentamissuunnitelma laadittiin pilotin kokemusten pohjalta ja toimintamallia on laajennettu vaiheittain projektisuunnitelma mukaisesti. Loppuvuodesta 2022 toimintamalli otettiin käyttöön Riihimäen asemalla, Keravalla henkilöliikenteen osalta sekä Kirkkonummella.

Ratapihan palveluiden varaamisen pohjatiedoksi tarvittava ratapihojen raiteiden käyttötarkoitustiedon kerääminen saatiin valmiiksi keväällä ja raiteet, joilla kalustoa on tilapäisesti mahdollista seisottaa, päivitettiin rautateiden verkkoselostukseen kesäkuussa. Tiedot vietiin myös omaisuudenhallintajärjestelmään.

Raakapuun lastauspaikat valittiin palveluiden varaamisprosessin kehittämisen ensimmäiseen vaiheeseen kuljetusvirtojen muutoksista ja monitoimijaympäristön uusista tarpeista johtuen. Raakapuun lastauspaikkojen raiteistojen varaamista kehitettiin yhteistyössä Fintraffic Raiteen kanssa kesällä sekä Haapamäen, Suolahden ja Joroisten ratapihasopimusten osalta loppuvuodesta 2022.

Simulointityökalun käyttökoulutukset saatiin päätökseen ja valtion rataverkon ratainfra-tiedot saatiin tuotua simulointityökaluun. Vaikka työkalun käyttöönottoprosessi hieman viivästyikin suunnitellusta, nähdään lopputuloksen toteutuneen tarkoituksenmukaisesti. Kapasiteetin hallinnan uudistuneen prosessin toisen vaiheen mukaisesti simulointityökaluun laadittiin juna-aikataulut eli suunniteltu ratakapasiteetti kapasiteettiperiaatteiden laatimisen pohjatiedoksi.

Osana Rail Net European Time Table Redesign -prosessia laadittiin ensimmäisen kerran valtion rataverkolle kapasiteettiperiaatteet vuodelle 2025. Kapasiteettiperiaatteet laadittiin kyseisenä vuonna ratatöiden ja liikenteen yhteensovittamisen kannalta merkittävimmälle rataosalle Pori/Rauma–Tampere–Pieksämäki. Kapasiteettiperiaatedokumentti sisältää rataverkon kuvauksen, tietoja inframuutoksista ja ratatöistä, liikennevirtojen kuvauksen ja liikenteen suunnittelusäännöt.

Mittari: *Rataverkon haltijan palveluiden määrittely, kuvaaminen ja hinnoittelun periaatteet.*

Tavoite toteutui.

Rataverkon hinnoittelu aikataulukauden 2024 verkkoselostuksessa laadittiin hinnoitteluperiaatteen mukaisesti muun muassa käyttämällä uusimpia kustannus- ja liikennetietoja. Perusmaksun laskentatapa tarkennettiin vastaamaan Rautatiealan sääntelyelimen vuoden 2019 päätöksen vaatimuksia. Palveluiden hinnoitteluperiaatteet kuvattiin ja julkaistiin osana rataverkon hinnoitteluperiaatteita, joissa kuvataan, miten hinnoittelu järjestetään. Hinnoitteluperiaatteet ja niitä tukevat taustamuistiot tarkastettiin ajantasaiseksi ja kattamaan kaikkien hinnoittelukomponenttien periaatteet.

Rataverkon haltijan tarjoamat palvelut käytiin läpi, kehittämistarpeet tunnistettiin ja laadittiin tavoitetila palveluiden kehittämiseksi. Erityisesti kiinnitettiin huomioita, mitä palveluita Väyläviraston tarjoaa nyt ja miten palvelutarjonnan tulisi kehittyä tulevaisuudessa. Vuoden 2023 aikana laaditaan palveluiden vaiheistettu kehittämissuunnitelma ja aloitetaan palveluiden kehittäminen tämän suunnitelman mukaisesti.

Palveluiden kustannustietoja kerättiin erillisselvityksellä, joka keskittyi keskeisten Väyläviraston tarjoamien palveluiden elinkaarikustannusten määrittämiseen. Kustannustietojen avulla voidaan tarvittaessa määrittää rataverkon palveluiden tuotantokustannukset ja palveluiden käytön hinnat. Palve-

luiden käyttötiedon kerääminen on aloitettu osalla palveluita. Palveluiden käyttötietoja saadaan nykyistä kattavammin, kun palveluiden varaamisprosessi ja tietojärjestelmä on otettu käyttöön vaiheittain.

Mittari: *Rataverkon ja sen palvelutason ennakoiva kuvaaminen toimijoille (ml. muutosten ennakoiminen)*

Tavoite toteutui.

Liikennöitsijöiden haastatteluilla on selvitetty keskeiset tavoitteeseen liittyvät tietopuutteet, minkä myötä tarkemmassa tarkastelussa on ollut 12 asiakokonaisuutta. Valtaosa niihin liittyvistä tiedoista on olemassa, mutta osin hankalasti saatavilla tai kaikilta osin ei täytä liikennöitsijöiden toivomaa jalostusastetta.

Merkittävimmän kehitystarpeen osalta on käynnistetty oma kehitysprojektinsa (TTR), minkä yhteydessä luodaan menettelyt muun muassa ratatöihin liittyvien liikennerajoitteiden ennakointiin ja viestintään.

Toinen alkuvuodesta 2023 valmistuva selvitys ottaa kantaa eri tietolajien hallinnointivastuisiin Väylävirastossa, mitkä joiltain osin ovat vaatineet selkiyttämistä. Tämän määrittelytyön jälkeen vuonna 2023 on mahdollista tarkentaa tässä yhteydessä tunnistettujen tietopuutteiden ja viestinnän kehityspolkuja.

Vuoden 2022 aikana on geopoliittisen tilanteen johdosta käyty keskustelua tietojen avoimesta jaosta, millä saattaa olla vaikutusta tämänkin kehitystyön sisältöön.

Tavoite: Aloitamme automatisoituvan liikenteen edellyttämän infran kehittämisen ja edistämme liikenteen digitalisaatiota.

Mittari: *Rautatieliikenteen automatisoitumisen edistäminen osana turvalaitejärjestelmien kustannustehokasta elinkaaren hallintaa.*

Tavoite toteutui.

Väyläviraston Turvalaitesubstanssin henkilöiden kesken on organisoiduttu edistämään näitä tavoitteita elinkaaren ajalla. Elinkaarenhallinnassa tavoitellaan kevyiden toimenpiteiden kautta parantamaan mahdollisuuksia automaation kasvattamiseen sekä varmistetaan, että nykyiset järjestelmät ovat täydellisen toimintakuntoisia siihen asti, kunnes Digirata-hankkeen suunnitelman mukainen toteutus tapahtuu rataverkonlaajuisesti.

Digirata-hankkeen osalta on panostettu osaamisen kasvattamiseen ja kehittämiseen muun muassa Testiradan ja laboratorion rakentamisen ja käytön keinoin. Infrastruktuurin järjestelmien kehittämisen ja ERTMS:n toteuttamisen varmistamiseksi keskeisenä tekijänä on Väyläviraston ja Fintraffic Raide Oy:n välinen allianssi. Allianssin työt ovat käynnissä täydessä mittakaavassa ja 2022 on käytetty pitkälti valmistautumiseen 2023 alkaviin ensimmäisen kaupallisen liikenteen käyttöön tulevan järjestelmän hankintoihin (ns. EKA-rata Lielähti-Rauma/Pori -rataosuudelle). FRMCS:n osalta on edistytty huomattavasti. Radanvarren radioverkot on mitattu ja tulokset analysoitu sekä jatkotoimenpiteet on suunniteltu. FRMCS:ään liittyvä jatkuva kv-vaikuttaminen on tärkeää, jotta saavutetaan tilanne, jossa EU-sääntely myös aukottomasti sallii jäsenvaltioiden valita sopivin tapa järjestää ERTMS:n tarvitsema radioverkko, tällä hetkellä sääntely on jossain määrin rajoittava, eikä tue Suomen tavoitetta käyttää kaupallisten radioverkko-operaattorien verkkoja.

Mittari: *Automatisoituvan tieliikenteen edistäminen väylänpitäjän digitaalisen tietopohjan ja yhteistyön kehittämisen avulla.*

Tavoite toteutui.

Väyläviraston on laatinut tieliikenteen automaation toteutussuunnitelman, joka pohjautuu LVM:n Liikenteen automaation lainsäädäntö- ja avaintoimenpidesuunnitelmaan (LVM 2021:28) ja viraston vuonna 2021 valmistuneeseen AUTOMOTO-selvitykseen (Automaattinen liikenne moottoriteillä). Selvityksen avulla virasto on tunnistanut ja voi käynnistää toimenpiteet, joilla sekä ennakoidaan että valmistaudutaan tieliikenteen automaation yleistymiseen. Alkuvaiheessa automaatiokehitys tulee painottumaan moottoritieympäristöihin.

Tietomallien käyttöönottoa projekteissa laajennettiin suunnitelman mukaisesti ja tietojen konvertointimenettelyt tietovarantoihin määriteltiin ja niitä pilotoitiin.

Seurattiin ja vaikutettiin EU-kehitykseen yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön ja Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin kanssa. Väylävirastolla on hyvät valmiudet käynnistää tarkempi suunnittelu ja toteutus, kun EU-tasoiset vaatimukset on päätetty.

Mittari: *Viestintäteknologian ja digitalisaation hyödyntämisen edistäminen liikenteessä.*

Tavoite toteutui.

Liikenne- ja viestintäministeriön liikenteen automaation toimenpidesuunnitelma julkaistiin marraskuussa 2021. Vesiliikenteeseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet ovat osa älyväyläkonseptia. Vuonna 2022 on tehty konseptin tarkempaa määrittelyä ja jäsentelyä yhdessä muiden virastojen ja keskeisten sidosryhmien kanssa. Varsinaisten toimenpiteiden rahoitus sisältyy Liikenne 12 -suunnitelmaan.

Teleoperaattoreiden tarpeiden huomioiminen väylien parannus- ja rakennusprojektien suunnittelu- prosessissa systematisoitiin, suunnittelun ohjeistusta täsmennettiin tarpeellisin osin, ja vuoropuhelua teleoperaattoreiden tarpeiden tunnistamiseksi ja yhteensovittamiseksi käydään säännöllisesti.

Liikenne- ja viestintäministeriön logistiikan digitalisaation toimenpidesuunnitelma on hankkeistettu ja aikataulutettu, mutta Väylävirastonvastuulle ei ole tunnistettu merkittäviä toimenpiteitä. Virasto on kuitenkin jatkanut väyliin ja väylien kuntoon liittyvien tietojen avaamista avoimena datana palvelemaan myös logistiikan digitalisaation tarpeita.

Tavoite: **Hallinnonalan virastot ovat määrittäneet IL:n johdolla ja yhteistyössä Fintrafficin kanssa yhteisen tavoitetilan ja kehittäneet yhteisen toimintamallin, jolla parannetaan liikenteen olosuhdetietojen hankintaa, jalostamista ja käyttöä siten, että se on kustannustehokas, edistää liikenneturvallisuutta ja säämallintamista sekä tehostaa kunnossapitoa.**

Mittari: *Pilottihankkeen toteuttaminen.*

Tavoite toteutui.

Uusi hallinnonalan yhteinen tavoitetilan toimintamalli on määritelty ja kehittämistä koordinoidaan yhteisen ohjausryhmän kautta. Ohjausryhmässä on mukana myös Fintraffic.

6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Inhimilliselle pääomalle asetettiin tavoitteet kolmeen indeksimittariin: Johtajuus- (3,80), innovointi-
kyvykkyys- (4,13), sekä työyhteisöindeksi (4,16). Kaikkien kolmen indeksin tavoitetasot saavutettiin.
Kokonaistyötyytyväisyys 2022 (3,96) pysyi samana vuodesta 2021 (3,96).

Vuoden 2022 keskeisiä painopisteitä olivat seuraavat:

- Uusiin työn tekemisen tapoihin liittyvien osaamisten, toimintamallien ja vuorovaikutuksen kehittäminen osana toimintakulttuurin kehittämistä
- Työyhteisöviestintä sekä työnantajakuvan kehittäminen
- Esihenkilötoiminnan kehittäminen muun muassa toteuttamalla esihenkilöiden 360-arvioinnit sekä järjestämällä esihenkilöille säännöllisesti tilaisuuksia yhtenäisen johtamisen varmistamiseksi
- Strategisen henkilöstösuunnitelman toimenpiteiden toteuttaminen
- Viraston osaamisen kehittämisen painopisteiden ja asiantuntijapalvelujen käyttöön liittyvän tahtotilan määrittely

Sairauspoissaolotapaukset kasvoivat merkittävästi (+87 %). Sama suuntaus näkyi liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla (+83 %), sekä laajemmin koko valtionhallinnon tasolla (+64 %). Työtapaturmista johtuvia sairauspoissaoloja oli Väylävirastossa yht. 91 päivää. Sairauspoissaolojen kasvun arvioidaan johtuvan siirtymisestä normaalimpaan työnteon toimintaympäristöön pitkän korona-ajan poikkeusolotilanteen jälkeen.

Inhimillinen pääoma	Toteuma 2020	Toteuma 2021	Toteuma 2022
Työtyytyväisyys (1-5)	3,93	3,96	3,96
Henkilöstön työpanoksen määrä (htv)	417	451	461

Väyläviraston toteutunut työpanos oli 461 henkilötyövuotta. Väyläviraston palveluksessa oli vuoden lopussa 445 vakinaista ja 36 määräaikaista työntekijää. Vuoden aikana rekrytoitiin 34 vakinaista henkilöä. Palveluksesta poistui 21 vakinaista henkilöä, joista 10 siirtyi eläkkeelle ja 11 henkilöä jätti Väyläviraston muusta syystä. Muusta syistä lähteneiden määrä (11) oli hieman laskenut vuodesta 2021 (14 hlö). 11 henkilön (2,5 %:n) lähtövaihtuvuus on yleisesti tavoiteltavan 2–5 %:n tasolla. Eläkkeelle siirtyvien määrän arvioidaan pysyvän verrattain alhaisena myös lähivuosina. Vuonna 2022 eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 65,5 v. Ulkoisten vakinaisten rekrytointien määrä (34) oli edellisvuotta (46) alhaisempi.

Henkilöstömäärä 31.12.	2020	2021	2022
Henkilöstömäärä yhteensä (lkm)	457	478	481
Vakinainen henkilöstö (lkm)	417	433	445
Määräaikainen henkilöstö (lkm)	40	45	36
Kokoaikaisien henkilöiden osuus vakinaisista (%)	98 %	98 %	97 %
Henkilötyöpanos (htv)	417	451	461
Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus (lkm)	7	14	11
Eläkkeelle siirtyneet henkilöt (lkm)	11	16	10
Vakinaisen henkilöstön tulovaihtuvuus (lkm)	46	46	34

Henkilöstön keski-ikä oli vuoden 2022 lopulla 47,6 vuotta. Keski-ikä on noussut vuodesta 2021 (47,2). Vuoden 2022 aikana miesten keski-ikä oli noussut 0,6 vuotta ja naisten pysynyt ennallaan. Miesten keski-ikä oli 2,6 vuotta naisia korkeampi (miehet 48,7 v. ja naiset 46,1 v.). Suurin ikäryhmä oli 45–54-vuotiaat. Naisten osuus henkilöstöstä oli 44 % ja miesten osuus 56 %.

Viraston henkilöstön koulutustasoindeksi (6,3) jatkoi kasvuaan (+2 %). Taso on selkeästi valtionhallinnon indeksiä (5,5) korkeampi. Sekä naisten että miesten koulutustaso nousi. Naisten koulutustasoindeksi oli 6,3 ja miesten 6,4. Pidemmällä aikavälillä naisten koulutustaso on noussut miehiä voimakkaammin.

Henkilöstöstä yli puolella (54 %) oli ylempi korkeakoulututkinto. Kaikkiaan eritasoisia korkeakoulututkintoja oli 86 prosentilla henkilöstöstä (valtiolla 60 %). Väylävirastossa suurin kasvu tapahtui alemman korkeakoulututkinnon suorittaneiden ryhmässä. Tekniikan alan koulutustausta on suurin koulutusalaryhmä ja se on kasvattanut edelleen osuuttaan 56 prosentista 57 prosenttiin henkilöstöstä. Muutosten taustalla vaikuttavat luonnollinen poistuma sekä uusien henkilöiden rekrytointi.

Henkilöstöarvon tunnusluvut	2020	2021	2022
Keski-ikä (vuotta)	47,7	47,2	47,6
Koulutustaso (asteikolla 1-8)	6,2	6,2	6,3
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta	85 %	84 %	83 %
Kokonaistyövoimakustannukset (M€)*	35,0	38,3	40,4
Tehdyn työajan palkat (M€)	24,4	27,1	28,1
%-osuus palkkamenoista	83 %	84 %	83 %
Välilliset työvoimakustannukset (M€)	10,5	11,2	12,3
%-osuus tehdyn työajan palkoista	43 %	41 %	44 %
Työtyytyväisyysindeksi (asteikolla 1-5)	3,9	3,9	3,9
Työkyvyttömyyseläkkeelle (% vak. henkilöstöstä)	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Sairauspoissaolot (pv/htv)	4,7	4,2	5,9
Työterveyshuoltomenot (€/htv)	639	631	691
Virkistys- ja liikuntamenot (€/htv)	367	390	361
Koulutusmenot (€/htv)	685	686	968
Koulutustyöpäivät/htv	1	1	1
Henkilöstön arvo (M€)	418	460	484

*Kokonaistyövoimakustannuksissa ei ole otettu huomioon lomapalkkavelan korjausmuutoksia 2020-2021 liittyen Väyläviraston ja Traffic Management Finland Oy:n organisaatiomuutoksiin 1.1.2019

7 Tilinpäätösanalyysi

7.1 Rahoituksen rakenne

Väylävirastolla oli käytettävissä tehtäviensä hoitamiseen vuoden 2022 talousarviossa ja lisätalousarvioissa myönnettyjä ja aiemmilta vuosilta siirtyneitä määrärahoja yhteensä 2 868,0 milj. euroa, josta liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan määrärahoja 2 867,9 milj. euroa ja työ- ja elinkeinoministeriön 0,1 milj. euroa. Yhteensä määrärahoja käytettiin 2 156,1 milj. euroa ja vuodelle 2023 siirtyi 694,0 milj. euroa. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan määrärahoihin sisältyviä valtionavustusten myöntämisen määrärahoja virastolla oli käytettävissä yhteensä 49,7 milj. euroa. Avustukset oli tarkoitettu raideliikennehankkeiden valtionavustuksiin.

Väyläviraston määrärahan käytöstä hieman alle puolet on vuosikuluja ja loput on sidottu monivuotisiin, erityisesti perusväylänpidon ja investointimomenttien, hankkeisiin. Viraston toiminnan luonteesta johtuen määrärahojen käyttö eroaa usein ajallisesti talousarviossa sille myönnetystä määrärahasta ja määrärahoja siirtyy käytettäväksi siirtomääräraha-kausien puitteissa seuraaville vuosille. Siirtyvästä saldomäärärahasta valtaosa on valmiiksi sidottu käynnissä oleviin hankkeisiin seuraavina vuosina.

Hankkeille tehdään alustavat määrärahojen tarpeiden vuosijaot siinä vaiheessa, kun päätöstä niiden käynnistämisestä valmistellaan talousarvioon. Määrärahojen todellinen vuosittainen käyttö riippuu hankkeiden etenemisestä, eikä välttämättä noudata alkuperäistä arviota kustannusten vuosijaosta. Määrärahoja voidaan siirtää vuoden aikana hankkeiden välillä niiden tarpeiden mukaan, mutta valtion talousarvio- ja kehysprosessin pitkä kesto ei yleensä mahdollista isoja muutoksia varainhoitovuoden aikana. Tästä syystä määrärahoja siirtyy hankkeilla usein käytettäväksi seuraavina vuosina. Lisäksi erityisesti suurten investointihankkeiden käynnistäminen vie aikaa, sillä päätöksen jälkeen on usein tarve muun muassa päivittää tai täydentää hankkeen suunnitelmia ja urakat tulee kilpailuttaa.

Talousarviorahoituksen toteuma vuonna 2022 (1000 euroa).

Talousarviorahoitus (1 000 euroa)	Talousarvio 2022 (TA+LTA)	Ed. vuosilta siirtyneet mää- rarahat	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022	Seuraaville vuosille siirretyt
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	2 645 684	747 113	3 392 979	2 647 528	693 885
Arvonlisäveromenot	525 000	-	525 000	491 546	-
Toimintamenot	56 523	12 148	68 671	55 983	12 688
Perusväylänpito	1 460 567	256 002	1 716 569	1 476 603	239 966
Valtionavut	27 421	22 318	49 739	49 738	-
Maa- ja vesialueiden hankinta	34 997	-	34 997	17 068	-
Kehittämisinvestoinnit	541 176	456 645	997 821	556 590	441 231
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	-	100	100	30	70
Alueiden kestävä kasvun ja elinvoiman tukeminen	-	100	100	30	70
Talousarviorahoitus yhteensä	2 645 684	747 213	3 392 897	2 647 558	693 955

7.2 Talousarvion toteutuminen

Budjetoinnin muutokset

Budjetoinnin muutokset on raportoitu tilinpäätöksen liitteen 1 ensimmäisessä kohdassa.

Tuloarviot

Momentin 12.31.10 Hallinnonalan virastojen tulot tuloarvio oli 14,0 milj. euroa, josta Väyläviraston osuus oli 12,5 milj. euroa. Tästä 7,5 milj. euroa oli EU:n myöntämien TEN-T- ja CEF-tukien Väyläviraston osuutta ja 5,0 milj. euroa liikenteenohjausyhtiön (Fintraffic Oy) Väylävirastolta käypään hintaan lunastamasta tasearvon mukaisesta liikenteenohjaus- ja hallintatoimintaan liittyvästä hankeomaisuudesta saatavia tuloja. Väyläviraston osuus toteutuneista tuloista vuoden aikana ylitti arvion 18,6 milj. eurolla ollen 32,6 milj. euroa.

Määrärahojen käyttö

Väyläviraston toimintamenoihin (mom. 31.01.03) oli käytettävissä talousarvion määrärahat ja edelliseltä vuodelta siirretyt määrärahat huomioon ottaen yhteensä 68,7 milj. euroa. Toimintamomentin käyttö oli yhteensä 56,0 milj. euroa. Vuodelle 2023 siirtyi 12,7 milj. euroa. Henkilöstökulujen osuus toimintamenoista oli 39,8 milj. euroa eli 71 % määrärahan käytöstä. Toimintamomentille nettoutettiin tuloja 0,7 milj. euroa, josta suurin erä (0,4 milj. euroa) muodostui rautateiden lupamaksutuloista.

Väylävirastolla oli lisäksi käytettävissä talousarvion määrärahat noin 85 000 euroa liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenoja (mom. 31.01.01) liikenne- ja viestintäministeriöstä Väylävirastoon siirtyneen henkilön palkkaukseen. Määrärahat käytettiin kokonaisuudessaan vuoden 2022 aikana.

Perusväylänpitoon (mom. 31.10.20) oli käytettävissä talousarvion nettomäärärahaa yhteensä 1 716,6 milj. euroa. Perusväylänpidon määrärahoja käytettiin 1 476,6 milj. euroa ja vuodelle 2023 siirtyi 240,0 milj. euroa. Siirtävästä määrärahasta yli 80 % on valmiiksi sidottu päätettyihin ja käynnissä oleviin kohteisiin. Määrärahaa siirtyi tienpidosta 100,3 milj. euroa, radanpidosta 118,7 milj. euroa, vesiväylänpidosta 9,3 milj. euroa ja liikenteenohjauksen palvelumaksusta 11,8 milj. euroa.

Tienpidossa vuodelle 2023 siirtyi euromääräisesti eniten määrärahaa korjauksesta ja liikenneväylien parantamisinvestoinneista. Tienpidon siirtävästä määrärahasta ELY-keskusten osuus oli 62,4 milj. euroa, eli 62 %. Osa tienpidon hankkeista ei edennyt suunnitellussa aikataulussa ja lisäksi esiintyi resurssien ja materiaalien saatavuushaasteita. Radanpidossa vuodelle 2023 siirtyi määrärahaa erityisesti liikenneväylien parantamisinvestoinneista. Tästä valtaosa on sidottu joko käynnissä oleviin tai käynnistämistä odottaviin kohteisiin. Radanpidossa käynnissä olevien hankkeiden etenemisen muutokset ja viraston toiminnasta riippumaton markkinatilanne ovat jonkin verran viivästyttäneet töiden etenemistä. Lisäksi radanpidon tulot olivat noin 4 milj. euroa budjetoitua suuremmat, mikä vähensi muun budjetoidun rahoituksen tarvetta vastaavasti. Vesiväylänpidossa määrärahaa siirtyi vuodelle 2023 muun muassa jäänmurtoon varatusta rahoituksesta ja korjauksesta. Lisäksi osa hankkeista ei toteutunut suunnitellussa aikataulussa ja osa hankkeista toteutui suunniteltua edullisemmin. Liikenteenohjauspalvelun palvelumaksuun budjetoitu summa vastaa vuoden aikana palveluostoon enintään käytettävissä olevaa määrärahaa. Hinnoittelu perustuu palvelun tuottamisen todellisiin kustannuksiin ja katteeseen. Siirtyvä määräraha on käytettävissä palvelumaksuun siirtomääräraha-kauden mukaisesti vuoden 2023 aikana.

Perusväylänpitoon nettoutettiin tuloja noin 74,0 milj. euroa, josta suurimpina tuloerinä ratamaksu 42,8 milj. euroa ja romutulot 5,1 milj. euroa. Loppuosa tuloista muodostui muun muassa yhteisrahoitteisen toiminnan tuloista, Saimaan kanavan lupamaksutuloista, maksullisen palvelutoiminnan tuloista, väylänpidon vahingonkorvaustuloista ja omaisuuden myyntituloista lukuun ottamatta kiinteän omaisuuden myyntituloja.

Liikenne- ja viestintäverkkojen avustuksiin (mom. 31.10.30) oli Väylävirastolla käytettävissä 49,7 milj. euroa kolmen raitiotiehankkeen valtionavustusten maksamiseen. Länsimetron jatkon avustus maksettiin Espoon kaupungille jälkikäteen vuonna 2021 toteutuneiden kustannusten perusteella. Raide-Jokeri -hankkeessa avustusta maksettiin Helsingin ja Espoon kaupungeille ja Tampereen raitiotie -hankkeessa Tampereen kaupungille jälkikäteen vuonna 2021 toteutuneista avustuskelpoisista menoista. Vuodelle 2023 ei siirtynyt määrärahoja, koska vuodesta 2023 alkaen avustusten myöntäminen ja määrärahat siirtyvät Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille

Maa-alueiden hankintaan ja korvauksiin (31.10.76) osoitettiin talousarviossa arviomäärärahaa 35,0 milj. euroa ja määrärahaa käytettiin 17,1 milj. euroa, josta 12,7 milj. euroa käytettiin tiealueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin ja lähes koko loppuosa rata-alueiden hankintoihin, korvauksiin ja lunastuksiin. Arviomäärärahaa jäi käyttämättä 17,9 milj. euroa.

Väyläverkon kehittämisen (mom. 31.10.77) määrärahaa oli käytettävissä 832,4 milj. euroa. Rahoitusta käytettiin 458,6 milj. euroa. Vuodelle 2023 siirtyi 373,7 milj. euroa. Siirtyvien saldojen määrä aiheutui muun muassa käynnissä olevien hankkeiden etenemisen muutoksista sekä suunnitelmien ja kilpailutusten viivästymisistä. Hankkeille laaditaan päätöksentekovaiheessa alustava kustannusten vuosijako, mutta hankkeet eivät välttämättä etene alustavien suunnitelmien mukaan. Määrärahoja voidaan ministeriön päätöksellä siirtää hankkeiden välillä niiden etenemisen mukaan, mutta hankkeilla tapahtuvia suurempia aikataulumuutoksia ei voida huomioida yhtä joustavasti talousarvio- ja kehysvalmisteluprosessien pitkän keston vuoksi. Vuonna 2022 käynnistettiin kaksi uutta väyläverkon kehittämishanketta. Uusien hankkeiden käynnistämiseen kuluu aikaa, jolloin määrärahoja ei välttämättä saada käytettyä heti kun hankkeesta tehdään päätös talousarviossa. Lisäksi joidenkin hankkeiden käynnistämiseksi on määritelty talousarviossa ehtoja, minkä vuoksi määrärahaa ei ole saatu käytettyä, vaikka se on talousarviossa osoitettu jo virastolle. Vuonna 2022 keskeytettiin kaksi hanketta, koska hankkeiden edistämiseksi ei ollut edellytyksiä. Lisäksi yksi erikseen budjetissa päätetty tiesuunnitteluhanke lopetettiin.

Eräät väylähankkeet -momentin (mom. 31.10.78) määrärahaa oli käytettävissä 7,6 milj. euroa. Rahoitusta ei käytetty ollenkaan, jonka vuoksi määrärahat siirtyivät vuodelle 2023. Momentilta rahoitettavien jälkirahoitushankkeiden valtion menot maksetaan vasta hankkeen valmistumisen jälkeen. Fennovoiman tieyhteys -hankkeen sopimusvaltuus on käytetty vuonna 2015 toteutus sopimuksen laatimisen yhteydessä. Valtio maksaa rakentamisesta aiheutuneet menot hankkeen rahoittajalle rakennusurakan vastaanotosta kahden vuoden kuluttua yhtenä eränä edellyttäen, että ydinvoimalan rakennustyöt ovat käynnissä. Ydinvoimala ei saanut rakennuslupaa vuonna 2022.

Elinkaarirahoitushankkeisiin (mom. 31.10.79) oli käytettävissä 157,9 milj. euroa ja määrärahoja käytettiin 98,0 milj. euroa. Vuodelle 2022 siirtyi 60,0 milj. euroa. Määrärahojen käyttö riippuu hankkeiden etenemisestä ja ajoituksista. Jos eteneminen eroaa päätöksentekovaiheessa tehdystä alustavasta kustannusten vuosijaosta, siirtyy määrärahoja seuraaville vuosille.

Lisäksi Väylävirastolla oli käytössä työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan siirtomäärärahaa 0,1 milj. euroa Kimolan kanavan kunnostamiseen (mom. 32.50.40). Määrärahaa käytettiin 0,03 milj. euroa ja vuodelle 2023 siirtyi 0,07 milj. euroa.

Arvonlisäveromenoja maksettiin 491,5 milj. euroa momentilta 31.01.29.

EU:n ulkorajayhteistyöohjelman (ENI CBC) myöntämää rahoitusta saatiin 3,0 milj. euroa. ENI CBC -hankkeet ovat toteutusvaiheessa. Rahoituksen vähentyminen viime vuoteen verrattuna johtuu siitä, että hankkeet ovat päättymässä. Väyläverkon kehittämishankkeiden CEF-tuloja saatiin 26,4 milj. euroa. Ne tuloutetaan valtion talousarviokäsittelyn kautta.

Myönnetyt valtuudet, väyläverkon kehittäminen ja elinkaarirahoitushankkeet (1000 euroa)

Momentti, johon valtuus liittyy	myönnetty valtuus 1000 euroa
31.10.77 Väyläverkon kehittäminen	4 360 500
31.10.77.1 Tiehankkeet	1 639 900
31.10.77.2 Ratahankkeet	2 372 300
31.10.77.3 Vesiväylähankkeet	141 300
31.10.77.4 Yhteiset väylähankkeet	174 000
31.10.77.5 Väylähankkeiden suunnittelu	33 000
31.10.78 Eräät väylähankkeet	3 150
31.10.79 Elinkaarirahoitushankkeet	1 930 000
Yhteensä	6 293 650

Vuoden 2022 talousarviossa ja lisätalousarvioissa väyläverkon kehittämismomentilla (mom. 31.10.77) Väylävirastolle myönnettiin oikeus tehdä sopimuksia kehittämishankkeisiin 4 360,5 milj. eurolla aiemmin tehdyt sitoumukset mukaan lukien. Tästä aiemmissa talousarvioissa päätettyjen tiehankkeiden sopimusvaltuuksien osuus oli 1 585,3 milj. euroa aiemmin tehdyt sitoumukset ja kertomusvuonna tehdyt valtuuksien tarkistukset mukaan lukien. Vuoden 2022 talousarviossa ja lisätalousarvioissa käynnistettiin kaksi uutta tiehanketta, joiden valtuudet olivat yhteensä 54,6 milj. euroa.

Aiemmissa talousarvioissa myönnettyjä väyläverkon kehittämisen ratahankkeiden sopimusvaltuuksia oli käytettävissä 2 372,3 milj. euroa ja vesiväylähankkeiden sopimusvaltuuksia 141,3 milj. euroa aiemmin tehdyt sitoumukset ja kertomusvuonna tehdyt valtuuksien tarkistukset mukaan lukien. Vuoden 2022 talousarviossa ja lisätalousarvioissa ei käynnistetty uusia rata- tai vesiväylähankkeita.

Aiemmissa talousarvioissa myönnettyjä väyläverkon kehittämisen yhteisten väylähankkeiden ja nimettyjen suunnitteluhankkeiden sopimusvaltuuksia oli käytettävissä 207,0 milj. euroa sisältäen aiemmin tehdyt sitoumukset ja kertomusvuonna tehdyt valtuuksien tarkistukset.

Vuoden 2022 neljännessä lisätalousarviossa momentilla 31.10.78 Väylävirasto oikeutettiin tietyin edellytyksin tekemään sopimuksia siten, että siitä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 3,2 milj. euroa.

Vuoden 2022 talousarviossa Väylävirasto oikeutettiin momentilla 31.10.79 tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia elinkaarirahoitushankkeisiin siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty. Momentilla oli vuonna 2022 käynnissä neljä elinkaarirahoitushanketta, joiden valtuudet olivat yhteensä 1 930 milj. euroa.

Myönnetyt valtuudet, perusväylänpito

Vuoden 2022 talousarviossa Väylävirasto oikeutettiin solmimaan aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty. Perusväylänpidossa valtuuksia on myönnetty jäänmurtopalvelujen hankkimiseen ja yksittäisten nimettyjen monivuotisten hankkeiden toteuttamiseen.

Myönnettyt valtuudet, valtionavustukset raideliikennehankkeisiin

Momentti, johon valtuus liittyy	myönnetty valtuus 1000 euroa
31.10.30 Avustukset liikenne- ja viestintäverkkoihin	
31.10.30.1 Länsimetro Matinkylä-Kivenlahti	240 000
31.10.30.2 Raide-Jokeri pikaraitiotie	84 000
31.10.30.3 Tampereen raitiotie, 1. vaihe	60 497
Yhteensä	384 497

Liikenne- ja viestintäverkkojen valtionavustusmomenteilla (mom. 31.10.30) Väylävirastolle myönnettiin oikeus sitoutua hankkeiden avustamiseen siltä osin kuin aiemmin myönnettyjä valtuuksia näihin tarkoituksiin ei ole käytetty. Väylävirastolle on myönnetty valtuudet tehdä sopimuksia länsimetron jatkon avustukseen 240 milj. eurolla vuoden 2013 marraskuun MAKU-indeksin kustannustasossa sekä raideliikennehankkeiden valtionavustuksen maksamiseen Raide-Jokeri pikaraitiotien rakentamisen avustamiseksi enintään 84,0 milj. eurolla ja Tampereen raitiotien 1. vaiheen rakentamisen avustamiseksi enintään 65,5 milj. eurolla.

7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tuotto- ja kululaskelmassa tilikauden kulujäämä oli 2 391,9 milj. euroa, kun edellisenä vuonna vastaava luku oli 2 316,8 milj. euroa.

Toiminnan tuotot

Toiminnan tuotot olivat yhteensä 93,9 milj. euroa. Tuottoja oli 11,2 milj. euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Maksullisen toiminnan tuottoja oli 45,7 milj. euroa ja pääosa niistä muodostui ratamaksuista. Vuokra-tuottojen määrä oli 5,7 milj. euroa. Muut toiminnan tuotot olivat yhteensä 42,5 milj. euroa, josta 33,7 milj. euroa oli yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja.

Toiminnan kulut

Toiminnan kulut olivat 1 992,9 milj. euroa. Kulut lisääntyivät edellisestä vuodesta 86,9 milj. euroa eli 4,6 %. Suurin kuluerä oli käyttöomaisuuden poistot, joiden osuus kuluista oli 48,7 %. Poistoja kirjattiin 970,0 milj. euroa, mikä on 23,7 milj. euroa enemmän verrattuna edelliseen vuoteen. Suurimman poistoryhmän muodostivat poistot rakenteista (tie- ja rautatierakenteista, vesiväylistä ja kanavista sekä muista rakenteista) 927,5 milj. euroa eli 95,6 %.

Palvelujen ostot lisääntyivät edellisestä vuodesta 46,2 milj. euroa ja ne olivat kaikkiaan 914,2 milj. euroa muodostaen toiseksi suurimman kuluerän (45,9 %). Suurimmat palvelujen ostot olivat maa- ja vesirakenteiden korjaus- ja kunnossapitopalvelut 552,6 milj. euroa, josta tienpidon osuus oli 309,2 milj. euroa, radanpidon osuus 222,6 milj. euroa ja vesiväylänpidon osuus 20,6 milj. euroa. Toiseksi suurin erä palvelujen ostoissa oli muut ulkopuoliset palvelut 245,9 milj. euroa, josta liikenteenohjauksen palvelumaksun osuus oli 149,8 milj. euroa (60,9 %), vesiväylänpidon osuus 52,3 milj. euroa (21,2 %) ja jälkirahoitushankkeiden osuus 42,2 milj. euroa (17,2 %).

Kolmanneksi suurin kuluerä poistojen ja palvelujen ostojen jälkeen oli aineiden ja tarvikkeiden ostot, joiden osuus toiminnan kulujen määrästä oli 58,0 milj. euroa eli 2,9 %. Ryhmän suurimpia menoeriä olivat sähkö 42,7 milj. euroa (lisäystä 9,1 milj. euroa) sekä poltto- ja voiteluaineet 12,9 milj. euroa (lisäystä 5,7 milj. euroa), joka oli lähes kokonaan jäänmurtajien polttoaineita.

Henkilöstökulut olivat 40,4 milj. euroa ja ne vähenivät 0,4 milj. euroa eli 1,0 %. Edellisen vuoden vertailuluku sisälsi kuitenkin 2,5 milj. euron lomapalkkavelan oikaisun, jolla korjattiin vuoden 2019 virheellisenä tehtyä lomapalkkavelan muutostilikirjausta.

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuottoja saatiin korkotuloina 0,1 milj. euroa. Rahoituskuluja oli 1,4 milj. euroa, vähennystä edelliseen vuoteen 0,3 milj. euroa. Ne olivat pääosin maanlunastuskorvausten maksamisen yhteydessä maksettuja korkoja.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot olivat 42,7 milj. euroa. Suurimman osan muodostivat muut satunnaiset tuotot, joita oli 39,7 milj. euroa. Niistä 32,4 milj. euroa oli ulkopuolisten rahoittamia osuuksia väylärakenteista ja 7,2 milj. euroa aikaisempien vuosien korjauksia käyttöomaisuuteen. Vahingonkorvauksia saatiin 3,0 milj. euroa ja ne olivat pääasiassa radanpitoon liittyviä vahingonkorvauksia. Satunnaiset tuotot vähenivät 12,8 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna, johtuen enimmäkseen taseeseen lisättävien ulkopuolisten rahoitusosuuksien vähenemisestä. Satunnaiset kulut olivat 0,5 milj. euroa.

Siirtotalouden tuotot ja kulut

Siirtotalouden tuottoja ei kertomusvuonna ollut.

Siirtotalouden kuluja oli 49,7 milj. euroa. Suurin osuus (60,1 %) muodostui valtionavustuksesta Raide-Jokerin rakentamiseen, jota maksettiin Helsingin kaupungille 23,4 milj. euroa ja Espoon kaupungille 6,6 milj. euroa. Valtionavustusta Länsimetron rakentamiseen maksettiin Espoon kaupungille 19,8 milj. euroa.

Tuotot ja kulut veroista ja pakollisista maksuista

Suoritettavat arvonlisäverot olivat 491,5 milj. euroa ja perityt arvonlisäverot olivat 7,4 milj. euroa. Suoritettavat arvonlisäverot lisääntyivät edellisestä vuodesta 40,4 milj. euroa ja perityt lisääntyivät 2,5 milj. euroa.

7.4 Tase

Tilivuoden lopussa taseen loppusumma oli 20 797,0 milj. euroa (lisäys 168,7 milj. euroa vuoteen 2021 verrattuna). Käyttöomaisuus lisääntyi 163,1 milj. euroa. Vaihto- ja rahoitusomaisuus lisääntyi 5,6 milj. euroa.

Kansallis- ja käyttöomaisuus

Taseeseen aktivoitiin investointimenoja 1 133,5 milj. euroa, josta ulkopuolisella rahoituksella rahoitettujen menojen osuus oli 32,5 milj. euroa.

Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin 953,1 milj. euroa. Suunnitelmasta poikkeavia poistoja kirjattiin 9,7 milj. euroa tierakenteista, itsevalmistetuista ja teetetyistä tietojärjestelmistä, rakennuksista sekä muista viestintälaitteista. Poistot olivat yhteensä 962,8 milj. euroa. Romutusten kautta tehtiin poistoja yhteensä 7,0 milj. euroa. Romutuksia tehtiin käytöstä poistetusta omaisuudesta (vesiväyläomaisuuden inventointi), tiehankkeiden epäkuranteista suunnitelmista, Saimaan kanavan kehittämishankkeisiin liittyvistä keskeneräisen väyläomaisuuden epäkuranteista osuuksista.

Omaisuuksien myyntituloja kirjattiin 8,4 milj. euroa, joiden tasevaikutus oli 4,6 milj. euroa.

Omaisuuksia siirrettiin hallinnan siirtoina ELY-keskusten sekä TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselle (KEHA-keskus) Tilu- ja Lelu -järjestelmän kehittämisestä vuoden 2022 kustannuksia 0,2 milj. euroa. Lisäksi omaisuutta siirrettiin hallinnan siirtoina valtiovarainministeriölle 0,4 milj. euroa sekä maa- ja metsätalousministeriölle yhteensä 0,3 milj. euroa. Hallinnan siirtoina Väylävirastolle siirrettiin Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta yhteysalusliikennelaitureita sekä ponttoonilaituri yhteensä 5,0 milj. euroa.

Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy lunasti 2.12.2022 päivätyllä kauppakirjalla 1.1.2019 jälkeen valmistuneita tie- ja rautatieurakoita liittyen liikenteenohjaukseen. Lunastettavan käyttöomaisuuden kirjanpitoarvo 31.12.2022 oli yhteensä 4,5 milj. euroa.

Tieomaisuus

Tieomaisuuden tasearvo vähentyi yhteensä 116,8 milj. euroa (edellisen vuoden vähennys oli 91,2 milj. euroa).

Tieomaisuuden muutos (milj. euroa)

Tieomaisuus (milj. euroa)	1.1.2022	Lisäys	Vähennys	Poistot	31.12.2022	Muutos
12400000 Tierakenteet	13 784,9	459,6	-2,7	-688,0	13 553,8	-231,1
1240010 Alusrakenteet 50v	8 385,6	103,0	0,0	-287,3	8 201,3	-184,3
1240020 Päällysteet 10v	1 242,5	210,0	0,0	-216,2	1 236,3	-6,2
1240030 Sillat 50v	3 776,0	84,3	0,0	-115,3	3 745,0	-31,0
1240050 Muut tierakenteet 10v	380,8	62,3	-2,7	-69,2	371,2	-9,6
12110900 Tiepohjat	964,0	11,3	-0,2	0,0	975,1	11,1
12980000 Keskeneräiset väylärakenteet	275,0	534,6	-431,4	0,0	378,2	103,2
Yhteensä	15 023,9	1 005,5	-434,3	-688,0	14 907,1	-116,8

Tilinpäätösluonnossa 7 esitetään hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen muutokset

Tiehankkeiden valmistumisvaiheessa siirrettiin keskeneräisistä väylärakenteista tierakenteisiin 430,2 milj. euroa ja suoraan tierakenteisiin ulkopuolisella rahoitusosuudella rahoitettuja osuuksia 29,4 milj. euroa. Keskeneräisistä väylärakenteista siirrettiin tiehankkeiden valmistumisvaiheessa pitkävaikutteisiin menoihin ulkopuoliseen omaisuuteen kohdistuvia menoja 0,5 milj. euroa. Romutusten kautta tehtiin poistoja 0,6 milj. euroa keskeneräisistä väylärakenteista koskien tiehankkeiden epäkurantteja suunnitelmia. Keskeneräisistä väylärakenteista korjattiin pois aikaisempien vuosien vuosikuluksi kuuluvia eriä 0,1 milj. euroa.

Tieomaisuuteen aktivoitiin investointimenoja yhteensä 575,1 milj. euroa (edellisenä vuotena 626,6 milj. euroa), josta ulkopuolisten maksamat rahoitusosuudet olivat 30,6 milj. euroa (keskeneräiset väylärakenteet 1,2 milj. euroa ja tierakenteet 29,4 milj. euroa). Tiepohjien osuus investointimenoista oli 11,1 milj. euroa ja Väyläviraston rahoittamien keskeneräisten väylärakenteiden osuus oli 533,4 milj. euroa.

Suunnitelman mukaisia poistoja kirjattiin 679,0 milj. euroa (edellisenä vuotena 669,00 milj. euroa). Suunnitelmasta poikkeavia poistoja kirjattiin lakkautetuista teistä 8,8 milj. euroa vuodelta 2021 sekä 0,2 milj. euroa aikaisempina vuosina valmistuneista tiehankkeista. Poistot yhteensä olivat 688,0 milj. euroa. Tierakenteiden investointimenot olivat 124,0 milj. euroa pienemmät kuin tierakenteista kirjatut poistot. Edellisenä vuotena investoinnit olivat 68,5 milj. euroa pienemmät kuin poistot.

Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy lunasti omaisuutta tierakenteista 2,7 milj. eurolla.

Rautatieomaisuus

Rautatieomaisuus lisääntyi 276,5 milj. euroa (edellisen vuoden lisäys oli 164,2 milj. euroa).

Rautatieomaisuuden muutos (milj. euroa)

Rautatieomaisuus	1.1.2022	Lisäys	Vähennys	Poistot	31.12.2022	Muutos
12410000 Rautatierakenteet	4 403,7	259,8	-1,8	-234,1	4 427,6	23,9
1241010 Radan alusrakenne 50v	873,1	36,4	0,0	-23,1	886,4	13,3
1241020 Radan päällysrakenne 30v	1 962,0	86,2	0,0	-112,6	1 935,6	-26,4
1241030 Ohjaus- ja turvalaitteet 15v	387,4	55,2	-1,5	-47,2	393,9	6,5
1241040 Sähköistyksen kiinteät laitteet 30v	259,7	26,0	-0,1	-15,8	269,8	10,1
1241050 Vahvavirta 20v	40,8	1,9	0,0	-3,9	38,8	-2,0
1241070 Radan varusteet ja rakenteet 30v	384,2	16,4	0,0	-17,6	383,0	-1,2
1241080 Radan sillat ja tunnelit 50v	486,3	36,6	0,0	-12,1	510,8	24,5
1241090 Ratojen telemaattiset järj. 10v	10,2	1,1	-0,2	-1,8	9,3	-0,9
12120900 Rautatiepohjat	76,6	6,5	-2,3	0,0	80,8	4,2
12980000 Keskeneräiset väylärakenteet	508,0	511,4	-264,4	0,0	755,0	247,0
12980900 Rautatiemateriaalit	25,4	88,8	-86,7	0,0	27,5	2,1
12940000 Muut ennakkomaksut/REM-materiaalit	1,8	1,0	-1,7	0,0	1,1	-0,7
Yhteensä	5 015,5	867,5	-356,9	-234,1	5 292,0	276,5

Tilinpäätösluonnolla 7 esitetään hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen muutokset.

Rautatiehankkeiden valmistumisvaiheessa siirrettiin keskeneräisistä väylärakenteista rautatierakenteisiin 258,1 milj. euroa ja suoraan rautatierakenteisiin ulkopuolisella rahoitusosuudella rahoitettuja osuuksia 1,7 milj. euroa. Keskeneräisistä väylärakenteista siirrettiin rautatiehankkeiden valmistumisvaiheessa pitkävaikutteisiin menoihin ulkopuoliseen omaisuuteen kohdistuvia menoja 6,3 milj. euroa.

Rautatieomaisuuteen aktivoitiin investointimenoja 518,8 milj. euroa (edellisenä vuotena 391,8 milj. euroa), josta ulkopuolisten maksamat rahoitusosuudet suoraan rautatierakenteisiin olivat 1,7 milj. euroa. Investointimenoista rautatiepohjien osuus oli 4,3 milj. euroa ja rautatiemateriaalien osuus 1,4 milj. euroa. Keskeneräisiin väylärakenteisiin aktivoitiin menoja 511,4 milj. euroa.

Suunnitelman mukaisesti poistoja kirjattiin 234,1 milj. euroa (edellisenä vuotena 226,0 milj. euroa).

Rautatierakenteiden investoinnit olivat 280,4 milj. euroa suuremmat kuin tilivuoden poistot rautatierakenteista. Edellisenä vuotena investoinnit olivat 162,0 milj. euroa suuremmat kuin poistot.

Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy lunasti omaisuutta rautatierakenteista 1,8 milj. eurolla.

Vesiväyläomaisuus

Vesiväyläomaisuus lisääntyi 7,4 milj. euroa (edellisen vuoden lisäys oli 2,3 milj. euroa).

Vesiväyläomaisuuden muutos (milj. euroa)

Vesiväyläomaisuus	1.1.2022	Lisäys	Vähennys	Poistot	31.12.2022	Muutos
124 Vesiväylärakenteet	265,4	1,8	-4,1	-13,7	249,4	-16,0
12430000 Väylät ja kanavat	255,2	1,1	-4,1	-13,4	238,8	-16,4
12440000 Muut vesirakenteet	10,2	0,7	0,0	-0,3	10,6	0,4
12980000 Keskenenäiset väylärakenteet	2,6	27,4	-4,0	0,0	26,0	23,4
Yhteensä	268,0	29,2	-8,1	-13,7	275,4	7,4

Tilinpäätösluokituksella 7 esitetään hankintamenojen ja kumulatiivisten poistojen muutokset.

Vesiväylähankkeiden valmistumisvaiheessa siirrettiin keskenenäisistä väylärakenteista vesiväylärakenteisiin 1,7 milj. euroa ja suoraan vesiväylärakenteisiin ulkopuolisella rahoitusosuudella rahoitettuja osuuksia 0,1 milj. euroa. Keskenenäisistä väylärakenteista siirrettiin vesiväylähankkeiden valmistumisvaiheessa pitkävaikutteisiin menoihin ulkopuoliseen omaisuuteen kohdistuvia menoja 0,02 milj. euroa. Romutusten kautta tehtiin poistoja 4,2 milj. euroa käytöstä poistetuista vesiväylärakenteista liittyen vesiväyläomaisuuden inventointiin. Saimaan kanavan kehittämishankkeisiin liittyviä keskenenäiseen käyttöomaisuuteen kirjattuja osuuksia poistettiin romutusten kautta 2,2 milj., koska hankkeiden edistämiseksi ei ole tällä hetkellä edellytyksiä.

Vesiväyläomaisuuteen aktivoitiin investointimenoja 27,4 milj. euroa (edellisenä vuotena 15,9 milj. euroa), josta ulkopuolisten maksamat rahoitusosuudet olivat 0,1 milj. euroa. Keskenenäisten väylärakenteiden osuus investointimenoista oli 27,3 milj. euroa.

Poistoja kirjattiin 13,7 milj. euroa (edellisenä vuotena 13,4 milj. euroa). Vesiväylärakenteiden investoinnit olivat 13,7 milj. euroa suuremmat kuin tilivuoden poistot vesiväylärakenteista. Edellisenä vuotena vesiväylärakenteiden investoinnit olivat 2,5 milj. euroa suuremmat kuin poistot.

Muu käyttöomaisuus

Aineettomat hyödykkeet koostuvat muista tutkimus- ja kehittämismenoista, ostetuista valmisohjelmistoista ja tietojärjestelmistä, itsevalmistetuista ja teetetyistä tietojärjestelmistä, liittymismaksuista sekä muista pitkävaikutteisista menoista. Itsevalmistettujen ja teetettyjen tietojärjestelmien tasearvoon siirrettiin keskenenäisestä aineettomasta käyttöomaisuudesta 9,6 milj. euroa tietojärjestelmähankkeiden valmistumisvaiheessa. Suunnitelmasta poikkeavia poistoja kirjattiin 0,3 milj. euroa aikaisempina vuosina valmistuneista itsevalmistetuista ja teetetyistä tietojärjestelmistä. Liittymismaksujen tasearvo lisääntyi 1,4 milj. euroa. Ulkopuolisella rahoitusosuudella siirrettiin liittymismaksuihin sähköliittymä 0,1 milj. euroa.

Lisäystä muihin pitkävaikutteisiin menoihin tuli 6,8 milj. euroa tie-, rautatie- ja vesiväylähankkeissa ulkopuoliseen omaisuuteen kohdistuvista menoista, jotka hankkeiden valmistumisvaiheessa siirrettiin keskenenäisistä väylärakenteista pitkävaikutteisiin menoihin.

Kiinteistöjen tasearvo väheni 1,6 milj. euroa. Vähennys johtui kiinteistöjen ja määräalojen myynneistä. Suunnitelmasta poikkeavia poistoja kirjattiin vanhojen ratarakennusten poisto-oikaisuista vuosilta 2016–2021 yhteensä 0,3 milj. euroa.

Kuljetusvälineiden, koneiden, laitteiden ja kalusteiden tasearvo vähentyi poistot huomioon ottaen 1,5 milj. euroa. Suunnitelmasta poikkeavana poistona oikaistiin yhden viestintälaitteen poistolaskenta vuosilta 2016–2021 yhteensä 0,1 milj. euroa.

Rakenteisiin liittyvät koneet ja laitteet esitetään rakenteiden ryhmässä. Suurin osa ICT-laitteista on hankittu leasing-sopimuksin.

Arvoltaan vähäisiä (alle 10 000 euroa) kuljetusvälineitä, koneita, laitteita ja kalusteita kirjattiin vuosikuluksi 0,5 milj. euroa.

Vaihto- ja rahoitusomaisuus

Vaihto-omaisuuden määrä kasvoi 0,7 milj. euroa ja oli yhteensä 5,6 milj. euroa. Väyläviraston vaihto-omaisuus koostuu maa-aines- ja kiviainesjalosteista, vesiväylien turvalaitetarvikkeista ja sulkuporttien varaosista, vaihtomaaksi tarkoitetuista maa-alueista sekä jäänmurtajien polttoainetarvikkeista. Lyhytaikaisia saamisia oli 22,0 milj. euroa ja ne kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna yhteensä 5,0 milj. euroa (myyntisaamiset lisääntyivät 2,4 milj. euroa, siirtosaamiset vähenivät 3,1 milj. euroa, muut lyhytaikaiset saamiset kasvoivat 5,7 milj. euroa).

Oma ja vieras pääoma

Oma pääoma lisääntyi 204,4 milj. eurolla. Vieras pääoma väheni 35,6 milj. eurolla. Elinkaarirahoitushankkeiden velkaa lyhennettiin yhteensä 54,1 milj. euroa.

- Elinkaarirahoitushankkeen **E18 Muurla–Lohja** velka tilivuoden lopussa oli yhteensä 98,5 milj. euroa. Tilivuoden aikana velkaa lyhennettiin 14,3 milj. euroa.
- Elinkaarirahoitushankkeen **E18 Koskenkylä–Kotka tieosista 1, 4, 6** velka tilivuoden lopussa oli yhteensä 38,3 milj. euroa. Tilivuoden aikana velkaa lyhennettiin 10,2 milj. euroa.
- Elinkaarirahoitushankkeen **E18 Koskenkylä–Kotka tieosista 2, 3, 5** velka tilivuoden lopussa oli yhteensä 57,2 milj. euroa. Tilivuoden aikana velkaa lyhennettiin 15,3 milj. euroa.
- Elinkaarirahoitushankkeen **E18 Koskenkylä–Kotka (vaihe 2 ja 3)** velka tilivuoden lopussa oli yhteensä 5,5 milj. euroa. Tilivuoden aikana velkaa lyhennettiin 1,5 milj. euroa.
- Elinkaarirahoitushankkeen **E18 Hamina–Vaalimaa (tieosat 1 ja 2)** velka tilivuoden lopussa oli yhteensä 35,6 milj. euroa. Tilivuoden aikana velkaa lyhennettiin 3,0 milj. euroa.
- Elinkaarirahoitushankkeen **E18 Hamina–Vaalimaa (tieosat 3 ja 4)** velka tilivuoden lopussa oli yhteensä 107,2 milj. euroa. Tilivuoden aikana velkaa lyhennettiin 9,1 milj. euroa.
- Elinkaarirahoitushankkeen **E18 Hamina–Vaalimaa (vaiheet 5 ja 6)** velka tilivuoden lopussa oli 8,0 milj. euroa. Tilivuoden aikana velkaa lyhennettiin 0,7 milj. euroa.
- **Fennovoiman tieyhteishankkeen** velka tilivuoden lopussa oli 1,7 milj. euroa.

Ostovelkojen määrä lisääntyi 9,7 milj. euroa ja oli yhteensä 178,5 milj. euroa.

8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Viraston johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Viraston johto vastaa siitä, että virastossa toteutetaan sen talouden ja toiminnan laajuuteen ja sisältöön sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaiset menettelyt (sisäinen valvonta), jotka varmistavat viraston talouden ja toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, viraston hallinnassa olevien varojen ja omaisuuden turvaamisen sekä viraston johtamisen ja ulkoisen ohjauksen edellyttämät oikeat ja riittävät tiedot viraston taloudesta ja toiminnasta.

Väyläviraston sisäisenä tarkastajana toiminut BDO Audiator Oy on arvioinut viraston sisäisen valvonnan ja siihen sisältyvän riskienhallinnan asianmukaisuutta ja riittävyttä. Sisäisen valvonnan tilaa vuonna 2022 on arvioitu soveltaen COSO 2013 -viitekehikseen perustuvaa valtiovarain controller -toiminnon suositamaa sisäisen valvonnan arviointikehikkoa. Arvioinnissa käytettiin aineistona viraston asiakirja-aineistoa, kuten viraston sääntöjä, ohjeita, johtoryhmän kokousten pöytäkirjoja ja aineistoja, sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastajan laatimia tarkastusraportteja sekä raporttia toimenpiteistä, joihin on ryhdytty vuoden 2021 sisäisen valvonnan lausumassa määriteltyjen kehitystarpeiden johdosta. Lisäksi viraston johtoryhmälle, osastojen johtajille, apulaisjohtajille ja yksiköiden päälliköille suoritettiin sisäisen valvonnan tilaa koskeva kysely. Sisäisen valvonnan arvioinnin tuloksista raportoititiin tammi-helmikuussa 2023 pääjohtajalle ja muulle viraston johtoryhmälle.

Arvioinnin perusteella virasto antaa seuraavan sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman vuodelta 2022:

Väylävirastossa noudatettavat riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan menettelytavat ovat monelta osin kehittyneet vuoden 2022 aikana. Sisäisen valvonnan asianmukaista järjestämistä on edistetty viraston johtamisjärjestelmän avulla. Virastossa on tehty toimenpiteitä johtamisjärjestelmän jalkauttamiseksi osaksi viraston toimintaa. Johtamisjärjestelmän käyttöä tukee vuosikello, joka tuo omalta osaltaan systemaattisuutta viraston toimintaan. Johtamisjärjestelmän käsikirjoihin tehtiin päivitykset syksyllä 2022 vuosikellon mukaisesti.

Viraston johto on seurannut vuoden 2021 tilinpäätöksessä nimettyjen sisäisen valvonnan kehittämiskohteiden edistämiseksi tehtyjen toimenpiteiden etenemistä. Osa asetetuista kehittämiskohteista vaatii edelleen toimenpiteitä. Sisäisen valvonnan kehittämisessä viraston johtoa on tukenut turvallisuus- ja johtamisjärjestelmä -osasto, jonka tehtävänä on ollut vastata viraston sisäisen valvonnan menettelyjen virastotason koordinoinnista ja kehittämisestä. Viraston riskienhallintaa on kehitetty viime vuosien aikana. Vuonna 2020 perustetun riskienhallinnan koordinaatioryhmän roolia riskienhallinnassa on vuoden 2022 aikana vahvistettu ja ryhmän kautta on tarjottu koulutusta ja tukea riskienhallinnan toteuttamiseen.

Väyläviraston sisäisen valvonnan eri osa-alueilla on edelleen tunnistettu kehittämistarpeita, joiden vuoksi on ryhdyttävä toimenpiteisiin. Viraston tulee jatkossa keskittyä sisäisen ohjeistuksen selkiyttämiseen ja henkilöstön sitouttamiseen ohjeiden noudattamiseen muun muassa osallistamalla henkilöstöä ohjeiden laatimiseen sekä sisäisen valvonnan merkityksen kirkastamiseen organisaation kaikilla tasoilla. Muuttuneen turvallisuustilanteen vuoksi kyberriskien hallintaan tulee panostaa entistäkin tarkemmin.

Suoritetun sisäisen valvonnan arvioinnin perusteella Väylävirasto nimeää seuraavat ensisijaiset sisäisen valvonnan kehittämiskohteet vuodelle 2023:

1) Henkilöstöjohtaminen

Selvitetään keinoja, kuinka työtyytyväisyyskyselyssä havaittuihin kehittämistarpeisiin voitaisiin puuttua tehokkaammin. Parannetaan palkka- ja palkitsemisjärjestelmien ymmärrettävyyttä ja läpinäkyvyyttä.

2) Menettelytapaohjeistus

Jatketaan panostamista toimintajärjestelmän sisällön tuottoon, sekä viraston sisäisten ohjeiden yhdenmukaisen noudattamisen edistämiseen ja niiden vastaiseen toimintaan puuttumiseen. Osallistetaan edelleen käyttäjiä sisäisten ohjeiden laatimiseen.

3) Valvontatoimenpiteet

Jatketaan valvontatoimenpiteiden konkretisointia ohjeista käytäntöön ja varmistetaan, että toimialojen ja toimintojen esihenkilöt sekä muut avainhenkilöt ymmärtävät ohjeet ja heiltä vaadittavat toimenpiteet riittävän valvonnan suorittamiseksi. Dokumentoidaan viraston sisäisen valvonnan kontrolit valittujen prosessien osalta.

4) Kyberturva

Panostetaan erityisesti digitaalisen turvallisuuden ja kyberriskien hallintatoimenpiteiden käytännön toteuttamiseen.

9 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Väylävirastolla ei ollut kertomusvuonna havaittuja väärinkäytöksiä tai rikoksia eikä EU-rahoitukseen liittyviä takaisinperintöjä.

10 Väyläviraston talousarvion toteutumalaskelma

Väyläviraston talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2022	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	4 927 133,68	7 393 683	7 393 682,96	0,00	100
11.04.01. Arvonlisävero	4 927 133,68	7 393 683	7 393 682,96	0,00	100
12. Sekalaiset tulot	55 392 168,94	13 298 030	34 353 645,67	21 055 615,46	258
12.31.10. Hallinnonalan virastojen tulot	33 202 019,07	12 494 000	33 549 615,46	21 055 615,46	269
12.31.10.01. Väyläviraston tulot	33 202 019,07	12 494 000	33 549 615,46	21 055 615,46	269
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	19 850 841,21	4	4,22	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	2 339 308,66	804 026	804 025,99	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	60 319 302,62	20 691 713	41 747 328,63	21 055 615,46	202

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuo- delle			Edellisiltä vuo- silta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	2 580 805 049,58	2 612 313 511	2 020 017 151,16	574 367 023,33	2 594 384 174,49	17 929 336,03	747 113 547,58	2 832 884 547,58	2 138 999 467,15	693 885 076,21
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (S2) (nettob)	84 000,00	84 000	84 000,00	0,00	84 000,00	0,00	0,00	84 000,00	84 000,00	0,00
31.01.01.1. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot	84 000,00	84 000	84 000,00	0,00	84 000,00	0,00	0,00	84 000,00	84 000,00	0,00
31.01.03. Väyläviraston toimintamenot (S2) (nettob)	54 396 000,00	56 523 000	43 834 934,71	12 688 065,29	56 523 000,00	0,00	12 148 473,70	68 671 473,70	55 983 408,41	12 688 065,29
31.01.29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	451 160 371,65	491 545 511	491 545 510,52		491 545 510,52	0,00				
31.10.20. Perusväylänpito (S3) (nettob)	1 433 154 000,00	1 460 567 000	1 220 601 438,28	239 965 561,72	1 460 567 000,00	0,00	256 001 901,22	1 716 568 901,22	1 476 603 339,49	239 965 561,73
31.10.20.1. Tienpito	758 954 000,00	756 517 000	656 304 446,98	100 212 553,02	756 517 000,00	0,00	123 906 021,56	880 423 021,56	780 210 468,53	100 212 553,03
31.10.20.2. Radanpito	437 100 000,00	453 850 000	335 150 097,46	118 699 902,54	453 850 000,00	0,00	112 567 962,55	566 417 962,55	447 718 060,01	118 699 902,54
31.10.20.3. Vesiväylänpito	95 000 000,00	98 900 000	89 608 509,64	9 291 490,36	98 900 000,00	0,00	9 258 751,80	108 158 751,80	98 867 261,44	9 291 490,36
31.10.20.5. Liikenteenohjauksen palvelumaksu (EK) (enintään)	142 100 000,00	151 300 000	139 538 384,20	11 761 615,80	151 300 000,00	0,00	10 269 165,31	161 569 165,31	149 807 549,51	11 761 615,80
31.10.30. Avustukset liikenne- ja viestintäverkkoihin (S3)	54 190 000,00	27 421 000	27 420 136,06	863,94	27 421 000,00	0,00	22 318 208,01	49 739 208,01	49 738 344,07	863,94
31.10.30.1. Länsimetro Matinkylä-Kivenlahti (EK)	23 620 000,00	9 221 000	9 220 136,06	863,94	9 221 000,00	0,00	10 604 836,08	19 825 836,08	19 824 972,14	863,94
31.10.30.2. Raide-Jokeri pikaraitiotie (EK)	30 000 000,00	18 200 000	18 200 000,00	0,00	18 200 000,00	0,00	11 713 371,93	29 913 371,93	29 913 371,93	0,00
31.10.30.3. Tampereen raitiotie, 1. vaihe (EK)	570 000,00									
31.10.30.3.1. Tampereen raitiotie, 1. vaihe	570 000,00									
31.10.76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (A)	20 222 677,93	34 997 000	17 067 663,97		17 067 663,97	17 929 336,03				
31.10.76.1. Tievalueiden hankinnat, korvaukset ja lunastukset	16 915 719,97	28 440 000	12 673 501,48		12 673 501,48	15 766 498,52				
31.10.76.2. Rata-alueiden hankinnat, korvaukset ja lunastukset	3 305 696,55	6 540 000	4 392 901,08		4 392 901,08	2 147 098,92				
31.10.76.3. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset	1 261,41	17 000	1 261,41		1 261,41	15 738,59				
31.10.77. Väyläverkon kehittäminen (S3)	451 248 000,00	458 176 000	171 404 684,76	286 771 315,24	458 176 000,00	0,00	374 193 031,69	832 369 031,69	458 621 155,14	373 747 872,33
31.10.77.1. Tiesuunnitelmat	169 125 178,00	133 416 205	38 964 220,57	94 451 984,43	133 416 205,00	0,00	126 086 964,71	259 503 169,71	120 665 379,64	138 837 788,43
31.10.77.1.01. E 18 Haminan ohikulkutie	0,00						0,40	0,40	0,00	0,00
31.10.77.1.03. Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	92 179,34	92 179,34	69 680,90	22 498,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuo- delle			Edellisiltä vuo- silta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.10.77.1.07. Kt 51 Kirkkonummi-Kivenlahti	0,00	5 146 025	68 190,02	5 077 834,98	5 146 025,00	0,00	476 353,77	5 622 378,77	544 543,79	5 077 834,98
31.10.77.1.12. Vt 8 Turku-Pori	34 112,00	48 281	0,00	48 281,00	48 281,00	0,00	25 022,80	73 303,80	1 584,00	71 719,80
31.10.77.1.15. Vt 5 Mikkelin kohta	163 929,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	163 929,00	163 929,00	2 368,01	161 560,99
31.10.77.1.16. Mt 101 Kehä I parantaminen	30 579,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	30 579,00	30 579,00	0,00	30 579,00
31.10.77.1.17. Vt 6 Taavetti - Lappeenranta	0,00	372 528	102 606,47	269 921,53	372 528,00	0,00	21 209,25	393 737,25	123 815,72	269 921,53
31.10.77.1.19. Vt 3 Arolammin eritasoliittymä	52 377,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	43 528,06	43 528,06	0,00	43 528,06
31.10.77.1.20. Kt 77 Viitasaari-Keitele	244 940,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	236 190,85	236 190,85	49 000,00	187 190,85
31.10.77.1.21. Vt 3 Tampere-Vaasa, Laihian kohta	2 742 678,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	2 710 339,56	2 710 339,56	43 996,80	2 666 342,76
31.10.77.1.22. Vt 22 Oulu-Kajaani-Vartius	0,00	55 733	0,00	55 733,00	55 733,00	0,00	0,68	55 733,68	0,00	55 733,00
31.10.77.1.23. Vt 8 Pyhäjoen ydinvoimalan edellyttämät tieinvestoinnit	144 275,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	108 869,87	108 869,87	73 897,50	34 972,37
31.10.77.1.24. Vt 4 Oulu-Kemi	4 275 287,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	2 324 147,58	2 324 147,58	1 443 699,01	880 448,57
31.10.77.1.25. Vt 5 Mikkelin-Juva	18 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	13 515 784,93	13 515 784,93	4 264 464,53	9 251 320,40
31.10.77.1.26. Vt 12 Lahden eteläinen kehätie	0,00	6 019 125	156 309,69	5 862 815,31	6 019 125,00	0,00	172 544,64	6 191 669,64	328 854,33	5 862 815,31
31.10.77.1.27. Vt 12 Tillola-Keltti	39 580,00	367 321	0,00	367 321,00	367 321,00	0,00	2 467,73	369 788,73	166,50	369 622,23
31.10.77.1.28. Kehä I Laajalahden kohta	0,00	621 229	3 926,92	617 302,08	621 229,00	0,00	60 575,36	681 804,36	64 502,28	617 302,08
31.10.77.1.29. Länsimetron jatkeen liityntäliikennejärjestelyt	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,12	0,12	0,00	0,00
31.10.77.1.30. Vt 4 Kirri-Tikkakoski	21 507 293,00	5 500 000	14 397,46	5 485 602,54	5 500 000,00	0,00	17 957 293,22	23 457 293,22	14 066 441,14	9 390 852,08
31.10.77.1.31. Vt 3 Hämeenkyrön ohitustie	15 629 406,00	16 600 000	5 949 516,07	10 650 483,93	16 600 000,00	0,00	14 592 242,05	31 192 242,05	20 541 758,12	10 650 483,93
31.10.77.1.32. Vt 8 Turku-Pori, Mynämäen ja Luvian ohituskaistat	13 260 722,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	5 436 552,35	5 436 552,35	101 190,52	5 335 361,83
31.10.77.1.33. E18 Kt 50 Kehä III parantaminen, 3. vaihe, Askiston kohta ja Vantaankoski Pakkala lisäkaistat	17 900 000,00	8 000 000	3 844 695,33	4 155 304,67	8 000 000,00	0,00	4 856 334,57	12 856 334,57	8 701 029,90	4 155 304,67
31.10.77.1.34. Vt 4 Oulu-Kemi liittymien parantaminen Simossa	11 000 000,00	2 000 000	8 799,30	1 991 200,70	2 000 000,00	0,00	15 228 913,33	17 228 913,33	8 254 049,10	8 974 864,23
31.10.77.1.35. Vt 4 parantaminen välillä Hartola- Oravakivensalmi	7 000 000,00	12 000 000	9 077 069,69	2 922 930,31	12 000 000,00	0,00	1 069 046,65	13 069 046,65	10 146 116,34	2 922 930,31
31.10.77.1.36. Vt 8 Turku-Pori parantaminen Eurajoen kohdalla	10 100 000,00	10 400 000	4 437 579,66	5 962 420,34	10 400 000,00	0,00	5 074 000,23	15 474 000,23	9 511 579,89	5 962 420,34
31.10.77.1.37. Vt 15 Paimenportin eritasoliittymän rakentaminen	7 500 000,00	7 000 000	5 852 525,34	1 147 474,66	7 000 000,00	0,00	1 761 040,81	8 761 040,81	7 613 566,15	1 147 474,66
31.10.77.1.38. Vt 19 Seinäjoki-Lapua, 1. vaihe	8 000 000,00	15 000 000	4 430 930,51	10 569 069,49	15 000 000,00	0,00	8 753 310,75	23 753 310,75	13 184 241,26	10 569 069,49
31.10.77.1.39. Vt 23 parantaminen välillä Varkaus-Viinijärvi	4 000 000,00	665 963	68 417,12	597 545,88	665 963,00	0,00	2 353 776,33	3 019 739,33	2 422 193,45	597 545,88
31.10.77.1.40. Vt 25 Lepin liittymän alikulku	2 000 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	2 105 551,29	2 105 551,29	1 545 506,23	560 045,06
31.10.77.1.41. Kt 68 parantaminen rakentamalla uusi Kolpin ylikulku-silta V-1879, Pedersöre	4 900 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	5 538 054,74	5 538 054,74	4 087 447,10	1 450 607,64
31.10.77.1.42. Kt 68 Edsevö eritasoliittymän parantaminen	5 700 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	7 269 713,68	7 269 713,68	3 557 258,58	3 712 455,10
31.10.77.1.43. Vt 5 Hurus-Hietanen tieosuuden kehittäminen	3 000 000,00	3 600 000	62 770,50	3 537 229,50	3 600 000,00	0,00	3 015 193,65	6 615 193,65	672 933,80	5 942 259,85
31.10.77.1.44. Hailuodon kiinteä yhteys	3 900 000,00	24 000 000	52 190,92	23 947 809,08	24 000 000,00	0,00	3 789 413,13	27 789 413,13	1 813 406,49	25 976 006,64
31.10.77.1.45. Vt 4 Äänekoski - Viitasaari -tieosuuden kehittäminen	5 000 000,00	10 000 000	5 408,99	9 994 591,01	10 000 000,00	0,00	4 768 401,48	14 768 401,48	72 798,11	14 695 603,37
31.10.77.1.46. Mt 180 Kirjalansalmen ja Hessundinsalmen siltojen uusi- minen	3 000 000,00	5 000 000	4 816 487,83	183 512,17	5 000 000,00	0,00	2 534 403,51	7 534 403,51	7 350 891,34	183 512,17
31.10.77.1.47. Vt 6 Korian kohta		1 000 000	12 398,75	987 601,25	1 000 000,00	0,00		1 000 000,00	12 398,75	987 601,25
31.10.77.1.49. Vt 9 parantaminen ja st 562 Lentokenttien liikennejär- jestelyt		20 000	0,00	20 000,00	20 000,00	0,00		20 000,00	0,00	20 000,00

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuo- delle			Edellisiltä vuo- silta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.10.77.2. Ratahankkeet	236 816 217,00	285 436 345	116 618 166,26	168 818 178,74	285 436 345,00	0,00	204 179 964,14	489 616 309,14	299 040 789,30	190 575 517,63
31.10.77.2.08. Pohjanmaan rata	3 102 308,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	2 797 233,03	2 797 233,03	60 757,96	2 736 475,07
31.10.77.2.09. Keski-Pasila, Länsiraide	0,00	92 671	45 192,00	47 479,00	92 671,00	0,00	2 745,69	95 416,69	47 937,00	47 479,00
31.10.77.2.11. Helsinki-Riihimäki kapasiteetin nosto 1. vaihe	0,00	10 958 629	537 173,91	10 421 455,09	10 958 629,00	0,00	4 800 152,29	15 758 781,29	5 337 326,20	10 421 455,09
31.10.77.2.13. Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantaminen	8 039 835,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	9 473 658,82	9 473 658,82	2 258 834,13	7 214 824,25
31.10.77.2.14. Luumäki-Imatra-Venäjäns raja, ratayhteyden parantaminen	42 994 346,00	25 000 000	12 808 774,93	12 191 225,07	25 000 000,00	0,00	31 166 839,47	56 166 839,47	43 975 614,40	12 191 225,07
31.10.77.2.15. Pori-Mäntyluoto sähköistys	0,00	200 000	20 814,26	179 185,74	200 000,00	0,00	30 980,07	230 980,07	51 793,44	179 185,74
31.10.77.2.16. Uudenkaupungin radan sähköistäminen	1 452 728,00	1 275 760	0,00	1 275 760,00	1 275 760,00	0,00	1 640 056,95	2 915 816,95	190 642,98	2 725 173,78
31.10.77.2.17. Kouvola-Kotka/Hamina -radan parantaminen	38 690 000,00	27 150 000	20 250 169,69	6 899 830,31	27 150 000,00	0,00	26 308 757,82	53 458 757,82	46 558 927,51	6 899 830,31
31.10.77.2.18. Iisalmi-Ylivieska -rataosan sähköistys ja Iisalmen kolmioraide	24 500 000,00	20 000 000	11 785 064,16	8 214 935,84	20 000 000,00	0,00	2 790 695,38	22 790 695,38	14 575 759,54	8 214 935,84
31.10.77.2.19. Joensuun ratapihan parantaminen	20 000 000,00	20 000 000	6 919 567,13	13 080 432,87	20 000 000,00	0,00	19 041 983,16	39 041 983,16	25 961 550,29	13 080 432,87
31.10.77.2.20. Hyvinkää-Hanko rataosan sähköistäminen	21 900 000,00	12 000 000	399 275,71	11 600 724,29	12 000 000,00	0,00	15 756 789,66	27 756 789,66	16 156 065,37	11 600 724,29
31.10.77.2.21. Kemin biotuotetehtaan raideyhteydet, Kemin kohta	4 000 000,00	6 500 000	5 070 876,46	1 429 123,54	6 500 000,00	0,00	3 181 109,99	9 681 109,99	8 251 986,45	1 429 123,54
31.10.77.2.22. Kontiomäki-Pesiökylä -radan parantaminen	10 000 000,00	20 494 285	9 342 606,86	11 151 678,14	20 494 285,00	0,00	37 816 081,56	58 310 366,56	47 158 688,42	11 151 678,14
31.10.77.2.23. Oulu-Kontiomäki -rataosan välityskyvyn parantaminen, 1. vaihe	10 000 000,00	15 500 000	11 683 715,86	3 816 284,14	15 500 000,00	0,00	6 237 724,18	21 737 724,18	17 921 440,04	3 816 284,14
31.10.77.2.24. Espoon kaupunkirata	6 125 000,00	18 829 000	174 585,46	18 654 414,54	18 829 000,00	0,00	5 362 409,99	24 191 409,99	3 814 389,49	20 377 020,50
31.10.77.2.25. Helsinki-Riihimäki kapasiteetin lisääminen, 2. vaihe	16 512 000,00	30 000 000	15 566,22	29 984 433,78	30 000 000,00	0,00	20 058 255,95	50 058 255,95	13 635 293,04	36 422 962,91
31.10.77.2.26. Oritkarin kolmioraide (osa Oulun ratapihan muutosta)	7 000 000,00	7 000 000	468,44	6 999 531,56	7 000 000,00	0,00	7 369 352,60	14 369 352,60	5 855 230,72	8 514 121,88
31.10.77.2.27. Kuopion ratapihan parantaminen, 1. vaihe	2 000 000,00	13 000 000	3 797 365,97	9 202 634,03	13 000 000,00	0,00	1 400 585,70	14 400 585,70	5 197 951,67	9 202 634,03
31.10.77.2.28. Helsinki-Tampere -rataosan peruskorjauksen aloittaminen	800 000,00	7 000 000	29 000,00	6 971 000,00	7 000 000,00	0,00	934 886,22	7 934 886,22	929 170,23	7 005 715,99
31.10.77.2.29. Digirata-pilottihanke (ECTS-testirata ja -laboratorio)	2 000 000,00	3 000 000	2 208 902,12	791 097,88	3 000 000,00	0,00	796 327,83	3 796 327,83	3 005 229,95	791 097,88
31.10.77.2.30. Turun ratapihan kehittäminen ja Kupittaa-Turku kaksoisraiteen rakentaminen	3 000 000,00	11 936 000	10 747 036,31	1 188 963,69	11 936 000,00	0,00	366 291,11	12 302 291,11	11 113 327,42	1 188 963,69
31.10.77.2.31. Tampere-Jyväskylä -radan parantaminen, 1. vaihe	7 700 000,00	3 000 000	1 938 276,02	1 061 723,98	3 000 000,00	0,00	2 338 061,48	5 338 061,48	4 276 337,50	1 061 723,98
31.10.77.2.32. Oulu-Kemi -rataosan välityskyvyn parantaminen, koh- tausraiteet	1 000 000,00	15 500 000	14 650 254,68	849 745,32	15 500 000,00	0,00	64 206,95	15 564 206,95	14 714 461,63	849 745,32
31.10.77.2.33. Laurila-Tornio-Haaparanta rataosan sähköistäminen	1 000 000,00	9 000 000	11 086,25	8 988 913,75	9 000 000,00	0,00	997 364,54	9 997 364,54	827 065,32	9 170 299,22
31.10.77.2.34. Digiradan kehitys ja verifiointivaihe	2 000 000,00	4 000 000	202 393,82	3 797 606,18	4 000 000,00	0,00	1 518 094,50	5 518 094,50	1 255 689,40	4 262 405,10
31.10.77.2.35. Digiradan kehitys ja verifiointivaihe (RRF pilari2) (EK) (varattu)	3 000 000,00	4 000 000	3 980 000,00	20 000,00	4 000 000,00	0,00	1 929 319,20	5 929 319,20	5 909 319,20	20 000,00
31.10.77.3. Vesiväylähankkeet	21 598 605,00	18 977 454	12 234 355,30	6 743 098,70	18 977 454,00	0,00	20 096 444,64	39 073 898,64	24 073 625,98	15 000 272,29
31.10.77.3.04. Savonlinnan syväväylän siirtäminen	3 429 895,00	812 387	0,00	812 387,00	812 387,00	0,00	3 429 895,00	4 242 282,00	71 026,88	4 171 255,12
31.10.77.3.05. Oulun meriväylän rakentaminen	3 468 710,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	3 452 478,61	3 452 478,61	12 503,42	3 439 975,19
31.10.77.3.06. Kokkolan meriväylä		103 922	13 657,29	90 264,71	103 922,00	0,00		103 922,00	13 657,29	90 264,71

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2022	siirto seuraavalle vuo- delle			Edellisiltä vuo- silta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.10.77.3.07. Vuosaaren meriväylä		4 761 145	48 997,20	4 712 147,80	4 761 145,00	0,00		4 761 145,00	48 997,20	4 712 147,80
31.10.77.3.08. Saimaan kanavan vedenpinnan nosto	200 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	175 405,80	175 405,80	70 018,16	105 387,64
31.10.77.3.09. Kemin Ajoksen meriväylän syventäminen	13 000 000,00	13 000 000	12 171 700,81	828 299,19	13 000 000,00	0,00	11 505 391,99	24 505 391,99	23 677 092,80	828 299,19
31.10.77.3.10. Saimaan kanavan sulkujen pidentäminen	1 500 000,00	300 000	0,00	300 000,00	300 000,00	0,00	1 368 899,44	1 668 899,44	15 956,80	1 652 942,64
31.10.77.3.4. Savonlinnan syväväylän siirtäminen							51 605,73	51 605,73	51 605,52	0,00
31.10.77.3.6. Kokkolan meriväylä							59 310,41	59 310,41	59 310,27	0,00
31.10.77.3.7. Vuosaaren meriväylä							53 457,66	53 457,66	53 457,64	0,00
31.10.77.4. Yhteiset väylähankkeet		1 314 717	38 745,29	1 275 971,71	1 314 717,00	0,00	132 883,40	1 447 600,40	171 628,69	1 275 971,71
31.10.77.4.3. Äänekosken biotuotetehtaan liikenneyhteydet		1 314 717	38 745,29	1 275 971,71	1 314 717,00	0,00	132 883,40	1 447 600,40	171 628,69	1 275 971,71
31.10.77.5. Väylähankkeiden suunnittelu	23 708 000,00	19 031 279	3 549 197,34	15 482 081,66	19 031 279,00	0,00	23 696 774,80	42 728 053,80	14 669 731,53	28 058 322,27
31.10.77.5.02. Muu kehittämisen hankesuunnittelu		8 741 000	1 064 559,22	7 676 440,78	8 741 000,00	0,00		8 741 000,00	1 064 559,22	7 676 440,78
31.10.77.5.05. Tampere-Jyväskylä radan suunnittelu		4 000 000	431,39	3 999 568,61	4 000 000,00	0,00		4 000 000,00	431,39	3 999 568,61
31.10.77.5.06. Seinäjoki-Vaasa radan suunnittelu		887 510	411 655,67	475 854,33	887 510,00	0,00		887 510,00	411 655,67	475 854,33
31.10.77.5.07. Helsinki-Pasila -yhteysvälin ratakapasiteetin lisäämiseen valmistautuminen		102 769	0,00	102 769,00	102 769,00	0,00		102 769,00	0,00	102 769,00
31.10.77.5.08. Pääradan suunnittelun edistäminen välillä Tampere-Oulu		3 000 000	550 433,61	2 449 566,39	3 000 000,00	0,00		3 000 000,00	550 433,61	2 449 566,39
31.10.77.5.09. E18 Turun kehätien parantaminen välillä Naantali-Raisio, suunnittelu		2 300 000	1 522 117,45	777 882,55	2 300 000,00	0,00		2 300 000,00	1 522 117,45	777 882,55
31.10.77.5.2. Muu kehittämisen hankesuunnittelu	12 258 000,00						11 483 710,41	11 483 710,41	7 406 258,98	4 077 451,43
31.10.77.5.4. Helsinki-Tampere pääradan kehittämisen suunnittelu	3 850 000,00						3 850 000,00	3 850 000,00	243 347,25	3 606 652,75
31.10.77.5.5. Tampere-Jyväskylä radan suunnittelu	5 000 000,00						5 843 981,35	5 843 981,35	1 318 080,56	4 525 900,79
31.10.77.5.6. Seinäjoki-Vaasa radan suunnittelu	0,00						1 001 935,56	1 001 935,56	1 001 935,56	0,00
31.10.77.5.7. Helsinki-Pasila -yhteysvälin ratakapasiteetin lisäämiseen valmistautuminen	400 000,00						497 231,00	497 231,00	130 995,36	366 235,64
31.10.77.5.8. Pääradan suunnittelun edistäminen välillä Tampere-Oulu	1 400 000,00						761 649,99	761 649,99	761 649,99	0,00
31.10.77.5.9. E18 Turun kehätien parantaminen välillä Naantali-Raisio, suunnittelu	800 000,00						258 266,49	258 266,49	258 266,49	0,00
31.10.78. Eräät väylähankkeet (S3)	7 550 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	7 550 000,00	7 550 000,00	0,00	7 550 000,00
31.10.78.1. Eräät tiehankkeet	7 550 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	7 550 000,00	7 550 000,00	0,00	7 550 000,00
31.10.78.1.16. Tampereen rantaväylä	150 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	150 000,00	150 000,00	0,00	150 000,00
31.10.78.1.19. Fennovoiman tieyhteys	7 400 000,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	7 400 000,00	7 400 000,00	0,00	7 400 000,00
31.10.79. Elinkaarirahoitushankkeet (S3)	108 800 000,00	83 000 000	48 058 782,86	34 941 217,14	83 000 000,00	0,00	74 901 932,96	157 901 932,96	97 969 220,04	59 932 712,92
31.10.79.2. E 18 Muurla-Lohja	26 800 000,00	26 000 000	17 601 293,61	8 398 706,39	26 000 000,00	0,00	9 974 377,78	35 974 377,78	27 575 671,39	8 398 706,39
31.10.79.3. E 18 Koskenkylä-Kotka	50 000 000,00	50 000 000	30 422 084,91	19 577 915,09	50 000 000,00	0,00	17 378 314,86	67 378 314,86	47 800 399,77	19 577 915,09
31.10.79.5. E 18 Hamina-Vaalimaa	30 000 000,00	5 000 000	0,00	5 000 000,00	5 000 000,00	0,00	45 673 342,28	50 673 342,28	21 713 166,36	28 960 175,92
31.10.79.7. E18 Muurla-Lohja palvelutason parantaminen	2 000 000,00	2 000 000	35 404,34	1 964 595,66	2 000 000,00	0,00	1 875 898,04	3 875 898,04	879 982,52	2 995 915,52
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	100 000,00						100 000,00	100 000,00	30 256,00	69 744,00
32.30.40. Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen (S3)	100 000,00						100 000,00	100 000,00	30 256,00	69 744,00
32.30.40.5. Kimolan kanavan kunnostaminen	100 000,00						100 000,00	100 000,00	30 256,00	69 744,00
Määrärahatilit yhteensä	2 580 905 049,58	2 612 313 511	2 020 017 151,16	574 367 023,33	2 594 384 174,49	17 929 336,03	747 213 547,58	2 832 984 547,58	2 139 029 723,15	693 954 820,21

Väyläviraston talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €)								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Vuoden 2022 valtuudet		Käyttämättä	Uusittu v. 2023 TA:ssa	Talousarvio-menot 2022	Määräraha-tarve 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve 2025	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
31.10.20 Perusväylänpito	473 229		15 644	15 644	3 511	12 134	12 134	80 753	61 866	59 243	72 535	18 363	212 007
Aikaisempien vuosien valtuudet	473 229							77 871	61 680	58 875	72 535	18 363	211 453
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet			15 644	15 644	3 511	12 134	12 134	2 882	186	368			554
31.10.35 Valtionavustus länsimetron rakentamiseen	240 000							19 825					
Aikaisempien vuosien valtuudet	240 000							19 825					
31.10.36 Valtionavustus raideliikennehankkeiden rakentamiseen	84 000							29 913					
Aikaisempien vuosien valtuudet	84 000							29 913					
31.10.77 Väyläverkon kehittäminen	1 971 339	95 850	1 415 990	1 511 840	555 076	956 763	950 482	449 907	271 821	92 242	46 709	25 280	436 051
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 971 339							205 878	97 821	12 682	4 402	10 488	125 393
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet		95 850	1 415 990	1 511 840	555 076	956 763	950 482	244 029	174 000	79 560	42 308	14 791	310 659
31.10.78 Eräät väylähankkeet	12 350	3 150		3 150		3 150			7 550				7 550
Aikaisempien vuosien valtuudet	12 350								7 550				7 550
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet		3 150		3 150		3 150							
31.10.79 Elinkaarirahoitushankkeet	1 703 237		193 166	193 166	6 082	187 084	187 084	97 969	95 360	95 834	93 945	352 135	637 274
Aikaisempien vuosien valtuudet	1 703 237							94 575	94 893	95 388	93 479	350 856	634 616
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet			193 166	193 166	6 082	187 084	187 084	3 394	468	446	466	1 278	2 658
Yhteensä	4 484 155	99 000	1 624 801	1 723 801	564 669	1 159 131	1 149 700	678 368	436 598	247 319	213 189	395 777	1 292 883
Aikaisempien vuosien valtuudet	4 484 155							428 062	261 943	166 945	170 416	379 707	979 012
Vuonna 2022 käytettävissä olleet valtuudet		99 000	1 624 801	1 723 801	564 669	1 159 131	1 149 700	250 306	174 654	80 374	42 773	16 070	313 871

11 Väyläviraston tuotto- ja kululaskelma

Väyläviraston tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2022-31.12.2022		1.1.2021-31.12.2021	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	45 713 389,40		49 715 398,81	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	5 698 592,58		5 074 786,58	
Muut toiminnan tuotot	<u>42 518 259,92</u>	93 930 241,90	<u>27 921 780,83</u>	82 711 966,22
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	58 032 465,97		43 483 238,34	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-698 445,33		-2 723 556,39	
Henkilöstökulut	40 376 156,74		40 787 469,60	
Vuokrat	5 892 141,19		5 711 716,11	
Palvelujen ostot	914 178 348,74		867 953 107,09	
Muut kulut	11 273 980,76		11 250 488,81	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-6 071 474,07		-6 680 170,25	
Poistot	<u>969 895 271,08</u>	-1 992 878 445,08	<u>946 244 386,96</u>	-1 906 026 680,27
JÄÄMÄ I		-1 898 948 203,18		-1 823 314 714,05
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	124 837,07		51 084,61	
Rahoituskulut	<u>-1 386 398,36</u>	-1 261 561,29	<u>-1 708 098,32</u>	-1 657 013,71
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	42 697 071,56		55 521 075,22	
Satunnaiset kulut	<u>-459 889,97</u>	42 237 181,59	<u>-370 341,82</u>	55 150 733,40
JÄÄMÄ II		-1 857 972 582,88		-1 769 820 994,36
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle pl. Hyvinvointialuehallinto	-49 738 344,07	-49 738 344,07	-100 691 555,76	-100 691 555,76
JÄÄMÄ III		-1 907 710 926,95		-1 870 512 550,12
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonnisäverot	7 393 682,96		4 927 133,68	
Suoritettavat arvonnisäverot	<u>-491 548 865,77</u>	-484 155 182,81	<u>-451 165 853,76</u>	-446 238 720,08
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-2 391 866 109,76</u>		<u>-2 316 751 270,20</u>

12 Väyläviraston tase

Väyläviraston tase

	31.12.2022		31.12.2021	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAISUUS				
Rakennukset	137 641,76		152 935,30	
Muu kansallisuusomaisuus	746 065,65	<u>883 707,41</u>	779 604,60	<u>932 539,90</u>
KANSALLISOMAISUUS YHTEENSÄ		883 707,41		932 539,90
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Tutkimus- ja kehittämismenot	39 260,00		58 890,00	
Aineettomat oikeudet	4 764 765,08		3 330 300,77	
Muut pitkävaikutteiset menot	214 700 178,53		221 371 548,55	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>13 424 184,44</u>	232 928 388,05	<u>14 184 179,27</u>	238 944 918,59
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	6 522 268,87		6 678 040,86	
Rakennusmaa- ja vesialueet	1 074 059 525,74		1 059 410 729,51	
Rakennukset	5 061 816,83		5 864 438,22	
Rakennelmat	220,85		461,77	
Rakenteet	18 244 429 782,40		18 463 234 892,79	
Koneet ja laitteet	15 455 443,17		16 883 203,63	
Kalusteet	63 320,99		93 446,18	
Muut aineelliset hyödykkeet	169 413,22		171 643,70	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>1 189 577 541,51</u>	20 535 339 333,58	<u>813 843 321,77</u>	20 366 180 178,43
KÄYTTÖMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	<u>283 917,86</u>	<u>283 917,86</u>	<u>283 917,86</u>	<u>283 917,86</u>
KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		20 768 551 639,49		20 605 409 014,88
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
VAIHTO-OMAISUUS				
Aineet ja tarvikkeet	1 019 106,28		1 094 562,28	
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>4 577 229,99</u>	5 596 336,27	<u>3 803 328,66</u>	4 897 890,94
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	<u>2 046,00</u>	2 046,00	<u>0,00</u>	0,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET				

Myyntisaamiset	8 749 321,81		6 367 459,46	
Siirtosaamiset	6 199 704,05		9 339 791,91	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>7 051 585,31</u>	22 000 611,17	<u>1 348 343,64</u>	17 055 595,01
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön menotilit	<u>-346,51</u>	<u>-346,51</u>	<u>-349,50</u>	<u>-349,50</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		27 598 646,93		21 953 136,45
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>20 797 033 993,83</u>		<u>20 628 294 691,23</u>

31.12.2022

31.12.2021

VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	18 317 079 609,54		18 317 079 609,54	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	1 691 186 493,48		1 605 776 365,70	
Pääoman siirrot	2 596 226 630,64		2 402 161 397,98	
Tilikauden tuotto-/kulu jäämä	<u>-2 391 866 109,76</u>	20 212 626 623,90	<u>-2 316 751 270,20</u>	20 008 266 103,02
VIERAS PÄÄOMA				
PITKÄAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Muut pitkäaikaiset velat	<u>297 904 836,84</u>	297 904 836,84	<u>351 964 196,85</u>	351 964 196,85
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	54 059 360,01		54 059 360,01	
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	112 344,72		74 943,22	
Saadut ennakot	7 418 802,22		1 719 977,95	
Ostovelat	178 464 730,21		168 721 077,07	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	976 978,73		993 899,13	
Edelleen tilittävät erät	752 128,75		698 900,79	
Siirtovelat	44 675 788,45		41 786 233,19	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>42 400,00</u>	<u>286 502 533,09</u>	<u>10 000,00</u>	<u>268 064 391,36</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		584 407 369,93		620 028 588,21
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>20 797 033 993,83</u>		<u>20 628 294 691,23</u>

13 Liitetiedot

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

Budjetoinnin muutokset ja niiden tärkeimmät vaikutukset rahoitukseen ja laskelmiin

Tulomomentille 12.31.10 Hallinnonalan virastojen tulot arvioitiin vuoden 2022 talousarviossa kertyvän tuloja Väylävirastolle 6 250 000 euroa. Niistä 5 000 000 euroa aiheutui liikenteenohjausyhtiön (Finntraffic Oy) Väylävirastolta lunastamasta omaisuudesta saatavista tuloista ja 1 250 000 euroa CEF-tuen tulouttamisesta.

Vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa momentille arvioitiin kertyvän lisäystä 6 244 000 euroa. Lisäykset olivat EU:n myöntämien CEF-tukien maksatuksia viidelle tukihankkeelle sekä muun kehittämisen hankesuunnitteluun.

Momentille 31.01.03 Väyläviraston toimintamenot myönnettiin vuoden 2022 talousarviossa nettomäärärahaa 56 179 000 euroa, josta kohdistettiin tilijaottelussa Väylävirastolle 56 096 000 euroa ja Liikenne- ja viestintävirastolle 83 000 euroa. Momentin määräraha kasvoi edellisvuoteen verrattuna 1 783 000 euroa. Määrärahan mitoituksessa huomioitiin edellisvuoteen verrattuna lisäyksenä 1 700 000 euroa konsulttipalvelujen korvaamiseen omalla työllä siirtona momentilta 31.10.20, 11 000 euroa omakustannusperiaatteen toteuttamisesta Senaatti-konsernin liikelaitosten vuokrissa sekä 234 000 euroa palkkausten tarkistusten johdosta. Vähennyksenä edellisvuoteen verrattuna huomioitiin 151 000 euroa JTS-miljardin tuottavuussäästöä.

Vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa momentille myönnettiin lisäystä 427 000 euroa, joka aiheutui palkkausten tarkistuksista.

Momentille 31.10.20 Perusväylänpito myönnettiin vuoden 2022 talousarviossa nettomäärärahaa 1 387 239 000 euroa. Momentin määräraha väheni edellisvuoteen verrattuna 47 315 000 euroa. Määrärahan mitoituksessa otettiin huomioon edellisvuoteen verrattuna lisäyksenä Heinävaara—Ilo-mantsi -radan täsmäkorjaukset 4 000 000 euroa, Liikenteenohjausyhtiön (Finntraffic Oy) Väylävirastolta lunastaman liikenteen ohjauksen ja hallinnan omaisuuden poistot ja pääomakulut 5 392 000 euroa ja tasomuutos 98 309 000 euroa.

Vähennyksenä edellisvuoteen verrattuna huomioitiin -50 000 euroa aikaistus vuodelle 2021, jäänmurtaja Polariksen myyntitulot -7 506 000 euroa, kertaluonteisen lisäyksen poistuminen -17 350 000 euroa, kertaluonteisen lisäyksen poistuminen (elvytystoimenpiteet) -18 400 000 euroa, konsulttipalvelujen korvaaminen omalla työllä (siirto momentille 31.01.03) -1 700 000 euroa, korjausvelan vähentäminen -15 000 000 euroa, liikenteenohjauksen yhtiöittämisen säästövaikutus -1 400 000 euroa ja vaarallisten tasoristeysten poistaminen -10 000 000 euroa.

Vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa momentille myönnettiin lisäystä 40 600 000 euroa. Lisäksi vuoden 2020 talousarviossa myönnetystä kolmevuotisesta siirtomäärärahasta peruutettiin 600 000 euroa. Momentille myönnetystä lisäyksestä 40 000 000 euroa aiheutui valtakunnallisen puuterminaaliverkoston edistämistä ja energiapuun toimitusketjujen resilienssin parantamisesta ja 600 000 euroa oli peruutetun määrärahan uudelleenbudjetointia Emäjoen kevyenliikenteen sillan rakentamiseen.

Vuoden 2022 neljännessä lisätalousarviossa momentille myönnettiin lisäystä 32 728 000 euroa. Momentille myönnetystä lisäyksestä 31 428 000 euroa aiheutui korjausvelan ja kustannusten nousun hallinnasta ja 1 900 000 euroa Inkoon meriväylän ja Etelä-Suomen talviväylän merimerkintöjen parantamisesta LNG-kuljetusten sujuvan ja turvallisen satamassakäynnin turvaamiseksi. Vähennyksenä huomioitiin 600 000 euroa teknisenä korjauksena vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa Emäjoen kevyen liikenteen sillan rakentamiseen liittyvän uudelleenbudjetoinnin perumisesta. Samalla vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa tehty vuoden 2020 talousarviossa myönnetyn kolmevuotisen siirtomäärärahan peruutus 600 000 euroa kumottiin.

Momentille 31.10.30 Avustukset liikenne- ja viestintäverkkoihin myönnettiin vuoden 2022 talousarviossa määrärahaa 39 730 000 euroa, josta Väylävirastolle kohdistui 26 700 000 euroa. Väyläviraston vastuulla olevien hankkeiden osalta määräraha väheni edellisvuoteen verrattuna 27 490 000 euroa.

Momentin 31.10.76 Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset arviomäärärahaa myönnettiin vuoden 2022 talousarviossa 34 997 000 euroa. Määrärahan mitoituksessa ei ollut muutoksia edellisvuoteen verrattuna.

Momentille 31.10.77 Väyläverkon kehittäminen myönnettiin vuoden 2022 talousarviossa määrärahaa 477 500 000 euroa.

Aiemmissä talousarvioissa päätettyjen hankkeiden määrärahatarpeiden muutoksina huomioitiin lisäyksenä 199 500 000 euroa. Lisäyksenä huomioitiin myös muun kehittämisen hankesuunnittelun määrärahan lisäys 1 000 000 euroa. Momentin vähennyksinä huomioitiin määrärahatarpeiden muutos 53 425 000 ja aiemmissä talousarvioissa päätettyjen hankkeiden määrärahatarpeiden muutos 107 550 000 euroa.

Vuoden 2022 toisessa lisätalousarviossa momentilta vähennettiin 15 556 000 euroa. Vähennyksestä 22 100 000 euroa aiheutui aiemmin päätettyjen hankkeiden valtuuksien tarkastuksia vastaavista määrärahatarpeista ja 700 000 euroa Parikkalan raja-aseman tiesuunnittelun lopettamisesta. Määrärahan muutoksessa lisäyksenä huomioitiin 1 000 000 euroa hankkeen vt 6 Korian kohta menoina ja 6 244 000 euroa momentille 12.31.10 tuloutetuista CEF-tukihankkeiden maksatuksista, joita vastaavasta määrärahasta kohdennettiin käynnissä oleville tukihankkeille, muun kehittämisen hankesuunnitteluun ja aiemmin päätettyjen ratahankkeiden valtuuksien tarkastuksia vastaavaan lisämäärärahatarpeeseen.

Vuoden 2022 neljännessä lisätalousarviossa momentilta vähennettiin 3 768 000 euroa. Määrärahan muutoksessa huomioitiin vähennyksenä 3 788 000 euroa, joka aiheutui vuoden 2022 toisen lisätalousarvion oikaisusta sekä lisäyksenä 20 000 euroa hankkeen Vt 9 parantaminen ja 562 Lentokenttien liikennejärjestelyt -hankkeen menoina.

Momentille 31.10.78 Eräät väylähankkeet ei myönnetty määrärahaa vuoden 2022 talousarviossa tai lisätalousarvioissa. Sen sijaan vuoden 2022 neljännessä lisätalousarviossa hankkeelle Suhangon kaivoksen tieyhteyden rakentaminen myönnettiin 3 150 000 euron valtuus, jonka määrärahatarve kohdistuu myöhemmille vuosille.

Momentille 31.10.79 Elinkaarirahoitushankkeet myönnettiin vuoden 2022 talousarviossa määrärahaa 83 000 000 euroa. Määrärahan mitoituksessa huomioitiin edellisvuoteen verrattuna vähennyksenä 25 800 000 euron tasomuutos.

Muut selvitykset

Kaikilta käyttöomaisuusyksiköiltä ei ole mennyt poistoja vuosina 2016–2022, vaikka kirjanpitoarvoa on vielä ollut jäljellä. Tämä on johtunut Kiekuun siirtymisestä vuonna 2016. Poistolaskentavirheet ovat aiheutuneet vanhojen ratarakennusten ns. jäännösarvoesineiden osalta poikkeavasta pitoajasta, väylänhoitoveneiden osalta siitä, että Kiekun käyttöomaisuusjärjestelmä otettiin käyttöön vasta kolmen kuukauden kuluttua vuonna 2016 sekä radioaseman laitteiden osalta poistoajan muuttamisesta Kieku-järjestelmän mukaiseksi poistoajaksi puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet - omaisuusryhmässä. Käyttöomaisuusyksiköille on tehty suunnitelmasta poikkeavat poistot vuosilta 2016–2021 joulukuun 2022 poistojen yhteydessä, summaltaan yhteensä 391 434,91 euroa. Väylänhoitoveneet ja radioaseman laitteet on oikaisun yhteydessä poistettu loppuun. Rakennuksista on vuoden 2022 poistot kirjattu takautuvasti joulukuulle, vuosien 2023–2024 poistot kirjaantuvat normaalisti ja rakennukset tulevat poistumaan vuonna 2024. Rakennuksille on muutettu pitoaika 26 vuodesta 29 vuoteen.

Tie- ja rautatiepohjien tilien 12110900 ja 12120900 omaisuutta seurataan käyttöomaisuusrekisterin ulkopuolella Kiekun tasetileillä kiinteistötunnuksittain. Tasetiliseurannalla mahdollistetaan Maha2-järjestelmän käyttäminen. Maanhankintalaskut käsitellään pääsääntöisesti KEHAssa Maha2-järjestelmällä ja siirtyvät ELY-VÄYLÄ -kirjausmallin kautta Väylävirastoon. Rautatiemateriaalien tili 12980900 ja muiden ennakkomaksujen tili 12940000 sisältävät varastoon ostettuja strategisia materiaaleja ja rautatie-erityisiä (REM) materiaaleja. Materiaalien siirroissa toteutusprojekteille tehdään tiliöinti-muutokset tilin 12980900 osalta investoinnit tilille 12980010 ja kunnossapito/ylläpito tilille 43020000, mukana siirroissa on TAKP-tili. Tällaista toiminnallisuutta ei voida toteuttaa Kiekun KOM:in kautta. Rautatiemateriaalien seuranta on Sampo-järjestelmässä. Tasetilien käyttöönotto ja poikkeavat toimintatavat on sovittu vuonna 2015 Kieku-hankkeen kanssa. Poikkeuksena aikaisempiin vuosiin on vuonna 2022 liitteellä 7 otettu huomioon myös ne käyttöomaisuuden tilit (12110900, 12120900, 12940000 ja 12980900), jotka eivät ole käyttöomaisuudessa.

Vuonna 2022 on taseeseen viety valtion talousarvion ulkopuolisella rahoituksella rahoitettuja osuuksia 32,5 milj. euroa.

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2021	Talousarvio 2022 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2022 määrärahojen		Tilinpäätös 2022	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2022	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2022	Käyttö vuonna 2022 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot 84 000,00 Bruttotulot 0,00 Nettomenot 84 000,00	84 000	84 000,00		84 000,00	0,00		84 000,00	84 000,00	0,00
31.01.03. Väyläviraston toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot 55 116 274,33 Bruttotulot 720 274,33 Nettomenot 54 396 000,00	56 523 000	44 574 272,80 739 338,09 43 834 934,71	12 688 065,29	57 262 338,09 739 338,09 56 523 000,00	0,00	12 148 473,70	68 671 473,70	55 983 408,41	12 688 065,29
31.10.20. Perusväylänpito (Siirtomääräraha 3 v)	Bruttomenot 1 508 133 696,64 Bruttotulot 74 979 696,64 Nettomenot 1 433 154 000,00	1 460 567 000	1 294 560 551,88 73 959 113,60 1 220 601 438,28	239 965 561,72	1 534 526 113,60 73 959 113,60 1 460 567 000,00	0,00	256 001 901,22	1 716 568 901,22	1 550 562 453,09 73 959 113,60 1 476 603 339,49	239 965 561,73

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Väylävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 3.

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääloukan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu Tilijaottelu	Yhteensä
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		4,22
Vuosi 2020		4,22
4.20.31.10.77.1.01. E 18 Haminan ohikulkutie	0,40	
4.20.31.10.77.1.03. Vt 19 Seinäjoen itäinen ohikulkutie	0,44	
4.20.31.10.77.1.22. Vt 22 Oulu-Kajaani-Vartius	0,68	
4.20.31.10.77.1.29. Länsimetron jatkeen liityntäliikennejärjestelyt	0,12	
4.20.31.10.77.2.09. Keski-Pasila, Länsiraide	0,69	
4.20.31.10.77.2.13. Helsingin ratapihan toiminnallisuuden parantaminen	0,44	
4.20.31.10.77.2.15. Pori-Mäntyluoto sähköistys	0,89	
4.20.31.10.77.2.16. Uudenkaupungin radan sähköistäminen	0,19	
4.20.31.10.77.3.4. Savonlinnan syväväylän siirtäminen	0,21	
4.20.31.10.77.3.6. Kokkolan meriväylä	0,14	
4.20.31.10.77.3.7. Vuosaaren meriväylä	0,02	
Pääloukat yhteensä		4,22
Vuosi 2020		4,22

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2022	2021
Henkilöstökulut	33 799 048,40	34 359 100,32
Palkat ja palkkiot	32 004 493,28	30 642 529,95
Tulosperusteiset erät	1 424 046,32	1 193 663,85
Lomapalkkavelan muutos	370 508,80	2 522 906,52
Henkilösivukulut	6 577 108,34	6 428 369,28
Eläkekulut	5 598 568,65	5 114 086,02
Muut henkilösivukulut	978 539,69	1 314 283,26
Yhteensä	40 376 156,74	40 787 469,60
Johdon palkat ja palkkiot, josta	1 205 157,24	1 030 800,51
- tulosperusteiset erät	57 062,37	43 206,01
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	48 165,50	48 462,42
Johto	18 780,00	18 720,00
Muu henkilöstö	29 385,50	29 742,42

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan yhdenmukaisin periaattein omaisuushyödykkeen taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Poistot kirjataan liikekirjanpitoon kuukausittain. Poistot alkavat hankinnasta seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä.

Omaisuuksien myynnin yhteydessä tehdään viimeinen poistokirjaus omaisuuden viimeiseltä käyttökuukaudelta. Jäljellä oleva menojäännös kirjataan omaisuuden myyntivoittojen tai -tappioiden tilin veloituksiksi. Omaisuuden ilmaisluovutuksen, käytöstä poistamisen tai hävittämisen yhteydessä sen jäljellä oleva menojäännös poistetaan kokonaan.

Hyödykeryhmän jäännösarvolla tarkoitetaan sen todennäköistä luovutushintaa poistoajan päättyessä. Hyödykkeiden luovutushinnat poistoaikojen päättyessä ovat vähäisiä.

Tämä päätös on voimassa 31.12.2022 lähtien ja kumoaa 1.12.2021 tehdyn poistosuunnitelman VÄYLÄ/7501/06.00.01/2021

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännös- arvo € tai %
10. Kansallisomaisuus:				
10100000 Maa-alueet				
Maa-alueet	ei poistoaikaa			
10240000 Museot ja linnat				
Rakennukset	tasapoisto	40	3 %	0
10290000 Muut rakennukset				
Majakat	tasapoisto	30	3 %	0
Rakennukset	tasapoisto	30	3 %	0
10810000 Museoesineet ja -kokoelmat				
Museoesineet	ei poistoaikaa			
Taideteokset ja pienoismallit	ei poistoaikaa			
10890000 Muu kansallisomaisuus				
Alukset	tasapoisto	20	5 %	0
Sulkukanavat	tasapoisto	50	2 %	0
11. Aineettomat hyödykkeet:				
11000000 Perustamis- ja järjestelymenot				
Perustamis- ja järjestelymenot	tasapoisto	3	33 %	0
11190000 Muut tutkimus- ja kehittämismenot				
Muut tutkimus- ja kehittämismenot	tasapoisto	5	20 %	0
11200000 Ostetut valmisohjelmistot ja tietojärjestelmät				
Valmiina ostetut ohjelmistot ja tietojärjestelmät, tietokantojen käyttöoikeudet	tasapoisto	5	20 %	0
Valmiina ostetut ohjelmistot ja tietojärjestelmät, tietokantojen käyttöoikeudet	tasapoisto	3	33 %	0
Valmiina ostetut ohjelmistot ja tietojärjestelmät, tietokantojen käyttöoikeudet	tasapoisto	15	7 %	0
11230000 Liittymismaksut				
Pitkävaikutteiset liittymismaksut esim. sähköliittymät sekä vesiliittymät	tasapoisto	10	10 %	0
11290000 Muut aineettomat oikeudet				
Kiinteistöjen käyttöoikeudet	tasapoisto	5	20 %	0
11400000 Itse valmistetut ja teetetyt tietojärjestelmät				
Itse valmistetut sekä teetetyt (räätälöidyt) tietojärjestelmät ja niiden kehittäminen	tasapoisto	5	20 %	0
Itse valmistetut sekä teetetyt (räätälöidyt) tietojärjestelmät ja niiden kehittäminen	tasapoisto	10	10 %	0
11490000 Muut pitkävaikutteiset menot				
Tietovarastojen perustamiseen liittyvät menot (esim. sähköiset tietoineistot)	tasapoisto	5	20 %	0
Vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	tasapoisto	5	20 %	0
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	5	20 %	0
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	10	10 %	0
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	20	5 %	0
11910000 Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat				
Keskeneräiset aineettomat käyttöomaisuushankinnat	ei poistoaikaa			
12. Aineelliset hyödykkeet:				
12000000 Metsäalueet				

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännös- arvo € tai %
Metsäalueet (maapohja ja puusto)	ei poistoaikaa			
12020000 Soran, turpeen ja muun maa-aineksen alueet				
Omistusoikeudella olevat maa-ainesalueet	ei poistoaikaa			
Vuokratut maa-ainesalueet	ei poistoaikaa			
Otto-oikeudet viraston omistamiin maa-ainesalueisiin	ei poistoaikaa			
Tarpeettomat maa-ainesalueet	ei poistoaikaa			
12080000 Virkistyskäyttöön tarkoitetut maa- ja vesialueet				
Virkistyskäyttöön tarkoitetut maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa			
12090000 Muut maa- ja vesialueet				
Muut maa- ja vesialueet, jotka eivät ole rakennustoiminnan kannalta merkityksellisiä	ei poistoaikaa			
12100000 Maa-alueet				
Maa-alueet ja tontit, jotka on tarkoitus rakentaa	ei poistoaikaa			
12190000 Muut rakennusmaa- ja vesialueet				
Muut rakennusmaa- ja vesialueet	ei poistoaikaa			
12200000 Asuinrakennukset				
Asuinrakennukset	tasapoisto	50	2 %	0
12210000 Toimistorakennukset				
Toimistorakennukset	tasapoisto	40	3 %	0
12220000 Teollisuusrakennukset				
Teollisuusrakennukset	tasapoisto	30	3 %	0
12230000 Varastorakennukset				
Kevyet varastot, vajat, parakit ja suojat	tasapoisto	20	5 %	0
12290000 Muut rakennukset				
Muut rakennukset, esim. huoltorakennukset ja saunat	tasapoisto	20	5 %	0
12300000 Rakennelmat				
Kalliosillot	tasapoisto	20	5 %	0
Katokset	tasapoisto	10	10 %	0
Polttoainesäiliöt, jakelulaitteet, kuplahallit, siirrettävät katsomot ja tilapäiset rakennelmat	tasapoisto	15	7 %	0
12400000 Tierakenteet				
Alusrakenteet	tasapoisto	50	2 %	0
Päällysteet	tasapoisto	10	10 %	0
Sillat ja tunnelit	tasapoisto	50	2 %	0
Muut tierakenteet sekä tierakenteisiin liittyvät erilliset koneet ja laitteet sekä niiden peruskorjaukset	tasapoisto	10	10 %	0
12410000 Rautatierakenteet				
Radan alusrakenne	tasapoisto	50	2 %	0
Radan päällysrakenne	tasapoisto	30	3 %	0
Ohjaus- ja turvalaitteet	tasapoisto	15	7 %	0
Sähköistyksen kiinteät laitteet	tasapoisto	30	3 %	0
Vahvavirta	tasapoisto	20	5 %	0
Radan varusteet ja rakenteet	tasapoisto	30	3 %	0
Radan sillat ja tunnelit	tasapoisto	50	2 %	0
Ratojen telemaattiset järjestelmät	tasapoisto	10	10 %	0
12420000 Muut maarakenteet				
Laiturit ja satamat	tasapoisto	20	5 %	0
Pintarakenteet, jotka eivät ole maantie- tai rautatierakenteita	tasapoisto	20	5 %	0
Varastokentät	tasapoisto	20	5 %	0
12430000 Väylät ja kanavat				
Avo- ja sulkukanavat	tasapoisto	50	2 %	0
Väylät, merkit (tutka-, linja-, reuna- ja muut merkit), loistot, rantavalot, kummit, poijut, viitat	tasapoisto	30	3 %	0
Majakat ja tunnusmajakat	tasapoisto	30	3 %	0
Satamat, laiturit, ponttonikalusto	tasapoisto	30	3 %	0
12440000 Muut vesirakenteet				

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännös- arvo € tai %
Muut vesirakenteet (patojen ja altaiden rakenteet)	tasapoisto	30	3 %	0
12490000 Muut rakenteet				
Satamat ja laiturit	tasapoisto	30	3 %	0
12500000 Autot ja muut maajulketusvälineet				
Henkilöautot, pakettiautot	tasapoisto	5	20 %	0
Perävaunut	tasapoisto	5	20 %	0
Traktorit	tasapoisto	5	20 %	0
Moottorikelkat	tasapoisto	5	20 %	0
12510000 Laivat ja muut vesikuljetusvälineet				
Maantielautat	tasapoisto	15	7 %	0
Väylänhoito- ja työvenee	tasapoisto	7	14 %	0
Työlautat, ponttoonit, proomut	tasapoisto	7	14 %	0
Tarkastusvenee, valvontavenee, perämoottorivenee ja hydrokopterit	tasapoisto	7	14 %	0
Soutuvenee, pelastuvenee	tasapoisto	7	14 %	0
Laivat ja muut vesikuljetusvälineet (esim. hinaajaan liitettävä jäätä murtava irtokeula)	tasapoisto	30	3 %	0
12530000 Raskaat työkoneet				
Työkoneet ja laitteet	tasapoisto	15	7 %	0
12540000 Kevyet työkoneet				
Kompressorit	tasapoisto	7	14 %	0
Pesukoneet, -laitteet (muut kuin keittökoneet)	tasapoisto	7	14 %	0
Sahat, sirkkelit yms., kaatolaitteet	tasapoisto	7	14 %	0
Trukit, nosturit, telinekalusto	tasapoisto	7	14 %	0
Sähkövoima-asetat ja -koneet, muuntamot	tasapoisto	7	14 %	0
Muut työkoneet ja laitteet	tasapoisto	7	14 %	0
12550000 ICT-laitteet				
Tietoliikennelaitteet, työasemalaitteet ja työaseman oheislaitteet	tasapoisto	3	33 %	0
Keskus- ja minitietokoneet sekä palvelimet	tasapoisto	5	20 %	0
Tietoverkot ja niiden laitteet	tasapoisto	10	10 %	0
12560000 Toimistokoneet ja laitteet				
Kopiokoneet sekä paperin käsittelylaitteet	tasapoisto	5	20 %	0
Tasovalotuslaitteet ja valojäljennöskoneet	tasapoisto	5	20 %	0
Muut toimistokoneet ja laitteet	tasapoisto	5	20 %	0
12570000 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet				
Paikannuslaitteet, puhelimet, puhelinkeskukset ja -vastaajat	tasapoisto	5	20 %	0
Radiopuhelinkalusto	tasapoisto	5	20 %	0
Radioaseman laitteet	tasapoisto	5	20 %	0
Alusten paikanmäärityslaitteet	tasapoisto	5	20 %	0
Muut navigointilaitteet ja viestintälaitteet	tasapoisto	5	20 %	0
Virve-laitteet	tasapoisto	5	20 %	0
Raideliikenteen ohjauksen viestintälaitteet	tasapoisto	5	20 %	0
Videoneuvottelulaitteet	tasapoisto	5	20 %	0
12580000 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet				
Projektorit sekä videotykit	tasapoisto	5	20 %	0
Radio- ja äänentoistolaitteet, nauhurit, videokamerat ja -nauhurit	tasapoisto	5	20 %	0
Plasmanäytöt, televisiot ja televisiovalvontalaitteet	tasapoisto	5	20 %	0
Digitointilaitteet ja kuvantallentimet	tasapoisto	5	20 %	0
12600000 Muut tutkimuslaitteet				
Etäisyysmittarit ja tiedonkeruulaitteet	tasapoisto	5	20 %	0
Liikennetutkat, mittalaitteet	tasapoisto	5	20 %	0
Maatutkat	tasapoisto	7	14 %	0
Meriväylien mittalaitteet	tasapoisto	10	10 %	0
Radan mittalaitteet	tasapoisto	10	10 %	0
12610000 Vesirakenteiden laitteet				
Vesirakenteiden laitteet	tasapoisto	10	10 %	0
12690000 Muut koneet ja laitteet				

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto %	Jäännös- arvo € tai %
Keittiökoneet ja -laitteet	tasapoisto	5	20 %	0
Kunto- ja vapaa-ajan laitteet	tasapoisto	5	20 %	0
Mainosvalorakennelmat	tasapoisto	5	20 %	0
Tiefokioskit	tasapoisto	5	20 %	0
Toimistovaunut, käymälät ym. (muut kuin rekisteröidyt)	tasapoisto	10	10 %	0
Valokuvauuskamerat ja -laitteet	tasapoisto	5	20 %	0
Varasiltakalusto	tasapoisto	10	10 %	0
DGPS-järjestelmän laitteistot	tasapoisto	10	10 %	0
Meriliikenteen tutkalaitteistot	tasapoisto	10	10 %	0
Öljyntorjuntalaitteet ja -kalusto	tasapoisto	10	10 %	0
Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5	20 %	0
VTS-järjestelmän laitteet	tasapoisto	15	7 %	0
12700000 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet				
Kassakaapit	tasapoisto	10	10 %	0
Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet, sisustustekstiilit sekä arkisto- ja säilytystilojen varusteet	tasapoisto	5	20 %	0
12790000 Muut kalusteet				
Muut kalusteet kuin asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet mm. merkitävät astiastot	tasapoisto	5	20 %	0
12800000 Taide-esineet				
Taide-esineet, jotka eivät ole niin merkittäviä, että ne kuuluisivat kansallisuusomaisuuteen	ei poistoaikaa			
12890000 Muut aineelliset hyödykkeet				
Muut aineelliset hyödykkeet (esim. kiinteistöjen aidat sekä riista-aidat)	tasapoisto	10	10 %	0
12980000 Keskeneräiset hankinnat				
Keskeneräiset tie-, rautatie- ja vesirakenteet	ei poistoaikaa			
12990000 Muut keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuushankinnat				
Muut keskeneräiset aineelliset käyttöomaisuushankinnat	ei poistoaikaa			
13000000 Kiinteistöosakkeet				
Kiinteistöosakkeet	ei poistoaikaa			
13010000 Muut osakkeet				
Muut osakkeet, esim. huoneisto-osakkeet	ei poistoaikaa			
13030000 Muut osuudet				
Muut osuudet	ei poistoaikaa			
40. Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
40000000 Arvoltaan vähäiset koneet, kalusteet ja kuljetusvälineet				
4000010 Kevyet kuljetusvälineet sekä vesikuljetusvälineet	ei poistoaikaa			
4000020 Koneet ja laitteet	ei poistoaikaa			
4000030 Kalusteet	ei poistoaikaa			
4000040 ICT-laitteet ja niiden oheislaitteet	ei poistoaikaa			

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Kansallisomaisuus				Yhteensä
	102 Rakennukset	108 Muu kansallisomaisuus			
Hankintameno 1.1.2022	449 621,32	1 388 029,04			1 837 650,36
Lisäykset	0,00	0,00			0,00
Vähennykset	0,00	0,00			0,00
Hankintameno 31.12.2022	449 621,32	1 388 029,04			1 837 650,36
Kertyneet poistot 1.1.2022	-296 686,02	-608 424,44			-905 110,46
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00			0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-15 293,54	-33 538,95			-48 832,49
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00			0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00			0,00
Kertyneet poistot 31.12.2022	-311 979,56	-641 963,39			-953 942,95
Arvonkorotukset	0,00	0,00			0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	137 641,76	746 065,65			883 707,41

	Aineettomat hyödykkeet				Yhteensä
	111 Tutkimus- ja kehittämismenot	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikutteiset menot	119 Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2022	98 150,00	5 140 930,41	316 406 717,52	14 184 179,27	335 829 977,20
Lisäykset	0,00	2 082 405,51	16 361 204,20	8 964 135,12	27 407 744,83
Vähennykset	0,00	0,00	-236 077,41	-9 724 129,95	-9 960 207,36
Hankintameno 31.12.2022	98 150,00	7 223 335,92	332 531 844,31	13 424 184,44	353 277 514,67
Kertyneet poistot 1.1.2022	-39 260,00	-1 810 629,64	-95 035 168,97	0,00	-96 885 058,61
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	-19 630,00	-647 941,20	-22 542 013,47	0,00	-23 209 584,67
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	-254 483,34	0,00	-254 483,34
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2022	-58 890,00	-2 458 570,84	-117 831 665,78	0,00	-120 349 126,62
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	39 260,00	4 764 765,08	214 700 178,53	13 424 184,44	232 928 388,05

	Aineelliset hyödykkeet								Yhteensä	
	120 Maa- ja vesialueet	121 Rakennus- maa- ja vesialueet	122 Rakennukset	123 Rakennelmat	124 Rakenteet	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineelliset hyödykkeet		129 Ennakko- maksut ja kes- keneräiset hankinnat
Hankintameno 1.1.2022	6 678 040,86	1 059 410 729,51	14 397 630,11	2 435,00	30 083 002 095,22	28 582 047,14	157 583,00	183 199,92	813 843 321,77	32 006 257 082,53
Lisäykset	28 794,00	17 804 806,88	0,00	0,00	726 281 853,31	556 202,62	0,00	0,00	1 163 982 398,36	1 908 654 055,17
Vähennykset	-184 565,99	-3 156 010,65	-50 338,82	0,00	-26 606 382,60	-24 387,25	0,00	0,00	178,62	-818 269 863,93
Hankintameno 31.12.2022	6 522 268,87	1 074 059 525,74	14 347 291,29	2 435,00	30 782 677 565,93	29 113 862,51	157 583,00	183 199,92	1 189 577 541,51	33 096 641 273,77
Kertyneet poistot 1.1.2022	0,00	0,00	-8 533	-1	-11 619 767	-11 698	-64	-11	0,00	-11 640 076
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	40 835,06	0,00	18 047 714,56	20 909,64	0,00	0,00	0,00	18 109 459,26
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	-491 395,22	-240,92	-927 485 377,65	-1 890 772,99	125,19	-2 230,48	0,00	-929 900 142,45
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	-301 722,41	0,00	-9 042 918,01	-89 712,48	0,00	0,00	0,00	-9 434 352,90
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
			-9 285	-2	-12 538 247	-13 658	-94	-13		-12 561 301
Kertyneet poistot 31.12.2022	0,00	0,00	474,46	214,15	783,53	419,34	262,01	786,70	0,00	940,19
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	6 522 268,87	1 074 059 525,74	5 061 816,83	220,85	18 244 429 782,40	15 455 443,17	63 320,99	413,22	1 189 577 541,51	20 535 339 333,58

	130 Käyt- tömai- suusarvo- paperit	Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2022	283 917,86		283 917,86
Lisäykset	0,00		0,00
Vähennykset	0,00		0,00
Hankintameno 31.12.2022	283 917,86		283 917,86
Kertyneet poistot 1.1.2022	0,00		0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00		0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00		0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00		0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00		0,00
Kertyneet poistot 31.12.2022	0,00		0,00
Arvonkorotukset	0,00		0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2022	283 917,86		283 917,86

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot			Muutos
	2022	2021	2022-2021
Korot euromääräisistä saamisista	124 843,65	51 100,17	73 743,48
Muut rahoitustuotot	-6,58	-15,56	8,98
Rahoitustuotot yhteensä	124 837,07	51 084,61	73 752,46
Rahoituskulut			Muutos
	2022	2021	2022-2021
Korot euromääräisistä veloista	1 386 398,36	1 708 011,57	-321 613,21
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	81,75	-81,75
Muut rahoituskulut	0,00	5,00	-5,00
Rahoituskulut yhteensä	1 386 398,36	1 708 098,32	-321 699,96
Netto	-1 261 561,29	-1 657 013,71	395 452,42

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Väylävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 9.

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopa- perit	31.12.2022					31.12.2021		
	Kappale- määrä	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Omi- stus- -%	Myy- nti- oi- keu- ksie- n ala- raja -%	Saa- dut osi- ngo- t	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet			7 786,93			0,0		7 786,93
Saimaan Kanavamuseo Tuki Oy	448		7 534,63	93,0	0,00	0		7 534,63
Värtsilän Vesikunta		10	252,30			0		252,30
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet			276 130,93			0,0		276 130,93
Kiinteistö Oy Tieliikennemuseo	16 418		276 130,93	46,0	0			276 130,93
Osakkeet ja osuudet yhteensä			283 917,86			0,0		283 917,86

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2022	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1-5	Yli	Alle	1-5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	346,51	0,00	0,00	346,51
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	346,51	0,00	0,00	346,51
31.12.2022	Vaihtuvakorkoiset			Kiinteäkorkoiset			Yhteensä
	Alle	1-5	Yli	Alle	1-5	Yli	
	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	1 vuosi	vuotta	5 vuotta	
Vastattavien rahoituserät							
Muut pitkäaikaiset velat	0,00	0,00	0,00	0,00	184 087	113 817	297 904
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	0,00	0,00	0,00	54 059	729,41	107,43	836,84
Valtion hoitoon jätetyt vieraat varat	0,00	0,00	0,00	360,01	0,00	0,00	360,01
				112			112
	0,00	0,00	0,00	344,72	0,00	0,00	344,72
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	54 171	184 087	113 817	352 076
				704,73	729,41	107,43	541,57

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio-menot 2022	Määräraha-tarve 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve 2025	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	2 357 290,00	2 548 951,74	0,00	0,00	0,00	2 548 951,74

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio-menot 2022	Määräraha-tarve 2023	Määräraha-tarve 2024	Määräraha-tarve 2025	Määräraha-tarve myöhemmin	Määräraha-tarve yhteensä
- Talousarvion momentin 31.10.20 Perusväylänpito päätösosan kohdat 1, 2 ja 3	825 463 276,34	840 690 827,47	466 098 795,16	263 172 109,17	473 408 859,66	2 043 370 591,45
- Talousarvion momentin 31.10.77 päätösosan kohta 2, 31.10.77.5.2 Muu kehittämisen suunnittelu	556 659,10	1 243 626,22	0,00	0,00	0,00	1 243 626,22
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	826 019 935,44	841 934 453,69	466 098 795,16	263 172 109,17	473 408 859,66	2 044 614 217,67
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	828 377 225,44	844 483 405,43	466 098 795,16	263 172 109,17	473 408 859,66	2 047 163 169,41

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Väylävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 13.

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Väylävirastolla ei ole esitettävää liitteellä 14.

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 15: Velan muutokset

	31.12.2022	31.12.2021	Muutos 2022-2021
Muu pitkäaikainen velka	297 904 836,84	351 964 196,85	-54 059 360,01
Seuraavana tilikautena maksettavat lyhennykset	54 059 360,01	54 059 360,01	0,00
Yhteensä	351 964 196,85	406 023 556,86	-54 059 360,01

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Maturiteettijakauma (velan jakauma jäljellä olevan juoksuajan mukaan)

Velkojen juoksuaika	2022			2021		
	Kirjanpitoarvo	%	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	%	Käypä arvo
0 - 1 vuotta	54 059 360,01	15,43	54 059 360,01	54 059 360,01	13,37	54 059 360,01
1 - 2 vuotta	54 059 360,01	15,43	54 059 360,01	54 059 360,01	13,37	54 059 360,01
2 - 3 vuotta	54 059 360,01	15,43	54 059 360,01	54 059 360,01	13,37	54 059 360,01
3 - 4 vuotta	47 189 339,30	13,47	47 189 339,30	54 059 360,01	13,37	54 059 360,01
4 - 5 vuotta	27 096 375,14	7,74	27 096 375,14	47 189 339,30	11,67	47 189 339,30
Yli 5 vuotta	113 817 107,43	32,49	113 817 107,43	140 913 482,56	34,85	140 913 482,56
Velat yhteensä	350 280 901,88	100,00	350 280 901,88	404 340 261,88	100,00	404 340 261,88

Velan duraatio (velan markkina-arvolla painotettu kassavirtojen keskimääräinen maksuhetki)

Vuosi	Duraatio
31.12.2020	4,94
31.12.2021	4,52
31.12.2022	4,11

Velat koskevat elinkaarihankkeita E 18 Muurla-Lohja, E 18 Koskenkylä-Kotka ja E 18 Hamina-Vaali-
maa.

Laskelmaan ei ole otettu mukaan taseen pitkäaikaisiin velkoihin sisältyvää jälkirahoitushanke Fenno-
voiman tieyhteyden velkaa 1 683 294,98 €, jonka takaisinmaksu riippuu ydinvoimalan rakentami-
sesta.

Käyvän arvon laskennassa on käytetty Valtiokonttorin vuosittain ilmoittamaa laskelmissa käytettävää
korkotekijää.

Käytetty duraation laskentakaava noudattaa valtion kirjanpidon käsikirjan kohdan 12.3.16 mukaista
kaavaa.

Kokonaisduraatio on laskettu laskemalla velkojen erillisduraatioiden nykyarvoilla painotettu summa.

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvit- tavat täydentävät tiedot

1) Merenkulkuun liittyvät vahingonkorvausvaatimukset ja -vastuut

MV "Stadiongracht"-nimisen aluksen varustamo on esittänyt Väylävirastolle (aiemmin Liikennevi-
rasto) yhteensä noin 2,9 miljoonan euron korvausvaatimuksen korkoineen vuonna 2010 tapahtu-
neen karilleajon johdosta. Virasto on kiistänyt vastuunsa asiassa.

Varustamo on esittänyt vaatimuksen Helsingin käräjäoikeudessa, joka merioikeutena on antanut
asiassa välituomion 20.6.2019, jonka perusteella kanne on hylätty Väyläviraston osalta.

Kantaja on valittanut asiasta Helsingin hovioikeuteen, joka on 1.6.2022 antamallaan päätöksellä pa-
lauttanut asian Helsingin käräjäoikeuden käsiteltäväksi.

Helsingin käräjäoikeus käsittelee asiaa alustavien tietojen mukaan alkuvuodesta 2023.

2) Koillistie Määttä Oy:n yrityssaneeraus

Saneerausmenettelyssä velkojien saatavien määrät ja lopulliset saatavat sekä maksetut määrät ovat
seuraavat:

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus: alkuperäinen saatava 367.284,10 euroa, josta pankkitakauksen
osuus 143.480,28 euroa ja saneerausvelaksi jäi 223.803,82 euroa,

Pohjois-Savon ELY-keskus: alkuperäinen saatava 1.142.921,17 euroa, josta pankkitakauksen osuus
160.942,89 euroa ja saneerausvelaksi jäi 981.978,28 euroa.

Oulun käräjäoikeus vahvisti 30.6.2014 selvittäjän laatiman 20.5.2014 päivätyn saneerausohjelma-
ehdotuksen Koillistie Määttä Oy:n saneerausohjelmaksi. Saneerattavia velkoja leikattiin 70 % ja lo-
pulle 30 %:lle (361.734,63 €) vahvistettiin maksuohjelma, joka päättyy 31.1.2023. Maksuohjelma
sisälsi yhden kertaluonteisen lyhennyksen sekä puolivuositteiset lyhennykset 31.1.2023 saakka.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen saneerausvelka leikkauksen jälkeen oli 67.141,15 euroa ja Poh-
jois-Savon ELY-keskuksen saneerausvelka leikkauksen jälkeen oli 294.593,48 euroa.

Saneerausohjelmaan määrätty valvoja on antanut selonteot Koillistie Määttä Oy:n saneerausohjel-
man toteutumisesta vuosittain tilikausittain. Viimeisin selvitys on annettu tilikaudelta 1.11.2020-
31.10.2021. Koillistie Määttä Oy on noudattanut saneerausohjelmaa ELYjen saatavien osalta. Koillis-
tie Määttä Oy on maksanut ELYn saatavat Väylävirastolle ja 31.12.2014 - 31.12.2022 välisellä ajalla

on tehnyt saneerausvelan lyhennyksiä yhteensä 248.748,33 euroa, joka sisältää viivästyskorkoa 276,48 euroa. Maksamatta olevaa saneerausvelkaa on jäljellä 113.262,78 euroa. Jäljellä on maksuohjelman mukainen yksi maksuerä 31.1.2023 yhteensä 14.367,11 euroa. Koillistie Määttä Oy on hakenut 8.12.2022 päivätyllä hakemuksella Oulun käräjäoikeudelta saneerausohjelman muutosta kertaluontoiseen lyhennykseen. Hakemuksen käsittely on kesken Oulun käräjäoikeudessa.

3) Mäntyharju, Kinni säiliöjunan suistuminen 7.4.2018

Onnettomuudesta aiheutui vahinkoa Väylävirastolle, korvausvaatimuksen määrä on yhteensä 138 776,62 euroa.

Rikos- ja riita-asiaa koskeva asia on tullut vireille 21.6.2021 Etelä-Savon käräjäoikeudessa. Oikeus on 22.10.2021 antamallaan käsittelyratkaisulla päättänyt erottaa rikosoikeudelliset vaatimukset käsiteltäväksi eri prosessissa kuin siviilioikeudelliset vaatimukset.

Rikosasian käsittely on kesken. Vahingonkorvausvaatimusten käsittelyä ei ole vielä aloitettu, mutta se on vireillä ja alkaa vuoden 2023 alkupuolella.

4) Asfalttikartelli

Korkein hallinto-oikeus vahvisti vuonna 2009 tekemällään päätöksellä, että Suomessa oli toiminut vuosina 1994–2002 päällystysalan kartelli, johon kuuluivat lähes kaikki alalla toimineet yritykset. Tiehallinto/Liikennevirasto on kesäkuussa 2008 vireille laitettulla haastehakemuksellaan vaatinut kartellissa mukana olleilta yrityksiltä vahingonkorvausta yhteensä noin 23 milj. euroa. Määrä tarkentui noin 58 milj. euroon.

Liikennevirasto hävisi jutun käräjäoikeudessa (päätös 28.11.2013) ja voitti osittain hovioikeudessa (20.10.2016).

Liikennevirasto sopi alkuvuodesta 2017 asian muiden kuin yhden vastaajan kanssa. Sovinnon sisältö oli tyytyminen hovioikeuden päätökseen maksuvelvollisuuden osalta. SA-Capital Oy, joka ei tehnyt sovintoa, ei saanut valituslupaa ja joutui korvaamaan Liikennevirastolle hovioikeuden tuomiossa määrätyt korvaukset.

Väylävirasto (aiemmin Liikennevirasto) sai syksyllä 2022 korvauksia yhden vastaajan eli VLT Trading Oy:n konkurssipesän jako-osuutena noin 685 000 euroa.

5) Väylähankkeisiin liittyviä riidanalaisia vaatimuksia

Väylähankkeissa on avoimna seuraavat riidanalaiset toimittajien esittämät vaateet, joista ei ole tehty varauksia kirjanpitoon:

- Kokkolan meriväylä 2,0 milj. euroa
- E18 Turun kehätie, Kausela - Kirismäki STk-urakka 2,5 milj. euroa
- Rantaradan (Helsinki - Turku) rautatietunneliurakat (kolme kokonaisuutta) urakoitsijan vaatimukset yhteensä 1,65 milj. euroa
 - Espoon rautatietunneliurakka noin 1,1 milj. euroa (Väylävirastolla asiaan liittyvä vastakanne vireillä 0,7 milj. euroa)
 - Halikon rautatietunneliurakka noin 0,3 milj. euroa
 - Bäljensin, Harmaamäen, Kaivos- ja haukkamäen, Köpskogin, Åminnen rautatietunneliurakat noin 0,25 milj. euroa

6) Tienpäällystysurakkaan liittyvä riidanalainen saatava

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen urakassa on vuosina 2017 ja 2018 epäonnistunut suuri määrä AB-päällystyksiä laatuongelmien vuoksi. ELY-keskus on päättänyt kilpailuttamaan ja teettämään korjaustyöt vuonna 2022 toisella urakoitsijalla ja perii kuluja alkuperäiseltä urakoitsijalta. Korjaustyön kulut on kirjattu saamisiin ja laskutettu alkuperäiseltä urakoitsijalta, korvausvaatimus on 1,2 milj. euroa. Riita-asia saattaa kestää pitkäänkin ja mikäli korvausta ei saada, tulee summa myöhemmin kirjattavaksi kuluksi.

7) Ely-keskusten taseeseen sisältymättömät saatavat

Ely-keskusten L-vastuualueilla on noin 51 000 euroa kirjanpidon ulkopuolella seurattavia saatavia, joista saadut suoritukset tuloutetaan kirjausmallin kautta Väylävirastolle.

Väyläviraston tilinpäätöksen liite 18: Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista

TUOTOT	
Kilpailullisen toiminnan myyntituotot	926 834
Kilpailullisen toiminnan muut tuotot	11 036 403
Tuotot yhteensä	11 963 237
KOKONAISKUSTANNUKSET	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	2 108 695
Henkilöstökustannukset	202 470
Vuokrat	401 640
Palvelujen ostot	3 329 193
Muut erilliskustannukset	683 426
Erilliskustannukset yhteensä	6 725 423
Tukitoimintojen kustannukset	363 502
Poistot	93 244
Korot	0
Muut yhteiskustannukset	37 324
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	494 071
Kokonaiskustannukset yhteensä	7 219 494
TULOS	4 743 743
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	
TULOS HINTATUEN JÄLKEEN	4 743 743
Käytettävissä ollut MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki	

Kuvaus kustannuslaskennan periaatteista:

Väylävirastossa on käytössä Valtiokonttorin ylläpitämä valtion yhteinen kustannuslaskentamalli. Kustannuslaskennan periaatteet ovat pääosin samat kuin Valtion yhteisessä mallissa.

Valtion yhteisessä kustannuslaskentamallissa lasketut kustannusvastaavuudet sisältävät kaikki suoritteelle tiliöidyt erilliskustannukset välittöminä kustannuksina ja yhteiskustannukset on käsitelty välillisinä kustannuksina. Välilliset kustannukset kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti lopullisille laskentakohteille. Väylävirastossa käytössä on jakopalkkojen, talousarviomenojen sekä HTV:n mukaiset aiheuttamisperiaatteet. Välittömien ja välillisten kustannusten määrittely on tehty toimintoseurantakohteen avulla. Väyläviraston laskenta on pääasiassa projektitasolla. Yhteiskustannuksina lopullisille laskentakohteille vyörytetään tukitoimintojen kustannukset, esimerkiksi talous- ja henkilöstöhallintotehtävät, kiinteistöhallinto, yhteinen tietohallinto, asiakirjahallinto ym. tukitoiminnot sekä palkalliset poissaolot.

Investointien määrärahan käyttö (11- ja 12-alkuiset lkp-tilit) ei sisälly kustannusvastaavuuslaskelmille, mutta myös investointien projekteille vyörytetään yhteiskustannuksia. Investointiprojektien parissa työskentelee paljon henkilöitä suoraan ja välillisesti, ja täten näille projekteille vyörytetään myös yhteiskustannuksia. Käytännössä tämä tarkoittaa eri asiakokonaisuuksien kustannusten laskennassa sitä, että yhteiskustannukset jakaantuvat kaikkien projektien kesken huolimatta siitä onko määrärahan käyttö vuosikulua vai investointia.

Vuoden 2020 alusta virastossa luovuttiin Kiekun CATS-järjestelmään tehdystä työtuntien kohdentamisesta ja siirryttiin työajan oletus-seurantakohteiden käyttöön. Jokaiselle virkamiehelle syötetään Kiekuun ne toiminto-projekti-yhdistelmät, joihin työaika on suunniteltu menevän. Oletustoimintoja tarkastellaan vuoden aikana ja muutetaan tarvittaessa. Lisäksi maksullisen toiminnan osalta käytössä on erillinen työajan seuranta, jonka avulla todennetaan maksulliseen toimintaan kohdistuvat henkilöstökustannukset.

14 Allekirjoitukset

Hyväksymme Väyläviraston vuoden 2022 tilinpäätöksen.

Kari Wihlman
Pääjohtaja

Mirja Noukka
Toimialajohtaja

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti.

Kirjanpitoyksikön tilintarkastuksesta vastaa valtiontalouden tarkastusvirasto, joka antaa tarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen.

Päivitetty virallisesta julkaisusta 28.2.2023 puuttuva liite 18 Kilpailullisen toiminnan tuloslaskelma sekä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista.

Helsingissä 14.3.2023

Väylävirasto
Trafikledsverket

ISSN 2490-0745

ISBN 978-952-405-055-5

www.vayla.fi